

zotero

Bilimsel Araştırma Sürecinde
Bireysel Kaynak Yönetimi Aracı

Coşkun POLAT
Kasım BiNiCi

2015

ÜNAK

zotero

Bilimsel Araştırma Sürecinde Bireysel Kaynak Yönetimi Aracı

- ✓ Araştırmacılar İçin Rehber
- ✓ Makale, Tez, Bilimsel Rapor Hazırlama Aracı
- ✓ Metin içi Gönderme ve Kaynakça Hazırlama Aracı
- ✓ Bireysel Bilgi Yönetimi Programı
- ✓ Kişisel Kütüphane Oluşturma Aracı

Coşkun POLAT
Kasım BİNİCİ

Yayına Hazırlayanlar
Nevzat ÖZEL
Tolga ÇAKMAK

Ankara, 2015
Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği
<http://www.unak.org.tr>

e-ISBN 978-975-95295-9-8

© 2015, Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği ve yazarlar
Her hakkı saklıdır.

Polat, Coşkun

Zotero: bilimsel araştırma sürecinde bireysel kaynak yönetimi aracı /
Coşkun Polat, Kasım Binici; Yayına Hazırlayanlar Nevzat Özel ve
Tolga Çakmak.

Ankara: Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği, 2015.

Dizin var.

e-ISBN 978-975-95295-9-8

1. Bibliyografik atıflar – Bilgisayar programları 2. Zotero I. Binici, Kasım II.
Özel, Nevzat III. Çakmak, Tolga IV. Eser adı

PN171.F56 P6538 2015

025.30285536 P6538 2015

Adres

Fidanlık Mah., Marmara Sok. No:38/17, 06420

Yenişehir / Çankaya / Ankara

+90 (312) 430 03 61

unak@unak.org.tr

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
VIDEO LİSTESİ	vi
ÖNSÖZ	vii
SUNUŞ	ix
KİTAP NASIL KULLANILMALI?	xi
1. Giriş	1
Bireysel Kaynak Yönetim Programları	1
Bireysel Kaynak Yönetim Programlarının İşlevleri	3
Literatürde Bireysel Kaynak Yönetim Programları ve Zotero	4
Zotero: Bir Bireysel Kaynak Yönetim Programı	6
Zotero Hakkında.....	8
Zotero'nun Güçlü Yanları ve İşlevleri	9
Bilginin Derlenmesi	10
Bilginin Düzenlenmesi.....	11
Atıf Verme	12
Yedekleme	14
Grup Çalışması	14
Bireysel Kütüphane Oluşturma	14
Tez, Makale, Proje, Kitap vb. Araştırma Raporlarının Yazımı	15
2. ZOTERO KURULUMU	17
Zotero Kurulum Paketinin İndirilmesi	17
Zotero Standalone Paket Programının Kurulumu.....	18
Zotero Firefox Sürümünün Kurulumu.....	22
Zotero Google Chrome Bağlayıcısının Kurulumu	24
3. ZOTERO'YU TANIYALIM	27
Zotero Arayüzü.....	27
Menü Çubuğu.....	28
Araç Çubuğu	32
Kitaplığım	33
Eser Listesi Alanı	34
Veri Giriş Alanı	35

Etiket Alanı.....	37
4. ZOTERO KULLANIM AYARLARI.....	39
Genel	39
Eşitle	40
Arama	41
Dışarı Aktar	42
Gönderme Yapmak.....	43
Kısayol Tuşları	45
Gelişmiş Ayarlar.....	47
Vekil Sunucular.....	49
5. ZOTERO KULLANIMI: DERME VE KAYNAKÇA OLUŞTURMA, ATIF VERME51	
Kitaplığım	51
Bibliyografik Kimlik Tanımlama.....	54
Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle	57
İçeri Veri Aktarma	58
Not Ekleme	61
Alt Not Ekleme	62
Eser Künyelerine Dosya İliştirme.....	62
Eser Künyelerine URL Ekleme	62
Etiketler ile Çalışma	63
Künyeler Arasında İlişki Oluşturma	64
Zotero Firefox Eklentisi İle Çalışmak	64
Zotero Firefox ile Veri Aktarımı.....	66
Firefox Tarayıcısından Web Sayfasını Zotero'ya Aktarma	67
Zotero Chrome Eklentisi	67
Zaman Çizelgesi Oluşturma	68
Dışarı Veri Aktarma	68
Zotero ile Atıf Verme	69
Atıf Verme.....	70
Kelime İşlemci Programlarla Atıf Yapma	73
6. ZOTERO.ORG İLE ÇALIŞMA.....	83
Zotero.org	83
Grup Çalışması.....	84
7. ZOTERO BİÇİM DOSYALARI	89
“Citation Style Language” Uygulaması	89
Zotero Biçim Deposu	89

Biçim Dosyası İndirme	90
Biçim Dosyası Oluşturma.....	90
8. KİŞİSEL KÜTÜPHANE OLUŞTURMA	93
KAYNAKÇA	97
DİZİN	99

VIDEO LİSTESİ

Video 1 - Zotero arayüzü.....	28
Video 2 - Derme oluşturma	52
Video 3 - Kaydedilen arama oluşturma	54
Video 4 - Yeni eser ekleme	56
Video 5 - Sorumluluk alanının ayarlanması.....	57
Video 6 - Eser(ler)i tanımlayıcılarını kullanarak ekle.....	58
Video 7 - Dolaylı veri aktarma	60
Video 8 - Panodan eser ekleme.....	61
Video 9 - Not ekleme.....	61
Video 10 - Eser künyelerine dosya ilişirme	62
Video 11 -Etiketler ile çalışma.....	64
Video 12 - Künyeler arasında ilişki oluşturma	64
Video 13 - Zotero Firefox ile veri aktarımı	67
Video 14 - Firefox tarayıcısından web sayfasını Zotero'ya aktarma.....	67
Video 15 - Zaman çizelgesi oluşturma.....	68
Video 16 - Dışarı veri aktarma	69
Video 17 - Menüler yardımıyla gönderme ve kaynakça oluşturma.....	70
Video 18 - Kısa yol tuşlarıyla gönderme ve kaynakça oluşturma	71
Video 19 - Dermeden kaynakça oluşturma.....	72
Video 20 - Seçili eser/lerden kaynakça oluşturma.....	73
Video 21 - Sürükle bırak yöntemiyle kaynakça oluşturma	73
Video 22 - Microsoft Word ile çalışma.....	78
Video 23 - RTF tarama	81
Video 24 - Biçim dosyası indirme.....	90

ÖNSÖZ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesine bağlı olarak farklı tür ve biçimlerdeki bilgi kaynaklarının, bilgi hizmetlerinin ve öğrenme ortamlarının ortaya çıkması, bireylerin bilgi ile olan ilişkilerinin boyut değiştirmesine neden olmuştur. Bu durum ayrıca bireylerin bilgiyi yönetme bağlamında farklı bilgi ve becerilere sahip olmalarını zorunlu hale getirmiştir.

Günümüzde bireylerin bilgiye ne zaman ve neden gereksinim duyduklarını, bilgiyi nerede bulacaklarını ve bulduklarında nasıl değerlendireceklerini, nasıl kullanacaklarını ve ileteceklerini bilmeleri ve bu bilgileri araştırma süreçlerinde başarılı bir şekilde uygulayabilmeleri önem kazanmıştır.

Bireylerin araştırma süreçlerinde gereksinim duydukları bilgi kaynaklarına erişebilmeleri, onları kullanabilmeleri, sunabilmeleri ve iletebilmeleri, bu kaynakları etkin bir biçimde yönetebilmelerini gerektirmektedir. Diğer taraftan bilimsel çalışmalarda kullanılan kaynakların eksiksiz olarak belirtilmesi gerek hukuksal gerekse etik açıdan bir zorunluluktur.

Kullanılan kaynakların belli bir düzen içerisinde belirtilmesi (kaynak gösterilmesi, atıf/dipnot verilmesi) için uluslararası birçok standart (American Psychological Association – APA ve Modern Language Association - MLA gibi) geliştirilmiştir ve bilimsel araştırmalarda bu standartlara uyulması beklenmektedir.

Bireyler tarafından bu standartların kullanılabilmesi için birçok kaynakça hazırlama ve yazım kılavuzları bulunmaktadır. Söz konusu kılavuzlar, standartları oluşturan kurumlar tarafından yayınlanabildiği gibi bu standartların kullanılmasını benimseyen süreli yayınlar tarafından da yönlendirme amacıyla araştırmacılara sunulmaktadır.

Bu kılavuzların yanı sıra, bilgi teknolojilerden yararlanarak EndNote, RefWorks, Zotero, Mendeley, CiteULike gibi çeşitli kaynakça yönetim sistemleri oluşturulmuştur. Bu sistemler,

bilimsel araştırmalarda gerçekleştirilen kaynak gösterme, göndermeler ve alıntılar yapma gibi işlemlerde bireylere hem yönetim hem de zaman açısından büyük kolaylıklar ve olanaklar getirmiştir.

Bu kitap, kaynakça yönetim sistemleri arasında açık kaynak kodlu ve ücretsiz bir yazılım olan *Zotero*'nun kullanımını aşama aşama ve detaylı olarak açıklamaktadır.

Araştırma süreçlerinde farklı türlerdeki bilgi kaynakları için nasıl kaynak gösterileceğini, nasıl gönderme ve atıf yapılacağını, farklı standartların nasıl kullanılacağını ve *Zotero* yazılımından nasıl yararlanılacağını öğrenmek isteyen tüm bireylere bu kitabın faydalı olması dileğiyle...

Dr. Nevzat zel

Arş. Gör. Tolga akmak

1 şubat 2015, Ankara

SUNUŞ

Araştırma sürecinde birçok kaynakla uğraşılıyor, nerede ve hangi isimde kaydettiğini hatırlamıyor, her araştırma metni yazımında farklı kaynak gösterme biçimini öğrenmek zorunda kalıyor, atıf işlemleriyle çok uğraşılıyor ve elinizdeki kaynakları yönetmekte zorlanıyorsanız merak etmeyin yalnız değilsiniz. Araştırma metinlerimizi hazırlarken yaşadığımız bu sorunlar bizi *Zotero* ile tanıştırdı ve bu işlerin aslında ne kadar kolay olduğunu anladık. Sizler de bu kitap aracılığıyla *Zotero* programıyla tanışarak araştırma sürecinde pek çok sıkıntıdan kurtulmuş olacaksınız.

Araştırma süreci konunun seçimi, sorunun belirlenmesi, kaynakların tespit edilmesi ve aranması, bu kaynakların elde edilmesi ve düzenlenmesi, elde edilen bilginin değerlendirilerek yeni bir ürünün ortaya konması aşamalarından oluşan kapsamlı ve zorlu bir süreçtir. Bu süreçlerden elde edilen bilgiye dayalı olarak yeni bir ürünün ortaya konması, sürecin en zor aşamalarından biridir. Ürün raporu yazım aşamasında metin içi gönderme ve kaynakça oluşturma işi çoğu zaman bıkkınlık vermekte ve araştırmacıların konunun özünden uzaklaşmalarına neden olmaktadır. Bilimsel yayınlarda tercih edilen kaynak gösterme biçimlerinin farklı olması nedeniyle araştırmacılar farklı kaynak biçimlerini öğrenmek zorunda kalmaktadır. Bunun da ötesinde sahip oldukları bilgi kaynaklarını yeniden düzenleme gereksinimi hissetmektedirler. Bu durum en iyi ihtimalle araştırmacılar için zaman ve emek kaybı anlamına gelmektedir. Bilgi teknolojilerinin gelişimi, bu güçlüklerle baş edecek yazılımları da ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın tüm aşamalarında araştırmacıların karşılaştıkları zorlukların en aza indirgenmesinde bu yazılımlar oldukça yararlı olmaktadır. Ancak unutulmalıdır ki bu tür yazılımların yararlı olabilmesi, bu yazılımların özelliklerinin iyi bilinmesi ve etkin kullanılabilmesi ile mümkündür. Hâlihazırda değişik ara yüzlere sahip ancak çoğu zaman benzer işlevlerin gerçekleştirilmesinde kullanılan, lisans anlaşmaları ile kurumsal

kullanıma sunulan yazılımlardan açık kaynak kodlu ve ücretsiz programlara kadar pek çok yazılım bulunmaktadır. Gerçekleştirilen işlemlerin çeşitliliği, ara yüz tasarımı ve kullanım kolaylığı açısından akademik camia tarafından en yaygın kullanılan yazılımlardan biri *Zotero* programıdır. *Zotero*, bilimsel araştırma sürecindeki rutin ve zaman alıcı pek çok işin yapılmasında önemli kolaylıklar sağlayan bireysel bir kaynak yönetim programıdır. *Zotero* programı ile kişisel bilgi kaynaklarımızı düzenleyebilir, kişisel kütüphanemizin kataloğunu oluşturabilir, araştırma metinlerin yazımında atıf ve kaynakça işlemlerini gerçekleştirebiliriz. Kısacası *Zotero*, bilimsel araştırma sürecinde “bütün kirli işleri”¹ kolaylaştıran bir programdır.

Zotero, akademik çalışma içerisinde bulunan herkes için, özellikle de üniversite öğretim elemanları ile yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin vazgeçmeyecekleri bir programdır. Çünkü *Zotero* akademik veri tabanlarından kolay bir şekilde veri transferini gerçekleştirir, bütün kişisel bilgi kaynaklarını basit ve tek ara yüzde yönetimini sağlar, araştırma metinlerinde gönderme ve kaynakça oluşturur. *Zotero*’nun bu yetenekleri emek ve zaman kaybını önleyerek araştırmacıların çalışmalarına odaklanmasını sağlar.

Bu kitap *Zotero* programının bilimsel çalışma üreten kişilere büyük kolaylıklar sağlayacağı düşüncesinden hareketle hazırlanmıştır. Kitapta, *Zotero* programı ile yapılabilecekler tüm ayrıntıları ile ele alındığından, hâlihazırda kullanmakta olanlara ve yeni başlayacaklara faydalı olmasını ümit ediyoruz.

Doç. Dr. Coşkun Polat

Arş. Gör. Kasım Binici

¹ www.zotero.org

KİTAP NASIL KULLANILMALI?

Bu kitap baştan sona okunacak bir kitap olarak görülmemelidir. Kitap elinize ulaştığında, *Zotero* programını öğrenme arzunuz var ise yanınıza kitabı alarak bir bilgisayar başına oturun ve zamanınızı ayırın. Kitaptaki başlıkların uygulamasını yapın. Çok kısa bir sürede *Zotero* programının bütün özelliklerini öğrenecek ve kullanmaktan vazgeçemeyeceğiniz bir program haline geldiğini göreceksiniz.

Kitabın hazırlanma amacı, *Zotero* programını etkin ve yeterli bir şekilde kullanılmasıdır. Bu nedenle kitabın yazımı da bu düzende oluşturulmuştur. Temel ve alt bölüm başlıkları *Zotero* programının işlevlerine göre düzenlenmiştir. İlgili bölümün bulunabilmesi için kitabın başında içindekiler sayfası ve sonunda da *Zotero* programının işlevlerine göre bir dizin oluşturulmuştur. Ayrıca önemli işlemler için uygulama videoları hazırlanmış ve metin içerisinde bu videolara gönderme notu ve linkler eklenmiştir. Kitabın içindekiler sayfası, dizin ve video bağlantılarını kullanmak *Zotero* programının öğrenimini kolaylaştıracaktır.

Zotero'daki menü isimleri ve dizin yolları metinde tırnak ("") işareti içerisinde ve italik olarak belirtilmiştir. Örneğin, "Gönderme Kopyala" *Zotero*'da kullanılan bir etikettir. Bu, metin içerisinde gösterilirken "*Gönderme Kopyala*" şeklinde yazılmıştır.

1. GİRİŞ

Bölüm Başlıkları:

- Bireysel Kaynak Yönetim Programları
- Bireysel Kaynak Yönetim Programlarının işlevleri
- Literatürde BKY Programları ve Zotero
- Zotero: Bireysel Kaynak Yönetim Programı
- Zotero Hakkında
- Zotero'nun Güçlü Yanları ve İşlevleri

Bireysel Kaynak Yönetim Programları

Bireysel kaynak yönetim (BKY) yazılımları makale, tez, rapor ve diğer akademik çalışmalarda kullanılmaktadır. Yazılımlar sayesinde araştırmacılar kendi kütüphanelerini oluşturabilmekte ve yönetebilmektedirler. Araştırma metnlerinin yazımı aşamasında araştırmacılar, oluşturdukları bu kütüphaneyi BKY yazılımları aracılığıyla kolay ve etkin olarak kullanabilmekte, atıf verme ve kaynakça oluşturma işlemlerini gerçekleştirebilmektedirler.

BKY araçları/programları farklı isimler ile nitelendirilmektedir. En yaygın kullanılan isimler Referans Yönetim Programları/Araçları, Kaynakça Yönetim Araçları/Programları, Bibliyografik Yönetim Araçları/Programları şeklindedir. Kullanılan kavramlar hemen hemen aynı işlevi gören programları nitelendirse de programların öne çıkan kimi yeteneklerini vurgulamakta, programların tüm özelliklerini kapsamamaktadır. Genel anlamda kaynak yönetim programları araştırma sürecinde araştırmacılara bilgi kaynaklarını düzenleme, yönetme, erişim ve atıf yapma olanaklarını sunar. Dolayısıyla programların tüm özelliklerini kapsayan bir kavram kullanmak daha uygundur. Bu nedenle çalışmada "bireysel kaynak yönetim programı" terimi tercih edilmiştir.

Bibliyografik yönetim araçlarının ilk örneği 1980'lerin son yıllarında Thomson Reuters firması tarafından üretilip Macintosh SE-30 üzerinde çalışan EndNote yazılımıdır (Mead ve Berryman, 2010, s. 389; Zhang, 2012, s. 46). EndNote'nin ortaya çıkışından bu yana hem teknoloji hem de BKY programları alanında çok fazla değişiklik olmuştur. İlk PC ortamından WWW ortamına daha sonra da WEB 2.0 ortamına taşınmıştır. Bugün birçok işletim sistemi ve internet tarayıcısı ile farklı indirme araçları, tarayıcı eklentileri, link çözücüler, veri toplama araçları, web 2.0, bulut sistemler, akıllı telefonlar kullanılmaktadır (Gilmour ve Cobus-Kuo, 2011; Mead ve Berryman, 2010, s. 389). Gelişen ortamlara bağlı olarak çeşitli kaynak yönetim programları da ortaya çıkmıştır. Bazı yazılımlar paket programı iken bazıları web tabanlı veya web tarayıcısı eklentisi olarak çalışmaktadır (Zhang, 2012, s. 46).

Wikipedia kaynağında 30'dan fazla bireysel kaynak yönetim programı karşılaştırılmıştır (Wikipedia, 2014). Bu kadar çok kaynak yönetim programı içerisinde hangisinin kullanıcılar için uygun olduğu ve hangisinin kurumsal olarak destekleneceği belirsizliğini korurken, kütüphaneler açısından hangi programın kullanıcılara uygun olduğu ve hangisi için eğitim verilmesi gerektiği konusunun açıklığa kavuşması da önem arz etmektedir. Konu ile ilgili literatür ve araştırma kütüphanelerinin web sayfaları incelendiğinde bazı programların popüler olduğu anlaşılabacaktır. Endnote, RefWorks, Mendeley ve Zotero akademik camiada en bilinen ve akademik kütüphanelerde halen en fazla desteklenen programlardır (Childress, 2011, s. 144; Gilmour ve Cobus-Kuo, 2011; Hensley, 2011, s. 205). Konu ile ilgili literatürde popüler BKY programları çeşitli ölçütler çerçevesinde kıyaslanmıştır. İki farklı çalışmada yapılan aynı değerlendirme, yazılımların yetkinliği açısından önem arz etmektedir. Araştırmacılar çeşitli değerlendirme ölçütleri çerçevesinde yaptıkları çalışma neticesinde şu kanaate varmışlardır. **Her programın güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Hiçbir program mükemmel değildir ve hiçbir program bütün amaçlar için kullanılamaz** (Gilmour ve Cobus-Kuo, 2011; Zhang, 2012, s. 59). Çünkü

programların kimi özellikleri farklı olabilmektedir. Örneğin bazı programlar web tabanlı veya kütüphaneyi senkronize etmeye fırsat vererek araştırmacıların farklı mekânlarda çalışmasına imkân verir. Diğer programlar bibliyografik künye paylaşımı ve iyi grup çalışmaları için idealdir. Kimi programlar ise kelime işlemci yazılımlarla bütünleşik çalışmada daha fazla özelleştirme seçenekleri sunmaktadır. Bazı programlar da Web'de bilgi kaynaklarının verilerini iyi bir şekilde toplamaktadır (Childress, 2011, s. 147). BKY yazılımlarının öne çıkan kimi önemli özellikleri kullanıcı ihtiyacına göre program tercihinin zorunluluk haline getirmektedir. Kullanıcının çalışma alanı ve gereksinimi program tercihinde önemli bir etken olmaktadır. Nitekim akademik kütüphanelerin web sayfaları incelendiğinde birden fazla kaynak yönetim programını destekledikleri görülmektedir. Örneğin Harvard Üniversitesi Kütüphanesi web sayfasında EndNote, RefWorks ve Zotero programlarının tanıtım ve eğitim bilgileri yer almaktadır (Harvard Library, 2013). Benzer şekilde Pennsylvania Devlet Üniversitesi Kütüphanesi kullanıcılarına Zotero, EndNote ve Mendeley programlarının eğitimini vermektedir (Childress, 2011; Penn State Libraries, 2012). Gerek literatür gerekse akademik kütüphane web sayfalarındaki bilgiler ışığında anlaşılmaktadır ki mevcut programlar içerisinde akademik camiada popüler olan bazı programlar vardır ve Zotero bunların arasında yer almaktadır.

Bireysel Kaynak Yönetim Programlarının İşlevleri

BKY araçları araştırmacılar ve bilim insanları tarafından akademik yayınların üretim sürecinde bilgi kaynaklarını **saklamak**, **düzenlemek** ve **yönetmek** amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır. Araştırma süreci içerisinde BKY programlarının yüklendiği çeşitli işlevler vardır. Her ne kadar kimi programların farklı özellikleri olsa da genellikle BKY yazılımları hemen hemen aynı görevleri yerine getirmek için tasarlanmışlardır. Gilmour ve Cobus-Kuo (2011) BKY programlarından beklentileri aşağıdaki sekiz maddede özetlemiştir:

1. Bibliyografik veri tabanlarından ve web sayfalarından eser künyelerini aktarır.
2. PDF dosyalarından üst veri toplar.
3. BKY veri tabanı içerisinde eser künyelerinin organizasyonuna imkân verir.
4. Eser künyelerine not eklemeye imkân verir.
5. BKY veri tabanı veya bir bölümünü çalışma ekibi ile paylaşmaya imkân verir.
6. Standart üst veri formatları (RIS, BibTeX gibi) sayesinde diğer BKY ürünleri ile veri değişimine imkân verir.
7. Çeşitli kaynak gösterme biçimlerini üretir.
8. Metin içi gönderme ve kaynakça oluşturmayı kolaylaştırmak için kelime işlemci yazılımlarla bütünleşik çalışır.

Literatürde Bireysel Kaynak Yönetim Programları ve Zotero

BKY programların özellikleri ve yetenekleri her zaman değişir. Yukarıda tanımlan işlevler genelde bir BKY programında bulunması gereken özelliklerdir. Literatürde, gerek bu özellikler gerekse farklı bazı ölçütler çerçevesinde popüler BKY araçlarının karşılaştırmalarının yapıldığı çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmaların temel amacı, kullanıcıların ve kütüphanecilerin doğru aracı seçmelerine yardımcı olmaktır.

Örneğin, Gilmour ve Cobus-Kuo (2011) yukarıda verilen sekiz özellik açısından CiteULike, Mendeley, RefWorks ve Zotero programlarını değerlendirmiştir. Çalışmada ürünlerin özelliklerine 1-5 arasında değişen bir puanlandırma verilerek yazılımların performansını belirleyen bir derecelendirme yapılmıştır. Derecelendirme sırası sonucu Mendeley, Zotero, CiteULike, RefWorks şeklinde olmuştur.

Farklı bir çalışmada BKY araçlarından olan EndNote=EndNote Web, Zotero, Connotea ve Mendeley Desktop=Mendeley Web programların güçlü ve zayıf yönleri incelenmiştir. Programların erişim, derleme, organizasyon, işbirliği (paylaşım), atıf=format

özellikleri açısından karşılaştırması yapılmış, benzerlik ve farklılıkları değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda yazar, hiçbirinin mükemmel olmadığını ve bunlardan hiçbirinin bütün amaçlar için kullanılmayacağını, kullanıcıların kendi ihtiyaçları için her programın güçlü yanlarının en iyi şekilde ortaya konması gerekliliğini belirtmiştir (Zhang, 2012, ss. 46, 59). Yine farklı bir çalışmada RefWorks, EndNote Web ve Zotero yazılımları üzerine çeşitli konularda karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Söz konusu ölçütlerden biri de yirmi popüler veri tabanından doğrudan veya dolaylı veri aktarımı şeklindedir. Değerlendirmede Zotero'nun doğrudan veri aktarım yeteneğinin daha fazla veri tabanını desteklediği görülmüştür (Cordón-García, Martín-Rodero ve Alonso-Arévalo, 2009, s. 450). Farklı bir çalışmada EndNote, Mendeley, Zotero ve WizFolio yazılımlarına PDF dokümanlarından üst veri alma testi uygulanmıştır. Test sonucunda Zotero'nun en iyisini yaptığı görülmüştür (Tay, 2010).

Hensley (2011) ise atıf yönetim yazılımların seçimi, teşviki ve eğitiminde kütüphanecilerin rollerine değindiği makalesinde, kullanıcı ve kütüphaneci perspektifinden en popüler dört atıf yönetim yazılımını değerlendirmiştir. Çalışmada RefWorks, EndNote X4, Zotero ve Mendeley programlarının avantaj ve dezavantajları konu edinilmiştir. Çalışmada, bir paket programı sürümünün olmaması ve emsallerine göre yetersiz web alanı gibi konular Zotero'nun dezavantajları olarak gösterilmiştir. Günümüzde Zotero paket programı sürümünü çıkararak bu dezavantajın ortadan kalktığı belirtilmelidir.

BKY programları için tartışılan bir husus da programların ücreti ve temini konusudur. Ücretli programların abonelikleri imkânsız olduğu durumlarda ücretsiz veya açık kaynak kodlu programların akademik kurumlar veya kütüphaneler tarafından öğrenilmesi ve desteklenmesi büyük anlam ifade edecektir (Duong, 2010, s. 324). Ücretli programların abonelikleri iptal edildiğinde kullanıcıların durumu ile kurumdan ayrılacak, mezun olacak personel ve öğrencilerin durumları endişe konusudur. Bu konuda Hensley (2011, s. 205) endişesini; "Abonelikler iptal edilirse kullanıcı

verileri ne olacak?" sorusu ile dile getirmiştir. Zotero yazılımının ücretsiz ve açık kaynak kodlu olması söz konusu endişeleri ortadan kaldırmaktadır. Diğer taraftan ücretli programların alımında imkânı olmayan kurumlar ve kişiler için de büyük avantaj ve fırsat oluşturmaktadır. Bunun yanında açık kaynak kodlu olması, karşılaşılan sorunların ortak akıl ile çözülmesine olanak sağlamaktadır.

Zotero: Bir Bireysel Kaynak Yönetim Programı

Zotero, bilimsel araştırma sürecinde araştırmacıların kullandıkları bir araçtır. Bilimsel araştırma süreci yayın toplama, düzenleme, okuma ve yazma aşamalarından oluşur. Yayınları toplama, düzenleme, yönetme, atıf ve kaynakça oluşturma işlemleri araştırma sürecindeki zaman alıcı ve zahmetli işleridir. Zotero, bu aşamalardaki tüm işlemlerin yapılmasında önemli rolleri olan ücretsiz bir bireysel kaynak yönetim programıdır.

Zotero akademik veri tabanlarındaki eser künyelerinin otomatik olarak aktarımını gerçekleştirir. Bir konu hakkında kaynak taraması sonucu bulduğumuz künyeler için ek bir işlem yapmamıza gerek kalmadan, bu kaynakların künyelerinin ve tam metinlerinin kaydedilmesini sağlar. Üstelik bu işi yaparken ortalama düzeyde bir bilgisayar becerisi yeterlidir.

Derlenen eserlerin belli bir düzen içerisinde yönetimi araştırma metninin oluşturulmasında bir gereksinimdir. Zotero programında eserler gerektiğinde kolayca ulaşılabilir olacak şekilde düzenlenebilir ve yönetilebilir. Kaynaklar eser adı, yazar adı, yayınevi, konusu ve daha birçok özelliği bakımından tanımlanabilir. Eserin tam metin kopyaları tanımlama bilgisine iliştilerilebilir. Program, eser künyeleri ile etkin ve kolay bir şekilde çalışma olanağını kullanıcılarına sunar.

Araştırma metninin yazımında en zahmetli ve zaman alıcı işlemlerinden biri, metin içi gönderme yapma ve kaynakça oluşturmaktır. Bu işin eğlenceli tarafı ise tüm zahmetli işlerin Zotero programı tarafından yapılmasıdır. Zotero ile metin içi

gönderme ve atıf işlemleri kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Zotero'nun gelişmiş bu özelliği Microsoft Word, Open Office, Google Doküman gibi kelime işlemci programlarda kullanılabilir. Zotero'nun bu yeteneği atıf işlemlerini oldukça kolaylaştırmaktadır.

Araştırma metinlerin yazımında disipline özel kabul görmüş atıf gösterme standartları ve yöntemleri vardır. Bunların en yaygın olanları APA, MLA, Chicago, Turabian, Vancouver gibi kaynak gösterme biçimleridir. Bunların dışında kimi üniversiteler ve akademik dergiler de kendilerine özgü atıf gösterme kurallarını belirlemiştirlerdir. Bu kadar çok kaynak gösterme biçiminin olması akademik yazı yazmayı zorlaştırmaktadır. Bir dergide yazı yazmak için o derginin atıf kurallarını bilmek, elimizdeki künyeleri söz konusu biçimlere göre düzenlenmesini gerektirmektedir. Yazılacak her metin için bu işlemler sürekli tekrarlanmaktadır. Zotero programı kullanılarak, tüm bu işler otomatik olarak gerçekleşecektir. Word veya Open Office programlarında kurulacak Zotero eklentisi sayesinde istenen kaynak gösterme biçimi otomatik olarak oluşturulabilir.

Bir BKY programının tüm yeteneklerine Zotero'nun sahip olması farklı platformlarda Zotero'ya destek getirmiştir. Bunlardan bir tanesi de Amerika Üniversite ve Araştırma Kütüphaneleri Derneği (Association of College and Research Libraries) tarafından yayımlanan kitaptır. Kitabın künyesi aşağıda yer almaktadır:

Puckett, J. (2011). *Zotero: a guide for librarians, researchers, and educators*. Chicago: Association of College and Research Libraries.

Benzer bir çalışmanın Türkçe hazırlanması gereği ve Zotero'nun Türkiye'de tanıtım ve kullanımı sağlama düşüncesi bizleri bu çalışmaya yönlendirmiştir. Kitap oluşturulurken gerekli talimatlar

ve bilgiler için Zotero web sayfasından yararlanılmış², yanı sıra kişisel uygulamalar ve deneyimler kitaba yansıtılmıştır.

Zotero Hakkında

Zotero, bilgi kaynaklarını derleme, düzenleme, kaynak gösterme ve paylaşmaya yardım eden açık kaynak kodlu, kolay kullanımlı bir kaynakça yönetim programıdır. Zotero bir "Roy Rosenzweig Center for History and New Media" projesidir ve "Andrew W. Mellon Foundation", "the Institute of Museum and Library Services", ve "The Alfred P. Sloan Foundation" tarafından finanse edilmektedir. George Mason Üniversitesi tarafından geliştirilen Zotero, ilk olarak 2006 yılında Firefox web tarayıcısında çalışan bir eklenti olarak çıkmıştır. Bugün Zotero'nun farklı platformlarda çalışan sürümleri ve gelişimini sağlayan birçok destekleyicisi vardır. Zotero, Microsoft Windows, Mac ve Linux işletim sistemlerinde çalışmaktadır. Yerel bilgisayarlarda çalışan bu sürümlerin dışında bulut bilişimde çalışan "Zotero.org" sürümü de mevcuttur. Bu sürümlerle bağımsız çalışabildiği gibi birbirleriyle eşgüdüm içerisinde de çalışabilmektedir.

Zotero Firefox eklentisinin kolay veri aktarım özelliği, Zotero'yu kendisiyle eşdeğer programlardan üstün kılan yönlerindedir. Bu özelliği ile örneğin veri tabanlarından yapılan tarama sonucunda bulunan kaynakların tanımlama bilgileri, sadece bir tıklamayla programa otomatik olarak aktarılır.

Zotero kelime işlemci programlarıyla da bütünleşik çalışmaktadır. Kelime işlemci eklentisi sayesinde Microsoft Word, LibreOffice, OpenOffice ve NeoOffice programlarında metin içi gönderme, dipnot ve kaynakça oluşturulur.

Zotero'nun kullanıcı dostu bir ara yüzü vardır. Öğrenimi ve kullanımı kolay bir programdır. Bu nedenle akademik çevre tarafından hemen benimsenmiştir. Akademik kütüphanelerin web

² www.zotero.org

sayfaları ve konu ile ilgili literatür incelendiğinde Zotero'nun en popüler kaynak yönetim programları arasında yer aldığı görülecektir.

Zotero sürümleri ve popüler eklentileri şunlardır:

Zotero sürümleri:

- Microsoft Windows
- Mac
- Linux
- Zotero Firefox Eklentisi
- Zotero.org

Zotero kelime işlemci eklentileri:

- Microsoft Word
- LibreOffice/OpenOffice.org Writer/NeoOffice

Zotero'nun Diğer Eklentileri:

- Zotero Google Chrome Bağlayıcısı
- Zotero Safari Bağlayıcısı

Zotero'nun Güçlü Yanları ve İşlevleri

Bu gün piyasada hemen hemen aynı görevleri yerine getiren pek çok BKY programları vardır. Elbette ki bu programların güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Zotero programının güçlü yanları, "neden Zotero?" sorusunun en iyi yanıtıdır. Muhtemelen akademik çevrede Zotero programını benimseten güçlü yönlerini şöylece sıralamak mümkündür:

- Ücretsiz ve açık kaynak kodlu bir programdır.
- Kullanıcı dostu bir programdır.
- Kolay kullanılır ve sürükle bırak teknolojisini kullanmaktadır.
- Bütün veri ve üst verileri webden kolay aktarmaktadır.
- Web kaynaklarıyla (kütüphane katalogları, Google araçları, wikiler, görüntüler, youtube videoları...) iyi çalışmaktadır.
- Diğer programlar gibi bibliyografik verilerin aktarımı karışık değildir.
- İnternetteki verileri kolay aktarmaktadır.
- Kolay bir işbirliği (grup çalışması) sağlamaktadır.

- PDF üst verilerini kolay aktarır.
- Yazarken atıfta bulunma uygulaması vardır.
- Bulut servisi hizmeti sunmaktadır.
- Zaman çizelgesi raporunu oluşturur.
- Etiket uygulamasını kullanmaktadır.
- Kaynak gösterme biçim dosyaları açısından zengindir.

Yukarıda sıralanan kimi güçlü yönler bazı akademik makalelere de yansımıştır (Duong, 2010, s. 319; Hensley, 2011).

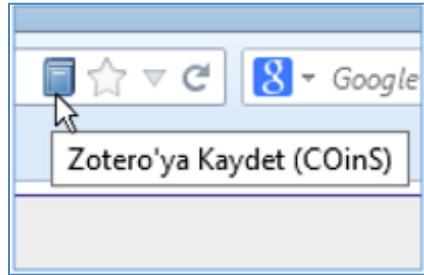
Zotero araştırma sürecinin tüm aşamalarında kullanılabilir bir araçtır ve birçok işlevi vardır. Zotero'nun işlevleri özetle şu şekildedir:

- Akademik veri tabanlarından eserin tanımlama bilgisini sadece bir tıklamayla programa aktarır.
- Eser listelerini belli bir düzen içerisinde sunar.
- PDF, doc ve web sayfası gibi belgelerin yönetimini gerçekleştirir.
- Kaynakların düzenlenmesinde ve depolanmasında türlerine göre kitap, makale, web sayfası, tez, film, ses kaydı, mevzuat, vb. gibi pek çok seçenek sunar.
- Kişisel kütüphane kataloğumuzu oluşturmaya olanak sağlar.
- İstenilen biçimde metin içi gönderme ve kaynakça oluşturur.
- Araştırma gruplarıyla veri paylaşımını gerçekleştirir.

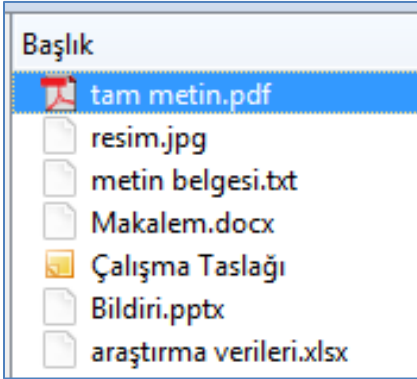
Söz konusu bu işlevler aşağıdaki başlıklarda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Bilginin Derlenmesi

Tek bir tıklama işlemiyle Zotero programına eser künyeleri aktarılır.

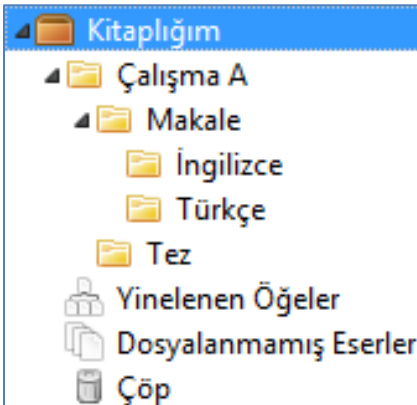
Zotero, veri aktarma işleminde binlerce web sayfasını desteklemektedir. Zotero, üniversite kütüphane katalogları (Ulusal Toplu Katalog) ve akademik veri tabanlarındaki (WoS, Science Direct, Ebsco, JSTOR, WorldCat, Google Scholar, Amazon, vb.) haber, makale, kitap verilerini kişisel kütüphanemize tek bir tıklamayla otomatik aktarma olanağı sunan bir araçtır.

Zotero, bilgi kaynaklarını taranabilir tek bir ara yüzde düzenlemeyi sağlar. PDF'leri, görüntüleri, ses ve video dosyaları, web sayfası görüntüleri ve diğer pek çok doküman türü Zotero'ya eklenebilir. Zotero, derlenen kitaplığı otomatik olarak indeksler ve birkaç anahtar kelime ile aranan bilgiye

kolaylıkla erişimi sağlar.

Bilginin Düzenlenmesi

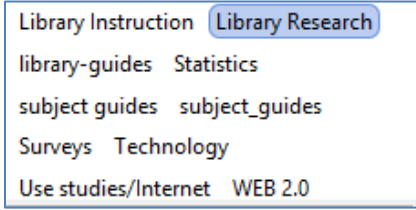

Zotero, bilgi kaynaklarını alışık olduğumuz dosya sisteminden farklı bir yöntemle düzenler. Bilgi kaynaklarını çok kolay bir şekilde düzenleyerek klasörler içerisinde kaybolmayı engeller.

Zotero, bilgi kaynaklarının dosyalararak düzenlenmesini sağlar. Bir araştırma kaynağı birden fazla dosyaya veya alt dosyaya eklenebilir. Ayrıca

gelişmiş aramada kaydedilen tarama sayesinde herhangi bir eserin dermeye eklenme işlemi otomatik olarak gerçekleşir.

Araştırma sürecinde elde ettiğimiz kaynakları kendimize göre isimlendirir ve ilgili klasörlerde biriktiririz. Zamanla eserleri nereye ve hangi isimle kaydettiğimizi hatırlayamayabiliriz. Bu durum araştırmamızı sekteye uğratar ve zaman kaybına yol açar. Zotero'nun dosya yönetme özelliği sayesinde bu sorunlar kendiliğinden ortadan kalkmaktadır. Programda kaydettiğimiz bir eserin künyesine tam metin iliştiirebilir, aynı eseri birden fazla çalışmanın altına kaydedebiliriz.

Kendi anahtar kelimelerimizi kullanarak dermedeki herhangi bir eseri etiketleyebilir ve etiketleri renklendirebiliriz. Tanımlanan etiketleri seçerek kitaplıktaki eserleri

filtreleyebiliriz. Zotero, veri tabanlarından aktarılan eserlerin etiketlerini de kullanarak daha fazla konu başlığıyla çalışmaya fırsat verir.

Atıf Verme

Zotero ile istediğimiz kaynak gösterme biçiminde gönderme ve kaynakça oluşturabilir, daha az zaman ve emek harcayarak araştırma metinlerimizin yazım işini gerçekleştirebiliriz. Zotero ile sürükleyip bırak yöntemiyle kaynakça oluşturarak, hatasız bir şekilde atıf işlemlerini yapabiliriz.

Stil Yöneticisi		
Başlık	Güncelleştirilme	CSL
American Anthropological Association	4/30/2014	✓ ^
American Psychological Association 5th edition	9/6/2014	✓
American Psychological Association 6th edition (Turkish)	1/18/2015	✓

Araştırma metinlerin yazımında dipnot, son not, metin içi gönderme ve kaynakça oluşturmada ihtiyacımız olan her şeyi Zotero otomatik olarak yapmaktadır. Araştırmacının tüm dikkatini içerik oluşturmaya vermektedir. Word ve OpenOffice gibi kelime işlemci programlarından çıkmadan gönderme ve kaynakça oluşturulabilmektedir. E-posta, Google Doküman ya da diğer bazı

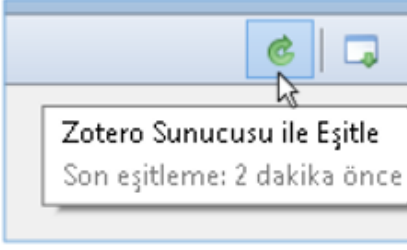
düzenleyicilere eser tanımlama bilgileri Zotero'dan sürükleyerek eklenebilir.

Zotero biçim deposunda CSL³ dilinde hazırlanmış binlerce biçim dosyası yer almaktadır. Size uygun biçim dosyasının mevcut olma ihtimali yüksektir. Eğer yoksa sizler de kendi üniversite veya dergi biçim dosyasını CSL yazılım dilinde hazırlayarak biçim deposuna ekleyebilirsiniz.

Araştırma metinlerinde en önemli unsurlardan biri atıf göstermedir. Araştırma sonuçlarının gönderileceği yayınların kabul ettikleri kaynak gösterme biçimleri farklı olmaktadır. Örneğin APA, MLA, vb. gibi. Söz konusu bu farklılıklar her seferinde yeni bir kaynak gösterme biçiminin öğrenilmesini gerektirmektedir. Kaldı ki her bir sistemin kendine özgü standartları ve kuralları vardır. Makale ile kitaba yapılan göndermelerin formatı farklıdır. Her kaynak gösterme biçiminde de farklı format söz konusudur. Metin içi göndermeler, aynı esere veya yazara birden fazla gönderme, gönderme ile kaynakça arasındaki uyum, kaynakçadaki listelerin eksiksiz olması, eserlerin liste şeklinde sıralanması, daha da önemlisi noktalama işaretlerine varıncaya kadar kurallara uygunluğu, kısacası atıf sistemin tüm talimatları eksiksiz olarak yerine getirilmelidir. Çalışmanın farklı bir dergide değerlendirme girişimi de metindeki kaynak gösterme biçiminin değiştirilmesini gerektirmektedir. Söz konusu bu işler, araştırmacının fazla vaktini almaktadır. Araştırma metni yazımını sekteye uğratan bu durumlar araştırmacılar için zahmeti fazla olan bir iştir. İşte tüm bu zahmetli ve zaman alıcı işler, Zotero programı kullanılarak çok daha kolay ve kısa bir sürede yapılabilir.

³ CSL (Citation Style Language), metin içi gönderme ve kaynakça biçiminin tanımlamalarını yapan açık kaynak kodlu XML tabanlı bir dildir. Dosya uzantısı "csl" biçimindedir. Detaylı bilgi için <http://citationstyles.org/> adresine bakınız.

Yedekleme

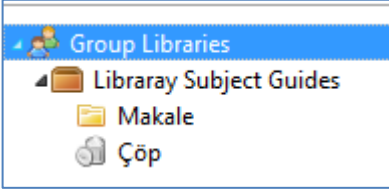

Zotero zaman ve mekân unsurunu ortadan kaldırarak, her zaman ve her yerde kaynaklara erişim olanağı sunar. Yerel bilgisayardaki veriler Zotero.org bulutuna yedeklenerek istenilen anda

verilere erişim sağlanır.

Zotero otomatik olarak seçtiğimiz birçok cihaza verileri yedekler. İşyerimizdeki veya evimizdeki bilgisayarımızda Zotero veri tabanımızı kontrol edebiliriz. Bütün notlarımız, dosyalarımız ve bibliyografik verilerimiz sorunsuz ve eksiksiz olarak güncel kalacaktır. Bütün bunları taşınabilir diskimizde yapabileceğimiz gibi "zotero.org" sayfasındaki hesabımızla da senkronize edebiliriz. Böylece başka bir bilgisayardan verileri kolay bir şekilde yeni bilgisayarımıza aktarabiliriz.

Grup Çalışması

Zotero veri tabanındaki bilgiler grup arkadaşlarıyla paylaşarak verimli bir çalışma yürütülebilir. Seçilecek herhangi bir konuda araştırma grupları oluşturulabilir. Her grup kendi araştırma

kütüphanesini, dosyalarını, bibliyografik verilerini, notlarını ve tartışma konularını paylaşabilir. Zotero grupları özel/genel ya da açık/kapalı şeklindedir. Buna kişi karar verir. Bir arkadaşla veya tüm grupla çalışılabilir. Zotero grubuna istenildiği sayıda da üye eklenebilir.

Bireysel Kütüphane Oluşturma

Zotero, kişisel kütüphanemizi oluşturmamızı ve yönetmemizi sağlar. Eser künnyeleri ve tam metinleri depolayarak eserlerden yararlanmayı en üst seviyede tutar.

Her araştırmacının zamanla sahip olduğu eserlerinin sayısı artar. Eserlerin etkili bir biçimde kullanımını sağlamak için düzenlenmesi gerekmektedir. Sahip olduğumuz kaynakların dijital kopyaları da göz önüne alındığında işin boyutu değişmektedir. Çoğumuz birçok makalenin PDF sürümüne de sahibiz. Elimizin altında bulundurduğumuz kaynakların etkili bir biçimde kullanılması için eserlerin tasnif edilmesi, tarama yapılması, gerektiğinde erişimin sağlanması gerekmektedir. Tüm bu işlerin etkin olarak yapılabilmesinde Zotero programı iyi bir araçtır.

Zotero, sahip olduğumuz eserlere yönelik tasnif, tarama ve erişim işlemlerinde önemli olanaklar sunmaktadır. Özetle Zotero bilgi kaynaklarımızı tek bir ara yüzde derleme ve taramayı sağlar. PDF, metin, görüntü, ses, video, web sayfası gibi dokümanları Zotero da depolayabilir ve yönetebiliriz.

Tez, Makale, Proje, Kitap vb. Araştırma Raporlarının Yazımı

Tez, makale, kitap yazma aşamalarında atıf yapma işlemlerini Zotero programı gerçekleştirir.

Bir araştırma yaparken basılı ya da elektronik birçok kaynağı elde ederiz. Kaynakları okur, değerlendirir ve kendimize göre notlar alırız. Sonra bu notları birleştirerek araştırma metnimizi oluştururuz. Ancak bu süreç zaman alıcı ve zahmetlidir. Ellerimizde hangi yayınlar var? Hangisini okudum veya okumadım? Hangi esere ne tür notlar aldım? Hangi sayfaya not aldım? Eserin künyesi nasıldı? Nasıl gönderme ve atıf oluştururum? Bu tür soruları çoğaltmak mümkündür. Araştırma süreci boyunca bu soruları kendimize sorarız. İşte bütün bu soruları Zotero programı yetenekleriyle cevaplayabilir. Tıpkı Zotero web sayfasında yazdığı gibi; "bırakın tüm kirli işleri Zotero yapsın".

2. ZOTERO KURULUMU

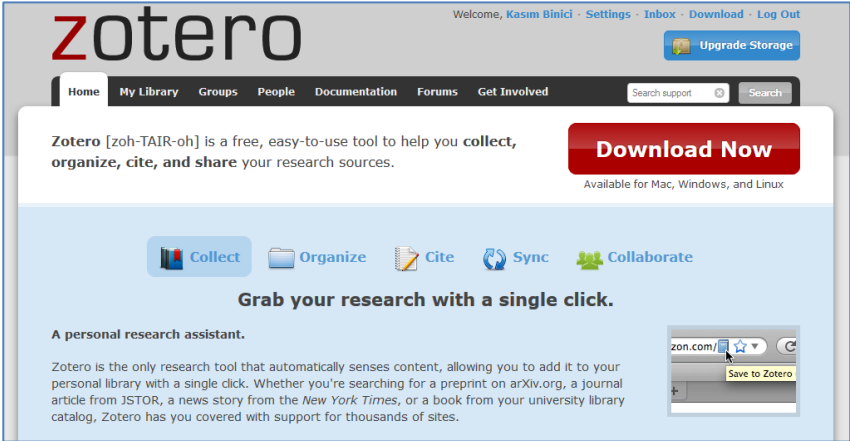
Bölüm Başlıkları:

- Zotero Kurulum Paketinin İndirilmesi
- Zotero Standalone Paket Programının Kurulumu
- Zotero Firefox Sürümünün Kurulumu
- Zotero Google Chrome Bağlayıcısının Kurulumu

Zotero programını kurmak oldukça kolaydır. Özellikle Windows işletim sistemlerini kullananlar alışık oldukları yöntemle kurulumu gerçekleştirirler. Program kurulumu üç adımda gerçekleşmektedir. Kurulum için verilen yönergeler Zotero 4.0 sürümünün Windows işletim sistemine kurulumu üzerinedir.

Bu bölümde Zotero Standalone, Zotero Firefox istemcilerinin ve Zotero Google Chrome bağlayıcısının kurulumu işlenecektir.

Zotero Kurulum Paketinin İndirilmesi

Welcome, Kasım Binici · Settings · Inbox · Download · Log Out

Upgrade Storage

Home My Library Groups People Documentation Forums Get Involved Search support Search

Zotero [zoh-TAIR-oh] is a free, easy-to-use tool to help you collect, organize, cite, and share your research sources.

Download Now
Available for Mac, Windows, and Linux

Collect Organize Cite Sync Collaborate

Grab your research with a single click.

A personal research assistant.

Zotero is the only research tool that automatically senses content, allowing you to add it to your personal library with a single click. Whether you're searching for a preprint on arXiv.org, a journal article from JSTOR, a news story from the *New York Times*, or a book from your university library catalog, Zotero has you covered with support for thousands of sites.

zon.com/ Save to Zotero

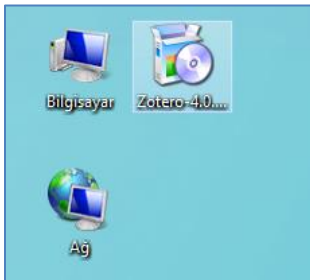
Bu kitabın basıma hazırlandığı esnada Zotero'nun en güncel sürümü 4.0.26.4 idi. Kurulum için en güncel sürümü web sayfasından indirilmelidir. Zotero programını indirmek için

http://www.zotero.org web adresinden **Download Now** yazan linke tıklayalım. Açılan sayfadan “Zotero 4.0 for Windows” adlı kurulum (.exe) dosyasını indirelim.

Zotero Firefox, Google Chrome ve Safari web tarayıcılarıyla bütünleşik çalışabilen bir programdır. Tarayıcılarının eklentileri de bu sayfada yer almaktadır. Tarayıcıya uygun eklentinin indirilmesi için ilgili tarayıcıdan Zotero web sayfasına bağlantı sağlanmalıdır. Örneğin aşağıdaki resimde Firefox eklentisi aktif görünmektedir. Çünkü sayfaya Firefox tarayıcısından bağlantı sağlanmıştır.

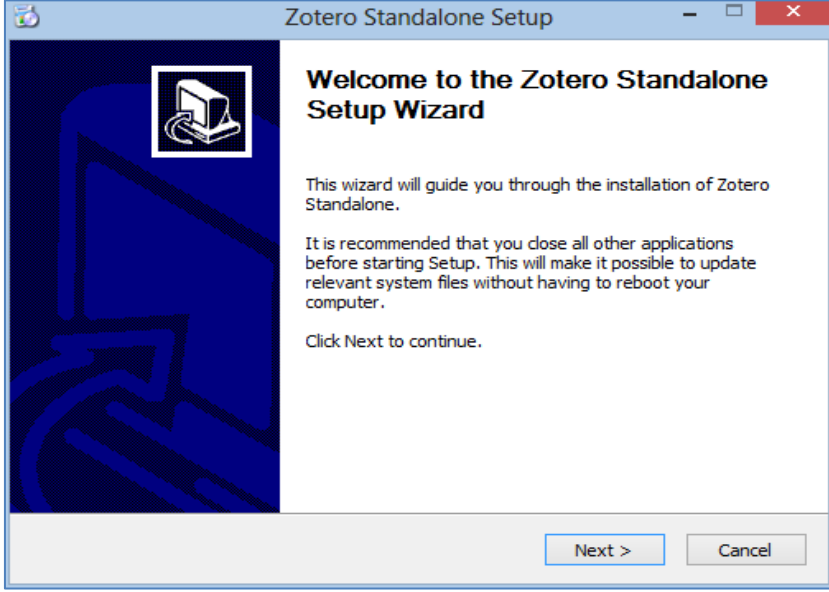
Zotero Standalone Paket Programının Kurulumu

Öncelikle Zotero web sitesinden Zotero Standalone programının Windows sürümü bilgisayarımıza indirmeliyiz.

İndirilen paketin adı “Zotero-4.0.21.2_setup.exe” ya da daha üst bir sürüm olacaktır. İndirilen .exe dosyasına çift tıklayarak çalıştırdıktan

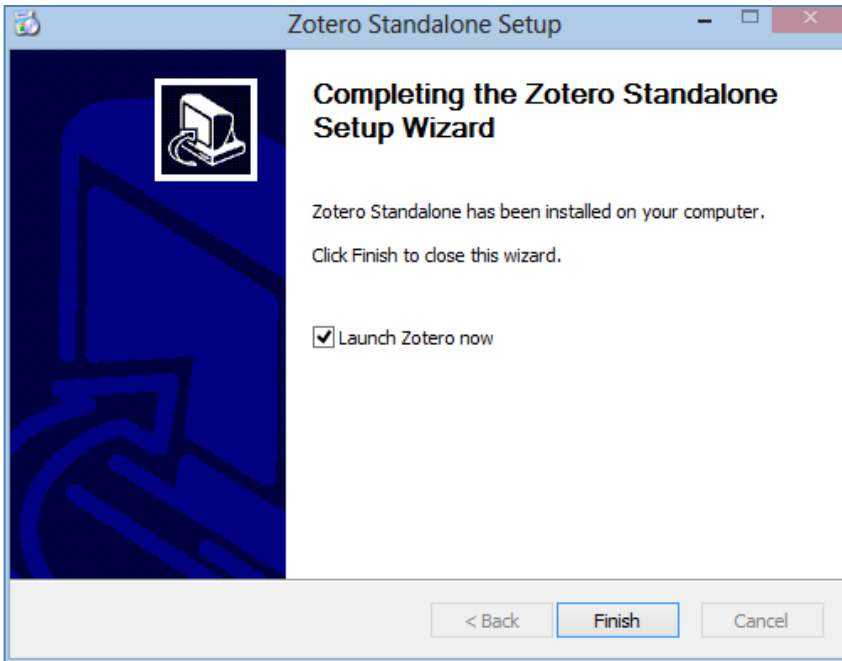
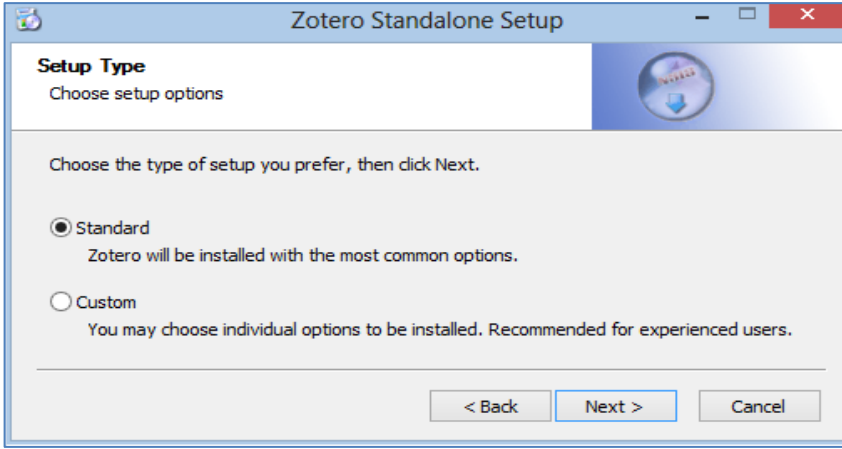
sonra aşağıdaki pencereye ulaşırız.

"Next>" butonunu tıklayarak açılacak yeni pencerede iki kurulum seçeneği önerilecektir. "Standard" seçeneği programda tanımlanan biçimiyle kurulacaktır. "Custom" seçeneğinde ise programın kurulum dosyalarının yer alacağı dizin ile kısa yolları tanımlama olanağı sunacaktır. Her iki seçenekten birini tercih ederek "Next>" butonu ile devam ediyoruz.

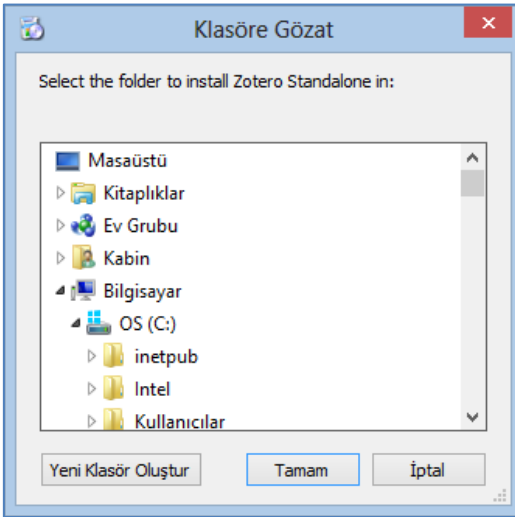
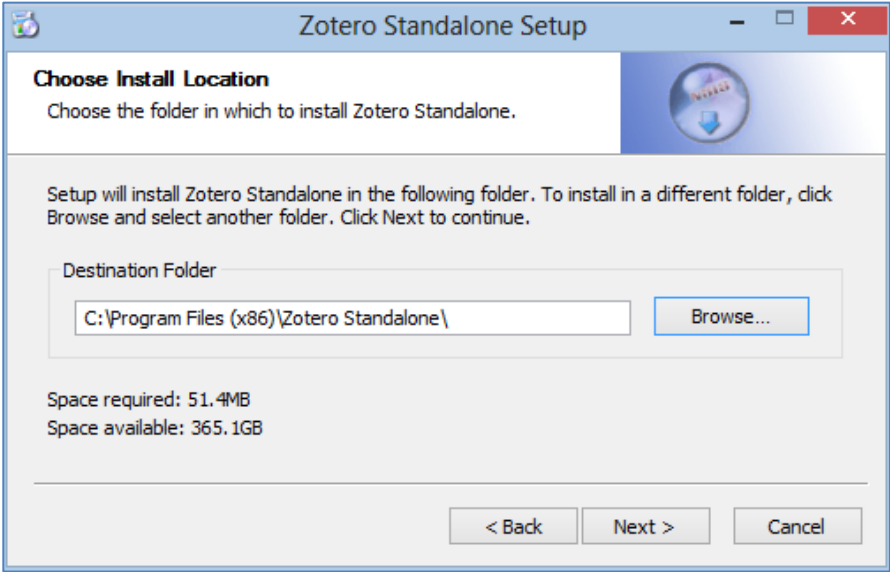
Standart Kurulum

Standart seçeneği tercih edildiğinde şu adımlar gerçekteşecektir. Açılan yeni pencerede kurulum butonu seçerek devam ediyoruz. Zotero Standalone programının bilgisayara kurulumu başarıyla bittiğini gösteren penceresi görülecektir. "Finish" butonu seçerek kurulumu bitiriyoruz. "Lunch Zotero now" yazısının önündeki kutucuk seçili ise Zotero programı kendiliğinden açılacaktır.

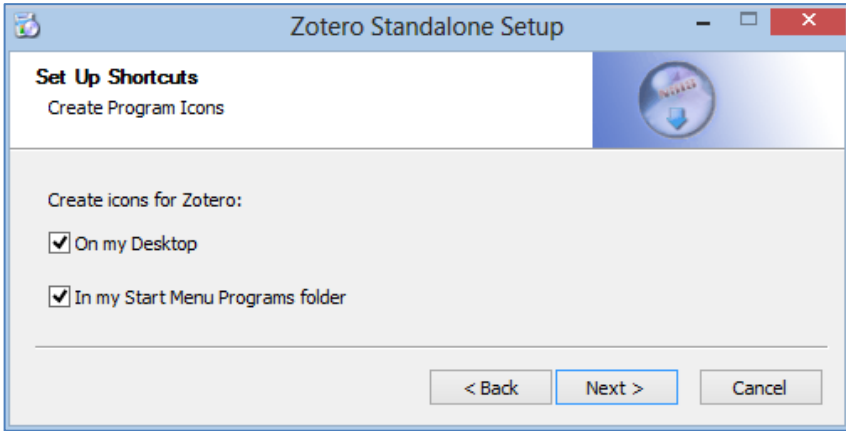
Özel Kurulum

Özel kurulumun standart kurulumdan pek bir farkı yoktur. Tek fark programın kurulacağı dizin ile Zotero açılışını sağlayacak kısa yolları tanımlama seçeneğidir. Özel kurulum seçeneği işaretlendiğinde aşağıdaki işlemler gerçekleşecektir.

"Browse" butonu seçerek kurulum dosyalarının yer alacağı dizini belirtiyoruz veya tanımlı olan dizinle devam ediyoruz. "Browse" butonunu tıkladığımızda yazılımın kurulacağı dizini tanımlayacağımız pencereye ulaşırız.

Zotero programının kurmak istediğimiz klasör yolunu belirterek "Tamam" butonunu tıklayalım. Daha sonra "Next >" butonu seçerek ilerleyelim.

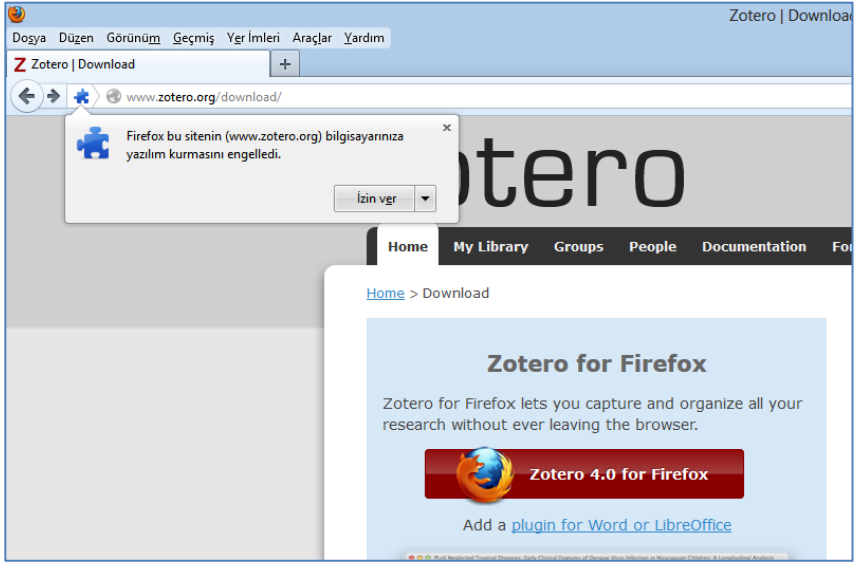
Açılacak yeni pencerede masaüstü ve hızlı başlat menüsüne kısa yol yerleştirecek seçenekler olacaktır. Bunlardan ikisinin seçilebileceği gibi sadece bir tanesi de seçilebilir. İstedığımız kısa yolları seçerek "Next>" butonunu tıklıyoruz. Bundan sonraki işlemler "Standard" kurulumdaki adımlarla aynıdır.

Zotero Firefox Sürümünün Kurulumu

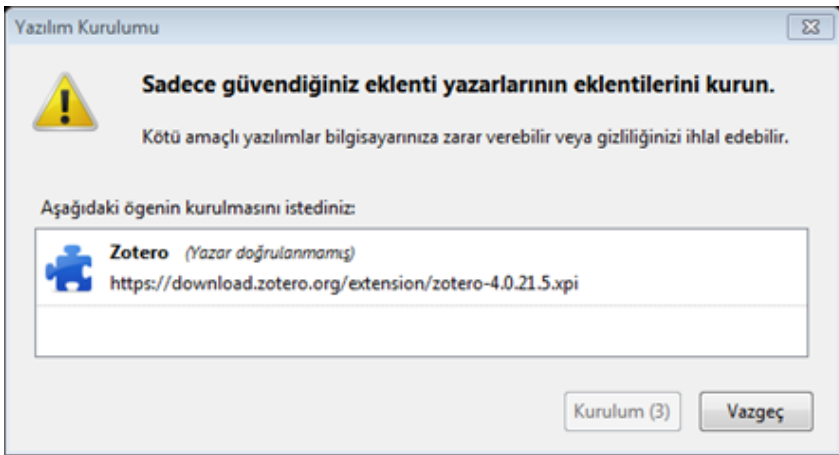
Zotero Standalone programını bilgisayara hiç kurulmadan da Zotero programı kullanılabilir. Söz konusu uygulama Zotero Firefox eklentisi sayesinde gerçekleşmektedir. Zotero Standalone ve Zotero Firefox Eklentisi birbiriyle entegre çalışabildiği gibi bağımsız olarak da çalışabilmektedir. Sadece Zotero Standalone programını kullananlar Firefox eklentisinin sunmuş olduğu olanaklardan faydalanamazlar. Bunun için tavsiyemiz her iki sürümünün birlikte kullanılmasıdır.

Eğer bilgisayarda daha önce kurulmuş Firefox web tarayıcısı yok ise <http://www.mozilla.org/tr/firefox/fx/> adresinden web tarayıcısını indirerek bilgisayara kuralım. Kurulum gerçekleştikten sonra Firefox web tarayıcısı ile Zotero web sayfasına bağlanıyoruz.

Firefox eklentisini indirmek için daha önce Standalone programını indirdiğimiz web sayfasından (<http://www.zotero.org/download/>) "Zotero 4.0 for Firefox" yazan bağlantıyı tıklıyoruz.

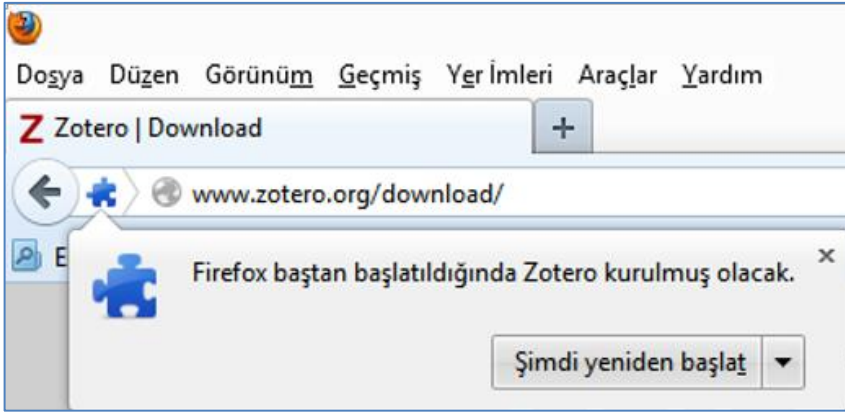

Seçim gerçekleştiğinde Firefox adres çubuğunda "İzin ver" bildirimini görecektir. Kurulumu başlatmak için "İzin ver" butonunu tıklayalım. Eklenti indirme işlemi bittikten sonra ekrana kurulum penceresi gelecektir. Yaklaşık beş saniye içerisinde "Şimdi kur" butonu aktif olacaktır. Butona tıklayarak kurulumu devam ediyoruz.

İşlem bitince Firefox tarayıcısını kapatıp yeniden açmamız gerekecektir. Zaten Firefox tarayıcısı gerekli uyarıyı araç

çubuğunda verecektir. Yeniden başlat komutunu seçerek tarayıcıyı yeniden başlatıyoruz.

Firefox tarayıcısı yeniden çalıştırıldığında tarayıcının sağ üst köşesinde (Z) logosunun aktif olduğu görülecektir.

Daha önce Zotero Standalone ve Firefox eklentisinin eşgüdümlü çalıştığını belirtmiştik. Zotero Standalone programı açık iken logoya tıkladığında Standalone sayfası ekrana gelecektir. Zotero Standalone programı kapalı iken logoya tıkladığında program Firefox tarayıcısı ile açılacaktır. Söz konusu programların eşgüdümlü çalışabilmesi için her iki sürümün aynı veri dizinini paylaşması gerekir. Gerekli ayarlar için kitabın "Gelişmiş Ayarlar" başlığına bakınız.

Zotero Google Chrome Bağlayıcısının Kurulumu

Google Chrome yaygın bir web tarayıcıdır. Bu nedenle Zotero Google Chrome kullanıcıları içinde bir eklenti geliştirmiştir. Eklentinin görevi veri aktarmadır. Eklenti ile Chrome tarayıcısından Zotero Standalone sürümüne veri aktarımı gerçekleştirilmektedir.

Bilgisayarda daha önce kurulmuş Chrome tarayıcısı yoksa <http://www.google.com/intl/tr/chrome/browser> adresinden web tarayıcısını indirerek bilgisayara kuralım. Kurulum gerçekleştikten sonra Chrome tarayıcısı ile Zotero web sayfasına bağlanalım. Daha önce Standalone programını indirdiğimiz web sayfasından (<http://www.zotero.org/download/>) Chrome eklentisinin aktif olduğu görülecektir.

The screenshot shows the Zotero website's download page. The header includes the Zotero logo, navigation links (Home, Groups, People, Documentation, Forums, Get Involved), and a search bar. Below the header, there are two main sections: "Zotero for Firefox" and "Zotero Standalone".

Zotero for Firefox: This section features a red button labeled "Zotero 4.0 for Firefox" and a link to "Add a plugin for Word or LibreOffice". Below this, there is a screenshot of the Zotero Firefox extension interface overlaid on a PLOS article page.

Zotero Standalone: This section features a red button labeled "Zotero 4.0 for Windows" and a list of browser extensions: Chrome, Safari, and Firefox. It also mentions that "Plugins for Word and LibreOffice are included". Below this, there is a screenshot of the Zotero Standalone application window.

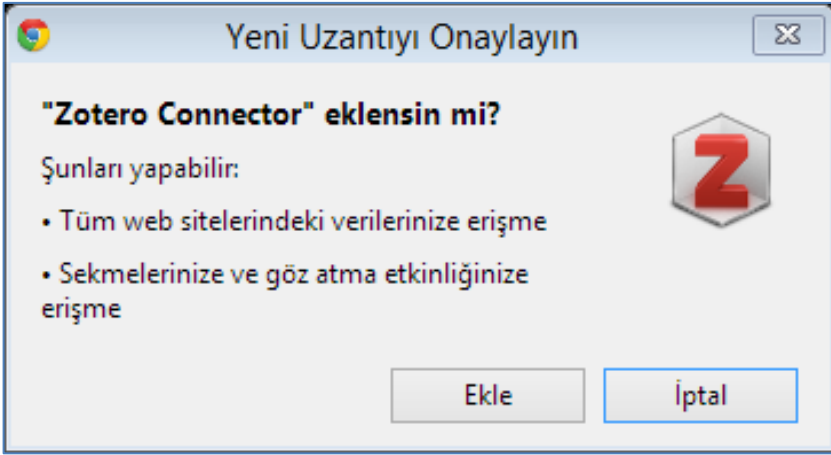
Eklentiği indirmek için "Chrome" yazan butonu tıkladığımızda aşağıdaki pencereye ulaşırız.

The screenshot shows the Zotero Connector extension page on the Chrome Web Store. The page header includes the Zotero logo, a "Zotero Connector" title, a "4.75 (475)" rating, and a "321,818 kullanıcı" (321,818 users) count. There are buttons for "GENEL BAKIŞ" (General View), "AYRINTILAR" (Details), "YORUMLAR" (Reviews), and "ALAKALI" (Similar). A "8+1" rating and "1,415" reviews are also visible.

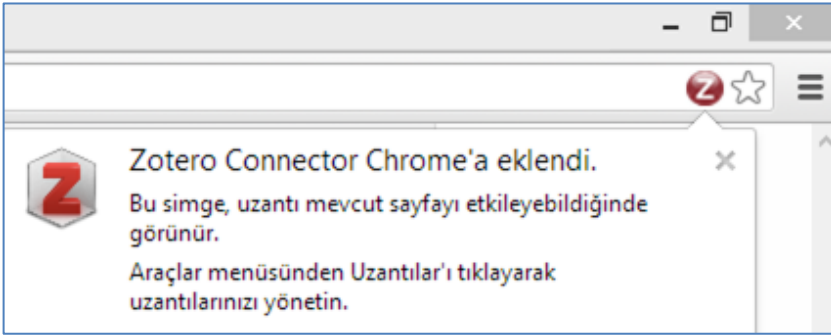
The main content area shows a preview of the extension's interface, which is overlaid on a PLOS article page. The interface includes a search bar, a list of search results, and a "Zotero Connector" button. The article text is partially visible, showing the title "Superpower your browser with LibX and Zotero" and the author "Jason Payckett".

On the right side of the page, there is a "Saves references to Zotero from Chrome and Opera" section. It describes Zotero as a free, easy-to-use, open source tool that automatically senses content and saves it to your personal library with a single click. It also mentions that Zotero is the only research tool that automatically senses content and saves it to your personal library with a single click. Below this, there is a "With Zotero Standalone, you can organize your references and insert citations automatically in Word and LibreOffice. You can download Zotero Standalone for free at <http://www.zotero.org/>." and a link to "For bug reports, questions, comments, or help, visit <http://forums.zotero.org/>."

"*ücretsiz*" butonunu seçerek ulaşacağımız aşağıdaki pencereden ekle butonunu tıklayarak kurulumu gerçekleştiriyoruz.

Kurulum tamamlandıktan sonra "*Zotero Connector Chrome'a eklendi*" bildirimini ekrana yansıyacaktır.

Chrome eklentisinin kullanımı hakkında ayrıntılı bilgi için kitabın "*Zotero Chrome Eklentisi*" başlığına bakınız.

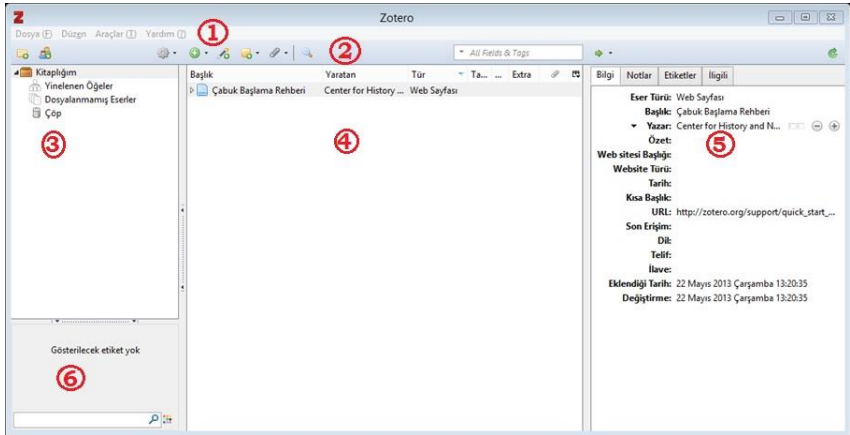
3. ZOTERO'YU TANIYALIM

Bölüm Başlıkları:

- Zotero Arayüzü
- Menü Çubuğu
- Araç Çubuğu
- Kitaplığım
- Eser Listesi Alanı
- Veri Giriş Alanı
- Etiket Alanı

Zotero Arayüzü

Programı açmak için daha önce oluşturulan kısa yollardan birini seçiyoruz. Zotero ilk açıldığında aşağıdaki arayüz ile karşılaşırız. Çok kullanıcı dostu olan bu arayüz altı bölümden oluşmaktadır.

1. **Menü çubuğu:** Pencerenin en üstünde yer almaktadır.
2. **Araç çubuğu:** Menü çubuğunun hemen altında yer almaktadır.
3. **Kitaplığım alanı:** Sol sütunda yer alır ve bilgi kaynaklarının dosyalandığı bölümdür

4. **Eser listesi alanı:** Orta kısımda yer alır ve eser listelerinin gösterildiği bölümdür.
5. **Veri giriş alanı:** Sağ sütunda yer alır. Eser listesi kısımda seçilen bir eserin ayrıntılı tanımlama bilgisinin yer aldığı ve veri tanımlamasının yapıldığı alandır.
6. **Etiket alanı:** Eser etiketlerinin listelendiği alandır. Bir diğer ifade ile konu seçici olarak nitelenmiştir.

Bakınız: Video 1 - Zotero arayüzü

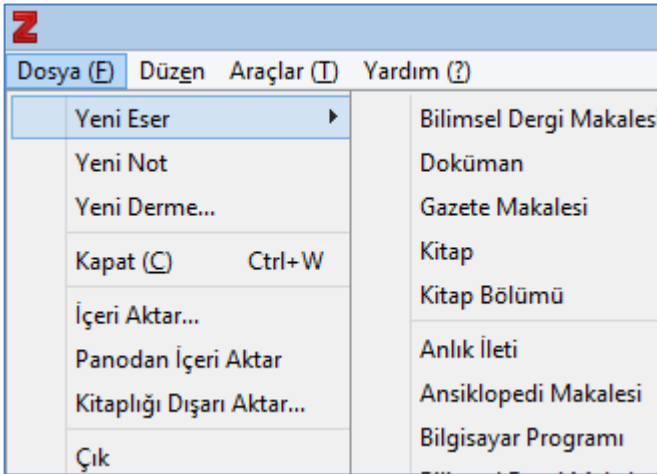

Menü Çubuğu

Menü çubuğunda Dosya, Düzen, Araçlar ve Yardım olmak üzere dört sekme vardır.

Dosya: Dosya menüsü kullanılarak aşağıdaki işlemler gerçekleştirilmektedir.

Yeni Eser: Kitaplığım alanında seçili olan dermeye istenen bilgi kaynağı türünde yeni eser eklenir. Kitaplığım altında herhangi bir derme seçili değilse yeni eser kitaplığım dizinine eklenecektir. Ayrıca "Dosyalanmamış Eserler" altında da listelenecektir.

Yeni Not: Kitaplığımda seçili olan dermeye yeni not ekler.

Yeni Derme: Kitaplığım altında yeni derme oluşturur.

Kapat: Zotero programını kapatır.

İçeri aktar: Bilgisayarda tanımlı bir standartta var olan eser künyelerinin Zotero programına aktarılma işlemini gerçekleştirir.

Panodan İçeri Aktar: Tanımlı bir standartta var olan künyeler panoya kopyalandığında Zotero programına aktarılma işlemini gerçekleştirir.

Kitaplığı Dışarı Aktar: İçeri aktar işleminin tersidir. Zotero'da kayıtlı eser künyelerinin belli bir standartta dışarı aktarımını yapar.

Çık: Zotero programından çıkışı gerçekleştirir.

Düzen: Bu menü altında veri tabanındaki kayıtlar üzerinde gerekli düzenlemeler yapılabilmektedir.

Düzen	Araçlar (T)	Yardım (?)
Undo	Ctrl+Z	
Redo	Ctrl+Y	
Cuğ	Ctrl+X	
Copy	Ctrl+C	
Gönderme Kopyala		
Bibliyografya Kopyala		
Paste	Ctrl+V	
Delete	Del	
Select All	Ctrl+A	
Find	Ctrl+F	
Gelişmiş Arama		

Geri (Undo): Veri giriş alanında yer alan "Bilgi", "Notlar", "Etiketler" kısmında yapılan işlemlerin geri alınmasını sağlar. İşlem Ctrl+Z tuşları kullanılarak kısa yoldan da gerçekleştirilebilmektedir.

İleri (Redo): Veri giriş alanındaki "Bilgi", "Notlar", "Etiketler" kısmında yapılan geri işlemlerinin, ileri alınmasını sağlar. İşlemin kısa yol tuşu Ctrl+Y'dir.

Kes (Cut): Veri giriş alanındaki "Bilgi", "Notlar", "Etiketler" kısmında

seçilen verinin kesilmesini sağlar. Seçili verinin kesilme görevi Ctrl+X kısa yolu tuşu ile de yapılabilmektedir.

Kopyala (Copy): Veri giriş alanındaki “Bilgi”, “Notlar”, “Etiketler” kısmında seçilen verinin kopyalanmasını sağlar. İşlem Ctrl+C kısa yol tuşu ile de gerçekleştirilebilir.

Gönderme Kopyala: Eser listesinde seçilen eser/eserlerin gönderme bilgisini kopyalar. Gönderme bilgisi genellikle yazar adı ve yayın tarihinden oluşur. İşlem Ctrl+Alt+A kısa yol tuşu ile de gerçekleştirilmektedir.

Bibliyografya Kopyala: Eser listesinde seçilen eser/eserlerin tanımlama bilgilerini kopyalar. İşlem Ctrl+Alt+C kısa yol tuşu ile de gerçekleştirilmektedir.

Yapıştır (Paste): Programda yazım işlemlerinin gerçekleştirildiği ve imlecin aktif olduğu herhangi bir alana panoda kayıtlı olan yazıyı yapıştırır. İşlemin kısa yol tuşu Ctrl+V'dir.

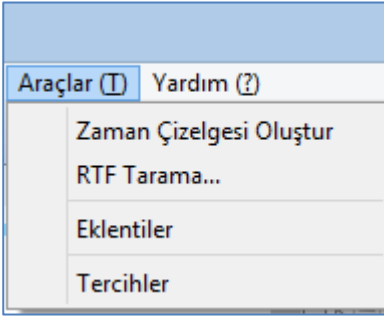
Sil (Delete): Programda yazım işlemlerinin gerçekleştirildiği alanlarda seçili olan veriyi siler. Dermedeki herhangi bir eser seçiliyken klavyede “Delete” tuşuna basıldığında seçili eseri dermeden siler. Kitaplığımdaki herhangi bir eser seçili iken klavyede “Delete” tuşuna basıldığında ise çöpe gönderir.

Hepsini Seç (Select All): İmleç eser listesinde herhangi bir kayıt üzerinde seçili iken, hepsini seç özelliği seçildiğinde listedeki bütün eserleri seçer. Veri giriş alanında imleç nerede aktif ise o alandaki bütün veriyi seçer. Aynı işlem Ctrl+A kısayol tuşu ile de gerçekleştirilmektedir.

Bul (Find): Bul özelliği seçildiğinde imlecin arama motorunda aktif olmasını sağlar. Ctrl+F kısayol tuşu ile de aynı işlem gerçekleştirilmektedir.

Gelişmiş Arama: Gelişmiş arama özelliği seçildiğinde programın gelişmiş arama motoru ekrana gelir.

Araçlar: Program ile ilgili bütün ayarlamalar “Araçlar” menüsü altında yapılmaktadır.

Zaman Çizelgesi Oluştur:

Seçilen dermedeki eserlerin yayımlandığı, eklendiği ve düzenlendiği tarihe göre görsel raporlamasını sağlar.

RTF Tarama:

RTF uzantılı bir metin dosyasına gönderme ve kaynakça ekler. Konu ile ilgili detaylı bilgiler bu kitabın “RTF Tarama” başlığı altında yer almaktadır.

Eklentiler: Firefox web tarayıcısının eklenti yöneticisini açar. Zotero eklentisi Firefox web tarayıcısında kurulu ise burada görülecektir.

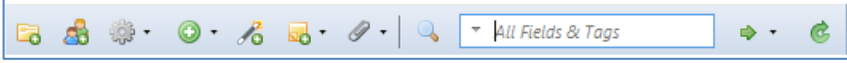
Tercihler: Zotero programı ile ilgili bütün ayarlamaların yapıldığı kısımdır. Konu ile ilgili detaylı bilgiler bu kitabın “Zotero Kullanım Ayarlar” bölümünde yer almaktadır.

Yardım: Yardım menüsü altında destek, sorun giderme ve geribildirimlerin web bağlantılarına bu menüden erişim sağlanmaktadır. Sorun bildirme, güncelleme işlemleri de yine bu menü altında yer almaktadır.

Araç Çubuğu

Menülerde yapılan işlemlerin büyük bir kısmı araç çubuğu kullanılarak da yapılmaktadır. Zotero Firefox sürümünde menüler yer almamaktadır. Bu sürümde menüler yerine tüm işlemler araç çubuğu vasıtasıyla gerçekleşir. Her iki sürümde de araç çubuğu aynıdır.

Araç çubuğundaki simgelerinin üzerine imleç getirildiğinde simgeleri niteleyen alt yazılar aktif olur. Araç çubuğunda yer alan simgeler şunlardır:

Yeni Derme: Klasör simgesi seçildiğinde yeni derme oluşur. Yani eserlerin yer alacağı yeni bir dosya oluşturur.

Yeni Grup: Bir konunun kaynaklarının çalışma arkadaşlarıyla paylaşımını gerçekleştirir. Yeni grup seçildiğinde Zotero'nun web sürümüne bağlantı sağlanır.

Kullanıcı hesabıyla bağlantı sağlandıktan sonra Zotero'nun web sürümünde grup oluşturulup paylaşımına açılır. Zotero ve Zotero.org sürümündeki senkronizasyonun gerçekleşmesi için "*Tercihler / Eşitle / Ayarlar / Zotero Eşitleme Sunucusu*" alanında kullanıcı adı ve şifre tanımlanmalıdır.

Eylemler: Menülerde yer alan önemli işlemlerin hepsi eylemler simgesi altında yer almaktadır. Bu işlemler şunlardır: "*İçeri Aktar*", "*Panodan İçeri Aktar*", "*Kitaplığı Dışarı Aktar*", "*RTF Tarama*", "*Zaman Çizelgesi Oluştur*", "*Tercihler*", "*Hataları Bildir*", "*Destek ve Belgeleme*", "*Zotero Hakkında*".

Yeni Eser: Dermeye yeni bir makale, kitap, tez gibi materyallerin bibliyografik künyesini ekler.

Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle: ISBN, DOI ve PMID numaralarıyla dermeye yeni eser künyelerini ekler.

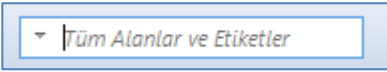
Yeni Not: Yeni not oluşturur. Programda iki türlü not ekleme seçeneği vardır. Yeni bağımsız not eklenebileceği gibi herhangi bir künyeye de not iliştilirilebilir.

Ek Ekle: Seçili olan künyeye URL, dosya veya dosya adresi ekler. Bu özellik eser künyesine PDF veya diğer dosyaları iliştilir. Aynı işlem ilgili dosya sürüklenip künye üzerine bırakıldığında da gerçekleşmektedir.

Gelişmiş Arama: Büyüteç resmi ile gösterilen simge seçildiğinde programın gelişmiş arama motoru ekrana gelir.

Basit Arama Motoru: Kayıtlı olan künyelerde tarama işlemini gerçekleştirir.

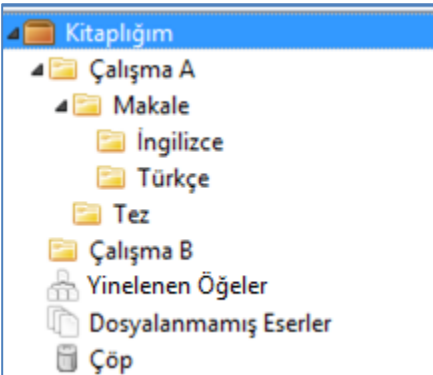

Yerini Belirle: Seçili olan künyelere iliştilen URL, PDF veya diğer dosyaların kayıt edildiği dizini açar. Ayrıca makalenin kütüphanelerde, Google Akademik'te ve kurumun link çözücü programındaki bağlantılarını sağlamaktadır.

Zotero Sunucusu İle Eşitle: Zotero veri tabanında kayıtlı olan verilerimizin Zotero.org alanında eşleştirme işlemini gerçekleştirir.

Kitaplığım

eklenmesi otomatik olarak gerçekleşir.

Sol sütunda kitaplığım bölümü yer almaktadır. Bu bölümde eserlerin yer alacağı dermeler/klasörler oluşturulabilir. Bir eser künyesi birden fazla dosyaya veya alt dosyaya eklenebilir. Ayrıca gelişmiş aramada kaydedilen tarama ile herhangi bir eserin dermeye

Eser Listesi Alanı

Başlık	Yaratan	Eser Türü	Yıl	Yayın	
Kütüphane ve Bilgi Bilimi Düşünsel Altyapısının Ge...	Polat ve Binici Konferans Bildirisi		2014	Uluslararası Kütüphane ...	✓ Başlık
"Citation Style Language" Uygulaması: APA Kayna...	Binici	Bilimsel Dergi Mak...	2013	Bilgi Dünyası	✓ Yaratan
Ulusal Akademik Dergilerin Niteliğini Olumsuz E...	Binici	Konferans Bildirisi	2012	Bilgi Eksenli Kuram ve ...	✓ Eser Türü
Türkiye'de Yayın Göçü: Web of Science ve ULAKBL...	Binici	Bilimsel Dergi Mak...	2012	Bilgi Dünyası	✓ Tarih
Atatürk Üniversitesi E-Dergi Portalı	Binici	Bilimsel Dergi Mak...	2012	Atatürk Üniversitesi Tur...	✓ Yıl
Veri Tabanlarında Kurumsal Yerelleştirme: PubMe...	Binici	Bilimsel Dergi Mak...	2011	Bilgi Dünyası	✓ Yayın
Tıp ve sağlık bilimleri alanında Türkiye'de yayınl...	Binici	Tez	2010		✓ Yayın

Kitaplığım veya alt dizinlerinde yer alan eserlerin listelendiği alandır. Bilgi kaynakları eser adı, yazar ve yayın tarihi gibi öğelerden sıralanır. A'dan Z'ye/büyükten küçüğe veya tersine sıralaması yapılabilmektedir. Alanın sağ üst köşesinde yer alan tablo simgesi (☰) seçildiğinde, gözükmesi istenen eser öğeleri seçilerek alana eklenebilir.

Alanda her eser bir resim ile nitelendirilmiştir. Eser türünü gösteren resimler eser adı önünde yer almaktadır. Ayrıca Firefox ve Chrome tarayıcılarında ilgili eserler algılandığında adres çubuğunda yayınları tanıyan bu simgeler aktif olur.

Eser türlerini simgeleyen resimler aşağıdaki gibidir.

 Anlık İleti

 Bilgisayar Programı

 Dava

 Doküman

 e-posta

 Forum İletisi

 Genel Dergi Makalesi

 Günlük Yazısı

 Kanun

 Kitap

 Konferans Bildirisi

 Ansiklopedi Makalesi

 Bilimsel Dergi Makalesi

 Dinleme

 El Yazması

 Film

 Gazete Makalesi

 Görüşme

 Harita

 Kanun Önergesi

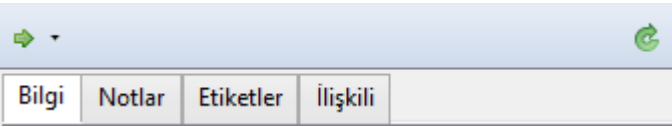
 Kitap Bölümü

 Mektup

 Patent	 Podcast
 Radyo Yayını	 Rapor
 Sanat Eseri	 Ses Kaydı
 Sözlük Girdisi	 Sunum
 Tez	 TV Yayını
 Video Kaydı	 Web Sayfası

Veri Giriş Alanı

Veri giriş alanında dört tane alt bölüm vardır. Bunlar *"Bilgi"*, *"Notlar"*, *"Etiketler"* ve *"İlişkili"* bölümleridir.

Bilgi: İlgili bir eser seçildiğinde veya yeni eser girişi yapıldığında sol tarafta yer alan form alanı aktif olur. Bu alanda eser türü, başlık, yazar, yayın yeri, cilt, sayı, yayın tarihi, sayfa sayısı, URL gibi eseri niteleyen unsurların veri giriş formları tanımlanmıştır.

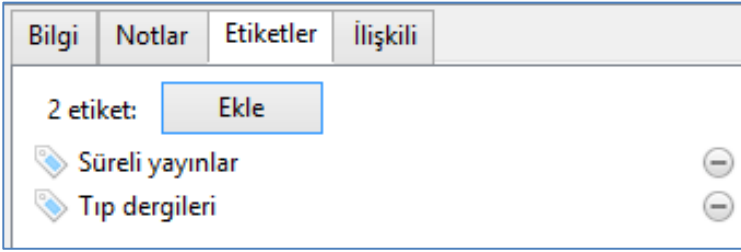
Eser bilgileri ilgili hücrelere doğru bir şekilde girilmelidir. Aksi takdirde atıf işlemlerinde program yanlış künye oluşturur. Eğer *"Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle"* seçeneği ile doğrudan veya dolaylı yoldan veri aktarımı yapılırsa, eseri niteleyen bilgiler formlara otomatik olarak yerleşir. Bu yöntemde eser bilgileri bazen yanlış olabilmektedir. Yanlışlığından emin olunan bilgiler düzeltilmelidir. Örneğin bazı veri tabanlarında dizinleme işleminde eser adı büyük harf ile yazılır. Aktarma işlemi olduğu gibi gerçekleştiğinden bunun düzeltilmesi gerekir. Çünkü hiçbir çalışmada eser adı büyük harflerle atfı yapılmaz. Bazen de eser türü yanlış olarak gelebilmekte veya veriler eksik olarak aktarılmaktadır. Aktarımdaki yanlışlık verinin ana kaynağındaki eksiklikler veya Zotero'daki dönüştürücülerin uyumsuzluğundan

kaynaklanmaktadır. Bu nedenle veri girişi alanında eseri niteleyen unsurların doğruluğu konusunda titiz davranılması gerekmektedir.

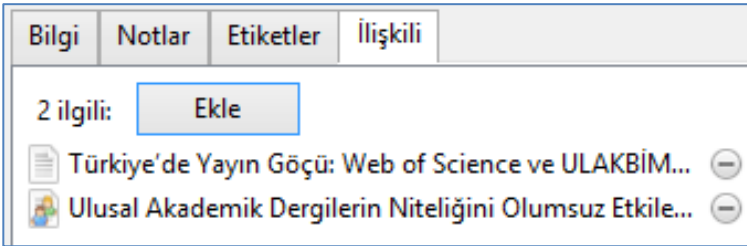
Bilgi	Notlar	Etiketler	İlişkili
Eser Türü: Konferans Bildirisi			
Başlık: Ulusal Akademik Dergilerin Niteliğini Olumsuz Etkileyen Nedenler ve Dergilerin Erişim Durumu			
▼ Yazar:	Binici, Kasım	<input type="text"/>	<input type="button" value="-"/> <input type="button" value="+"/>
▼ Editör:	Subaşıoğlu, Fatoş	<input type="text"/>	<input type="button" value="-"/> <input type="button" value="+"/>
▼ Editör:	Tamdoğan, Oya Gürdal	<input type="text"/>	<input type="button" value="-"/> <input type="button" value="+"/>
▼ Editör:	Fenerci, Tülay	<input type="text"/>	<input type="button" value="-"/> <input type="button" value="+"/>
Özet:			
Tarih:	2012		y
Bildiriler Başlıkı: Bilgi Eksenli Kuram ve Uygulamalar: Sorgulayıcı ve Çözümleyici Yaklaşımlar Sempozyumu 31 Mayıs - 2 Haziran 2012, Ürgüp, Nevşehir			
Konferans Adı:			
Yayın Yeri:	Ankara		
Yayıncı:	Ankara Üniversitesi		
Cilt:			
Sayfa:	437-454		
Dizi:			
Dil:			
DOI:			
ISBN:	978-605-136-029-4		

Notlar: İlgili esere yeni not iliştirme işlemi buradan gerçekteştirilir.

Etiketler: Eserin konusu için etiket oluşturma işlemi buradan yapılır. Bir eser için birden fazla etiket oluşturulabilir. Örneğin aşağdaki resimde seçili eser için iki etiket oluşturulmuştur.

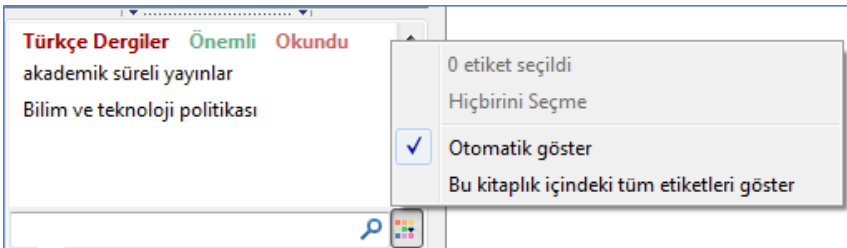

İlişkili: Eser listesindeki birbirleriyle ilgili olan künyelere bağlantı oluşturulur.

Örneğin bir yazarın aynı konudaki iki makalesine bağlantı linki oluşturulabilir. İlişkili alanında "Ekle" butonu seçildiğinde ekrana eserlerin listelendiği yeni bir pencere gelir. İlişkili bağlantısı yapıldıktan sonra tamam butonu tıklanır. Aşağıdaki resimde bir eser künyesine iki tane eser bağlantısı oluşturulmuştur.

Etiket Alanı

Etiket alanı kısa yol tuşlarında "Konu Seçici" olarak tanımlanmıştır. Veri giriş alanında oluşturulan etiketler, etiket alanında aktif olur. Bir etiketi aramak için alan altında yer alan arama motoru kullanılır. Burada etiketlere renk tanımlanabilir. Etikete renk

atamak için sağ tıklayıp "*Renk Belirle...*" komutu seçilir. Eser listesi alanında etiketlerin bağlı olduğu künyeler tanımlı renkte bir kutucuk ile işaretlenir.

4. ZOTERO KULLANIM AYARLARI

Bölüm Başlıkları:

- Genel
- Eşitle
- Arama
- Dışarı Aktar
- Gönderme Yapmak
- Kısayol Tuşları
- Gelişmiş Ayarlar
- Vekil Sunucular

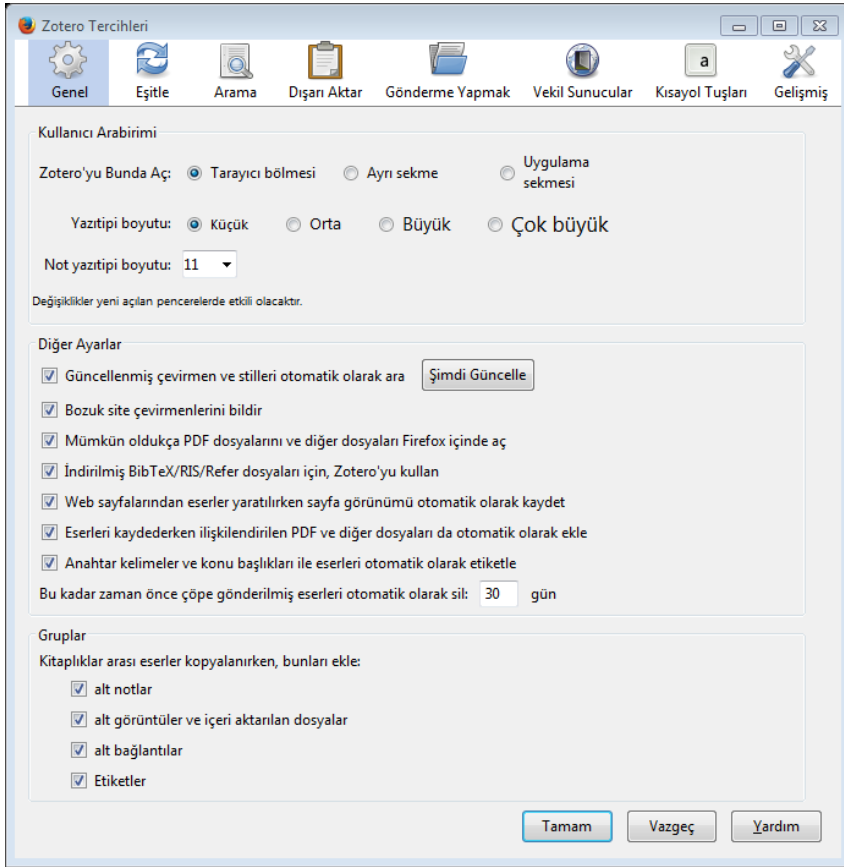
Zotero’da gerekli ayarlamalar “Araçlar” menüsü altındaki “Tercihler” başlığında yapılmaktadır. Aynı pencereye araç çubuğunda bulunan “Eylemler” simgesi () altındaki “Tercihler” başlığı seçilerek de ulaşılabilir. Ayarlar alanında “Genel”, “Eşitle”, “Arama”, “Dışarı Aktar”, “Gönderme Yapmak”, “Kısayol Tuşları” ve “Gelişmiş” olmak üzere yedi bölüm vardır. Zotero Firefox sürümünde fazladan “Vekil Sunucular” menüsü yer almaktadır. Ayrıca bazı menüler altında Firefox sürümüne özgü çeşitli ayarlar vardır.

Genel

Genel menüsü altında üç çeşit ayarlama yapılır.

Kullanıcı Arabirimi: Zotero ara yüzündeki yazı tipi boyutunu ayarlar.

Kullanıcı arabirimi menüsü altında Firefox sürümüne özgü olarak *Zotero’yu bunda aç* seçeneği vardır. Bu alanda programın tarayıcıdan açılma seçeneği ayarlanmaktadır.

Diğer Ayarlar: Programdaki çeşitli ayarlamaları yapar. Her kutu önünde ne tür bir ayarlamanın olduğu açıklanmıştır. Önerimiz, bütün kutucukların seçili olmasıdır.

Bu menü altında Firefox sürümüne özgü olarak PDF ve diğer dosyaların tarayıcıdan açma seçeneği ile BibTeX/RIS/Refer dosyaları için varsayılan programın Zotero tercihi vardır.

Gruplar: Çalışma grupları arasında veriler paylaşılırken eser eklentilerinin paylaşımını ayarlar.

Eşitle

Zotero yerel verileri ve dosyaları "zotero.org" alanında yedeklemektedir. Yedekleme işleminin gerçekleşmesi için

Zotero'nun web sürümünde bir kullanıcı hesabının açılması gereklidir. Eşitle alanında kullanıcı adı ve şifresi tanımlandıktan sonra yerel dosyaları web sürümüne, web sürümündeki dosyaları da Zotero'ya aktarabilme işlemi gerçekleştirilebilir.

Zotero Tercihleri

Genel Eşitle Arama Dışarı Aktar Gönderme Yapmak Kısayol Tuşları Gelişmiş

Ayarlar Sıfırla

Zotero Eşitleme Sunucusu

Kullanıcı:

Şifre:

Kendiliğinden eşitle

Tüm-metin içeriği eşitle

[Eşitleme Hakkında](#)

[Hesap Oluştur](#)

[Unutulan Şifre?](#)

Dosya Eşitlemesi

Kitaplığımda kullanılan eklenti dosyalarını bununla eşitle:

Dosyaları bu anlarda indir:

Kitaplık gruplarının eklenti dosyalarını Zotero deposunu kullanarak eşitle

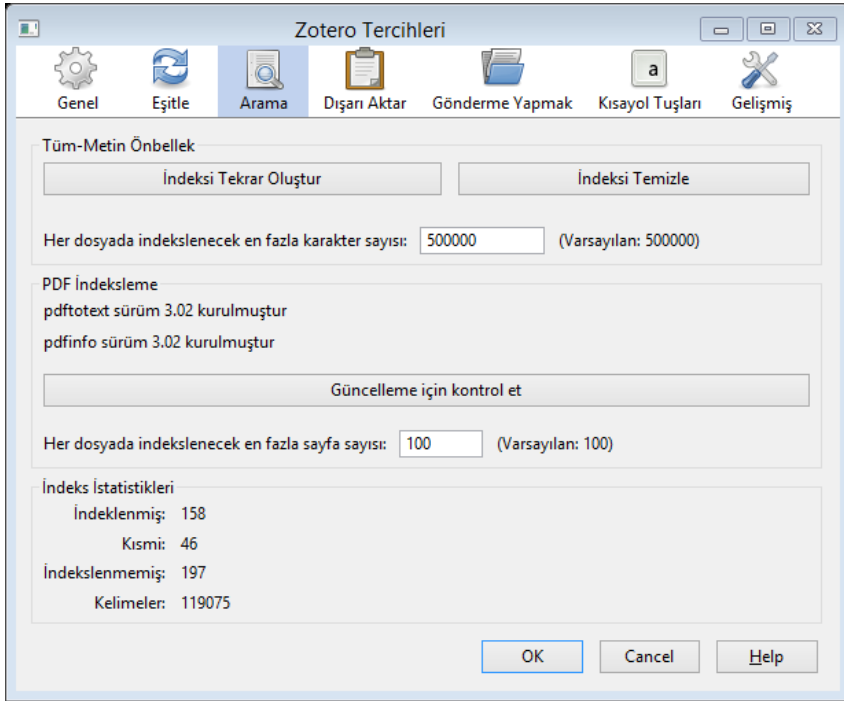
Dosyaları bu anlarda indir:

Zotero deposunu kullandığınızda, bu koşulları kabul etmiş oluyorsunuz: [Sartlar ve Koşullar](#).

OK Cancel Help

Arama

Zotero sadece eser künyelerinde değil tam metin belgelerde de arama gerçekleştirmektedir. Künyelere iliştiirilen PDF dosyalarından tarama yapılması için indeksleme işleminin yapılması gereklidir. Bu işlem "Arama" menüsünden yapılmaktadır. Yapılan indeksleme işlemini silmek için de yine aynı menü kullanılmaktadır.

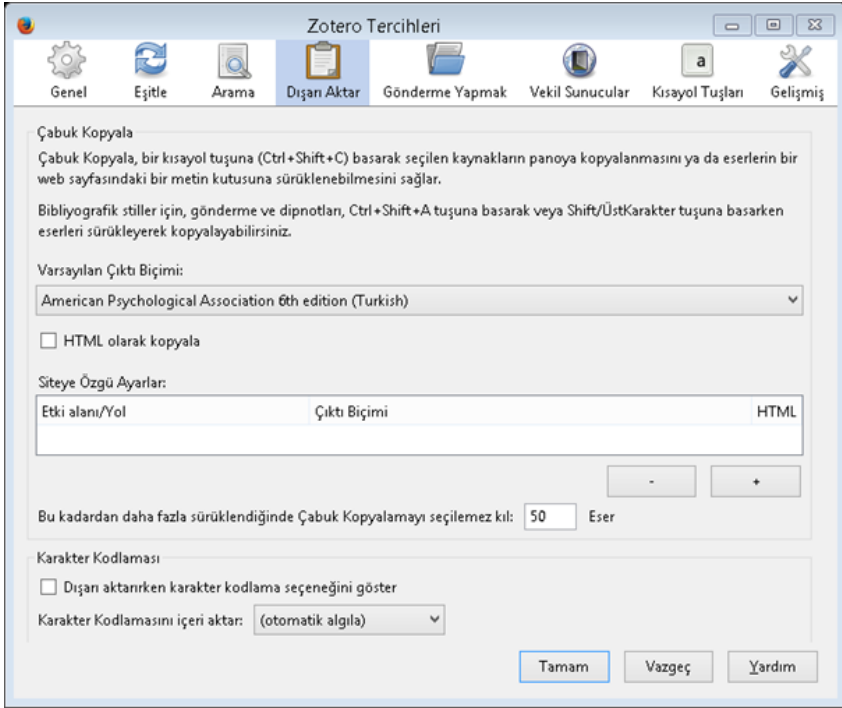

Dışarı Aktar

Zotero atıf gösterme ayarları “Dışarı Aktar” menüsü altında yapılmaktadır. Tanımlı bir kaynak gösterme biçiminde atıf işlemlerini yani gönderme ve kaynakça işlemlerini gerçekleştirmek için biçim dosyasının “Varsayılan Çıktı Biçimi” alanında aktif olması gerekir. Örneğin aşağıdaki resimde varsayılan çıktı biçimi “*American Psychological Association 6th Edition (Turkish)*”dir. Bu biçim dosyası APA kaynak gösterme biçiminin 6. sürümünden Türkçeye uyarlaması yapılmış bir sistemdir. “Varsayılan Çıktı Biçimi” alanında bu sistem tanımlı olduğundan Zotero veri tabanında kopyalanacak eser bilgileri bu sisteme göre şekillenecektir.

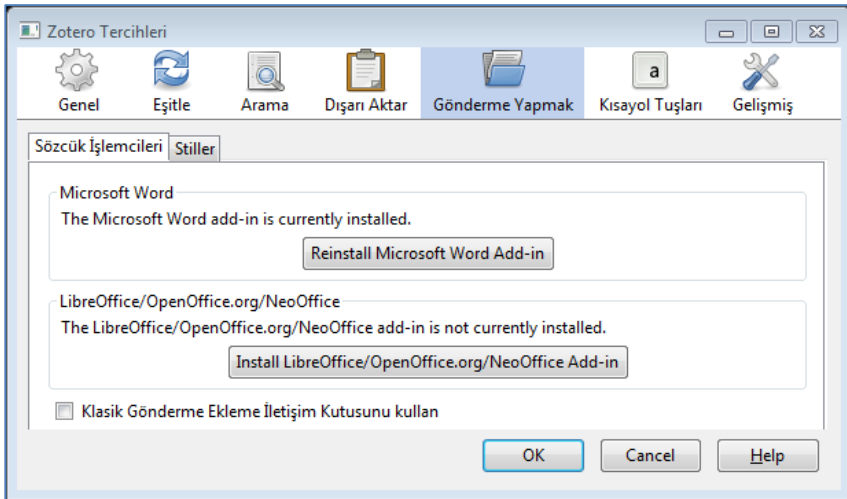
“HTML olarak kopyala” kutucuğu seçili ise veriler “.html” formatında kopyalanır.

Firefox sürümüne özgü bir ayar olarak siteye özgü çıktı biçimi bu alanda ayarlanabilmektedir.

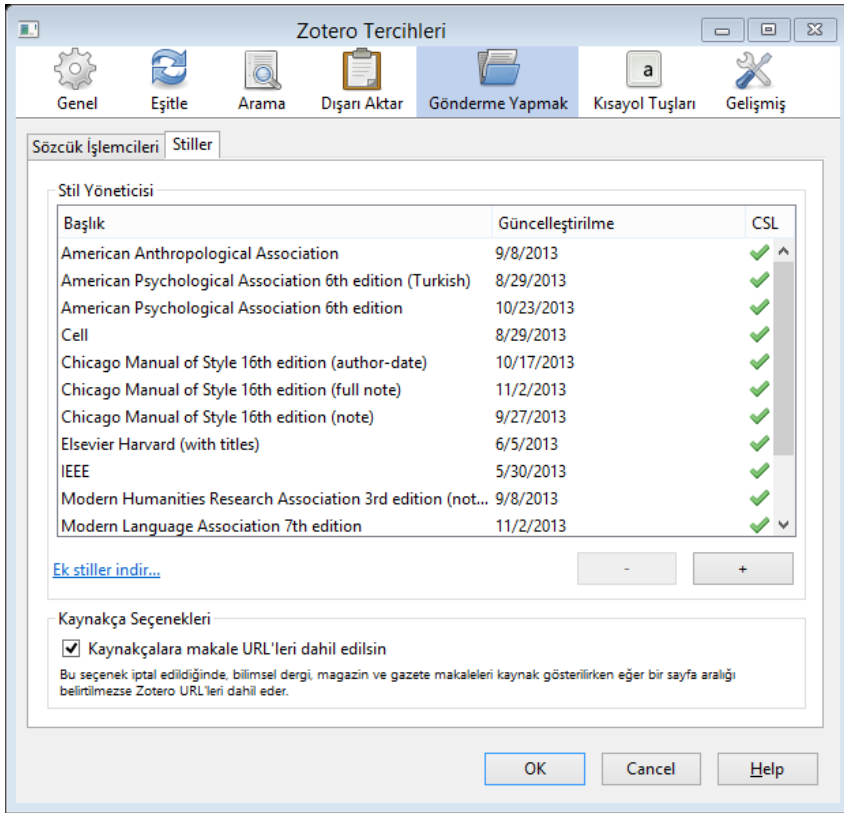
Türkçe karakterlerde bozukluk yaşanmaması için karakter kodlaması *UTF-8* veya *otomatik algıla* olarak seçilmelidir.

Gönderme Yapmak

Araştırma metinleri yazılırken kelime işlemci programlar kullanılır. Microsoft Word ve OpenOffice en bilinen programlardır. Zotero bu programlarla bütünleşik çalışmaktadır. Bunun sağlanması için gerekli kelime işlemci eklentilerinin kurulması şarttır. Eklentilerin kurulum işlemleri "Gönderme Yapmak" menüsündeki "Sözcük İşlemcileri" başlığı altında yapılmaktadır. Araştırma metinlerinin yazımında hangi kelime işlemci kullanılıyor ise onun eklenti ayarları buradan yapılmalıdır.

"Klasik Gönderme Ekleme İletişim Kutusunu Kullan" seçeneği seçilirse, kelime işlemci programlarında atıf işlemi gerçekleştirilirken gönderme ekleme iletişim kutusunun klasik sürümünü aktif yapar.

Zotero'daki kaynak gösterme biçim dosyaları "Gönderme Yapmak" menüsü altındaki "Stiller" seçeneğinden

yönetilmektedir. Stil ekleme ve çıkarma işlemleri sağ alt köşede yer alan "+" ve "-" simgeleri ile gerçekleşir. Zotero stil deposundan ek stil indirmek için sağ alt köşede yer alan "*Ek stiller indir...*" linki tıklanmalıdır. Zotero stil deposunda 7000'den fazla biçim dosyası bulunmaktadır. Örneğin Zotero programı ilk kurulduğunda "apa-tr" biçim dosyası tanımlı stiller arasında yer almamaktadır. "apa-tr" dosyasını kurmak için "*Ek stiller indir*" linki tıklanarak Zotero stil deposuna bağlanılır. "apa-tr" dosyası indirilerek kurulumu gerçekleştirilir.

"*Kaynakçalara Makale URL'leri Dâhil Edilsin*" kutucuğu işaretli ise atıf işlemlerinde künyelere tanımlı URL adresleri eklenir. Önerimiz, bu kutucuğun işaretli olmasıdır. Çünkü Zotero'da eser tanımlanması yapılırken basılı veya elektronik ayrımı söz konusu değildir. Elektronik makalelerin URL adreslerinin künyelere eklenmesi için bu kutucuğun işaretli olması gerekmektedir.

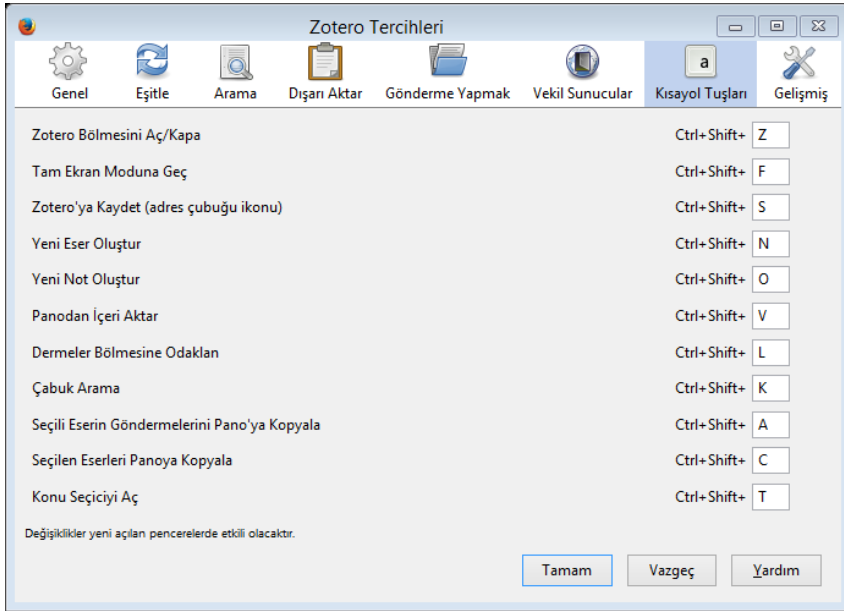
Kısayol Tuşları

Zotero programında sık tekrarlanan işlemler için kısa yol tuşları atanmıştır. Kişiler bu kısa yol tuşlarını kişiselleştirebilirler. "*Zotero Bölmesini Aç/Kapa*", "*Tam Ekran Moduna Geç*", "*Zotero'ya Kaydet*" işlemlerindeki tanımlı kısa yol tuşları sadece Zotero Firefox sürümünde vardır. Diğer kısa yol tuşları Zotero'nun her iki sürümünde de çalışmaktadır.

"*Seçili Eserin Göndermelerini Panoya Kopyala*" ve "*Seçilen Eseri Panoya Kopyala*" kısa yol tuşlarının çalışabilmesi için "*Dışarı Aktar*" menüsünde "*Varsayılan Çıktı Biçimi*"nin tanımlanması gerekmektedir.

Zotero Bölmesini Aç/Kapa: Firefox sürümündeki Zotero penceresini açar ve kapatır.

Tam Ekran Moduna Geç: Firefox sürümündeki Zotero penceresinin tam ekran moduna ya da küçük ekran moduna getirir.

Zotero'ya Kaydet (adres çubuğu ikonu): Firefox sürümünde internet kaynaklarını Zotero'ya aktarır.

Yeni Eser Oluştur: Seçili dermede yeni eser oluşturmayı sağlar.

Yeni Not Oluştur: Seçili dermede yeni bağımsız not oluşturur.

Panodan İçeri Aktar: Panoda RIS, BibTeX gibi formatlarda kayıtlı bibliyografik verilerin Zotero'ya aktarımını gerçekleştirir.

Dermeler Bölmesine Odaklan: Çalışılan dermenin seçili olmasını sağlar.

Çabuk Arama: İmlecin arama kutusunda aktif olmasını sağlar.

Seçili Eserin Göndermelerini Pano'ya Kopyala: Seçili olan eserlerin gönderme bilgilerini panoya kopyalar. Gönderme formatı "*Stil Yöneticisi*" alanında tanımlı olan biçime göre kopyalanır.

Seçilen Eserleri Panoya Kopyala: Seçilen eserlerin bibliyografik künyelerini panoya kopyalar. Künye formatı *"Stil Yöneticisi"* alanında tanımlı olan biçime göre kopyalanır.

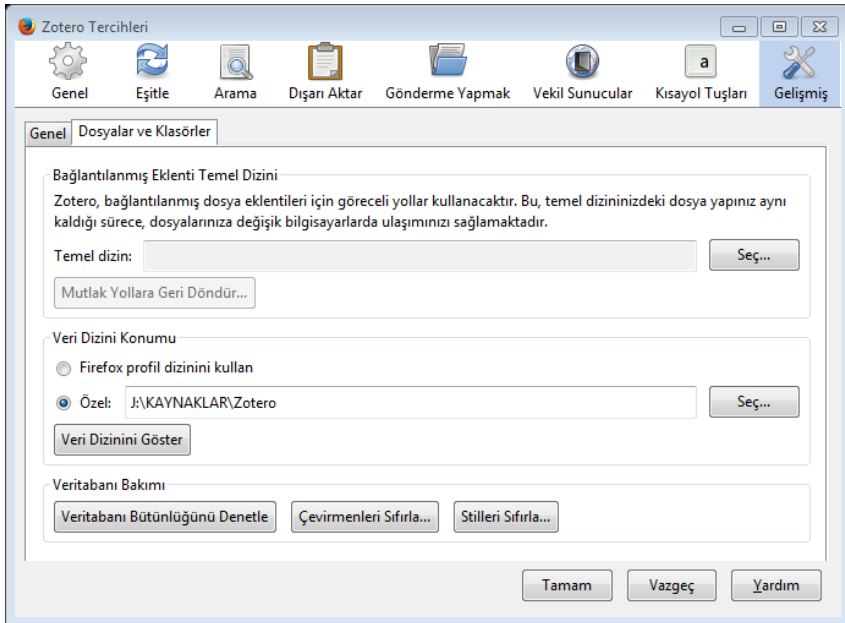
Konu Seçiciyi Aç: Etiket alanının açıp kapama görevini yerine getirir.

Kısa yol tuşlarında yapılan tüm değişiklikler program yeniden açıldığında aktif olacaktır.

Gelişmiş Ayarlar

Veri Dizini Konumu

Programda gelişmiş ayarların yapıldığı menüdür. Bilindiği gibi Zotero Standalone ve Zotero Firefox sürümlerinin bütünleşik çalışabilme olanağı vardır. Bunun koşulu her iki sürümde de *"Veri Dizini Konumu"* nun aynı olmasıdır. Programlarda veri dizini konumuna ulaşmak için şu yol izlenmelidir. *"Araçlar / Tercihler / Gelişmiş / Dosyalar ve Klasörler / Veri Dizini Konumu"*

Zotero verilerin kaydedileceği konum için iki seçenek sunmaktadır. Bunlar "*Firefox Profil Dizinini Kullan*" ve "*Özel*"dir. Zotero'da varsayılan kayıt yeri "*Firefox Profil Dizinini Kullan*" şeklindedir. "*Veri Dizinini Göster*" butonu tıklandığında verilerin kayıtlı olduğu dizin açılacaktır. Firefox profil dizini kullanılmak istenmiyorsa verilerin kayıt edileceği yer değiştirilmelidir. Yeni dizin için "*Özel*" seçeneği kullanılmalıdır. Yeni dosyalar, Zotero'da oluşturulacak yeni dizin altında yer alacaktır. Veri dizini değiştirilirken kayıtlı veriler otomatik **kopyalanmamaktadır**. Bunun için veriler manuel olarak ilgili dizin altına **kopyalanmalıdır**. Bu yöntemle veriler yedeklenebilir. Yine aynı yöntemle harici bir diskte Zotero verileri kaydedilebilir. Tavsiyemiz harici diskte çalışırken titiz çalışılması ve verilerin belli aralıklarla yedeğinin alınmasıdır. Harici disk ve bilgisayar arasındaki ani bağlantı kopukluğu veya sürümler arasındaki çakışma veri kaybına neden olabilir. Üzerinde çalışılan dosya bozulabilir.

Veri tabanı bakımı

"*Veritabanı bütünlüğünü denetle*" seçeneği veri tabanındaki hataları denetler.

"*Çevirmenleri sıfırla*" seçeneği veri dönüştürücülerini Zotero sunucusundaki son sürümüne çevirir.

"*Stilleri sıfırla*" seçeneği yeni veya değiştirilmiş stilleri Zotero sunucusunda ki son sürümüne çevirir.

Hata Ayıklaması Çıktısının Kaydı

Bu seçenek Zotero geliştiricilerine program hatalarını bildirmektedir. Hata ayıklama özelliği tercihe bağlıdır. Hata ayıklama seçilirse Zotero yavaş çalışacaktır.

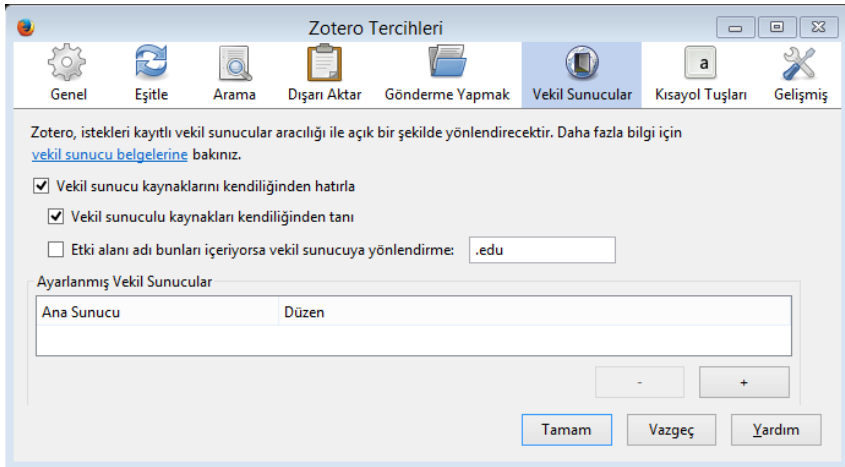
OpenURL

OpenURL bilgi erişimde kullanılan bir standarttır. OpenURL tabanlı çalışan servis sağlayıcıları (SFX, 360 Link, TOUR, Ulakbağ,vb.) vardır. Kimi kütüphaneler bu servislerle kaynaklarına

erişimi sağlar. Bu servislerin link çözücü özellikleri vardır. Eğer kurumunuzun link çözücü programı varsa, bu programı Zotero'ya tanıttırınız. Zotero'nun "Kütüphaneden Bakma" özelliği kullanılarak kurum kütüphanesinin kaynaklarına OpenURL ile erişim sağlanabilir.

Vekil Sunucular

Vekil sunucular bilgisayarların web sayfalarına daha hızlı ulaşmasını sağlama, güvenliğin artırılması ve Web erişiminin kontrol edilerek performansın artırılmasını sağlamak amacıyla kullanılan sunuculardır. Aynı zamanda da kullanıcıların İnternet'i kurumun belirlediği kullanım politikasına uygun kullanmaları için filtreleme yapmakta ve kullanıcıların İnternet kullanım kayıtlarını (loglarını) tutmaktadır. Bu nedenle özellikle kurumsal veri tabanı aboneliklerinde kullanıcıların kurum dışından erişimi için yoğun kullanımı olan bir uygulamadır. Bilimsel araştırma sürecinde elektronik veri tabanlarına duyulan ihtiyaç göz önünde bulundurulduğunda, kullanılacak kaynak yönetim programlarında bu uygulamaya yönelik ayarların olması kaçınılmazdır.

Türkiye'deki kütüphanelerde akademik elektronik kaynaklara erişim IP kontrollüdür. Kampüs dışında kaynaklara erişim vekil sunucularla (proxy) gerçekleşmektedir. Vekil sunucu ayarlarını çoğu üniversitenin bilgi işlem daire başkanlığı web sayfalarında

görmek mümkündür. Zotero veri tabanında tanımlı URL'lere kampüs dışında erişimin şifresiz gerçekleşmesi için vekil sunucusunun tanıtılması gereklidir. Söz konusu proxy ayarlamaları yapılarak, Zotero veri tabanında tanımlı URL'lere kampüs dışında erişim sağlanabilir.Vekil sunucular sekmesi sadece Firefox sürümünde vardır.

5. ZOTERO KULLANIMI: DERME VE KAYNAKÇA OLUŞTURMA, ATIF VERME

Bölüm Başlıkları:

- Kitaplığım
- Bibliyografik Kimlik Tanımlama
- Zotero Firefox Eklentisi İle alıŐmak
- Zotero Chrome Eklentisi
- Zaman izelgesi Oluşturma
- Dışarı Veri Aktarma
- Zotero İle Atıf Verme

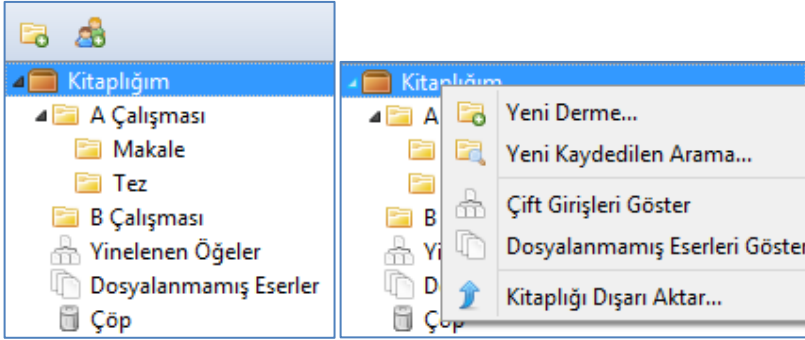
Kitabın bu bölümünde bibliyografik künye toplama, düzenleme ve atıf gösterme konuları işlenecektir. Bütün bu işlemlerin Zotero programı sayesinde nasıl gerçekleştirilebileceği ele alınacaktır. Bilgiyi toplama ve düzenleme işleminde Zotero Standalone ve Zotero Firefox sürümleri birlikte ele alınacaktır. Kelime işlemci programlarda gönderme ve kaynakça oluşturma işlemleri de benzer şekilde anlatılacaktır. Word ve OpenOffice programlarındaki işlemler aynı olduğu için sadece Microsoft Word programı işlenecektir.

Zotero'yu başlatmak için "*Zotero Standalone*" kısa yolunu seçelim. Program çalıŐtıđında ekran görüntüsü daha önceki bölümde "Zotero Arayüzü" başlığı altında incelediğimiz görüntüyle aynı olacaktır.

Kitaplığım

Zotero bilgi kaynaklarının dosyalanarak düzenlenmesini sağlar. Dosyalama işlemleri "*Kitaplığım*" menüsünden gerçekleştirilir. Kitaplığım altında açılan her bir dosya derme olarak adlandırılmıştır.

Bir araştırma kaynağı birden fazla derme veya alt derme altında listelenebilir. Ayrıca tarama biçiminin kaydedilmesi ile herhangi bir eserin dermeye eklenmesi otomatik olarak tanımlanır.

Bir bilgi kaynağı tek kopya olarak birden fazla derme altında listelenebilir. Bir eser künyesini herhangi bir derme altında listeleyebilmek için eser/ler seçiliyken sürükleyip derme üzerine bırakmak yeterlidir.

Kitaplığım üzerine sağ tıklandığında yapılabilecek işlemler:

- Yeni derme oluşturulabilir.
- Yeni kaydedilen arama oluşturulabilir.
- Çift girişler listelenebilir.
- Dosyalanmamış yani hiçbir dermede yer almayan eserler listelenebilir.
- Kitaplığım altında yer alan bütün eserler dışarı aktarılabilir.

Derme Oluşturma: Kitaplığım alanı seçildiğinde programda kayıtlı bütün künyelerin listesi sıralanır. Aynı konudaki ya da belli bir çalışma için oluşturulan eserleri bir araya toplamak için bir derme oluşturulmalıdır. Kitaplığım üzerinde yer alan "Yeni Derme" işareti seçilerek yeni derme oluşturulur. Aynı işlem kitaplığım üzerine sağ tıklayarak "Yeni Derme" seçilerek de yapılır.

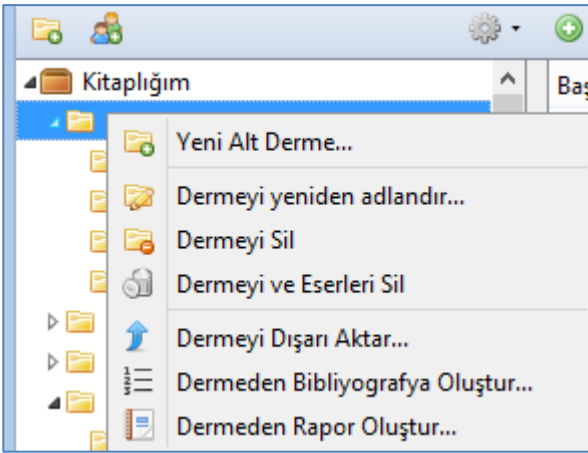

Bakınız: Video 2 - Derme oluşturma

Derme üzerine sağ tıkladığında yapılabilecek işlemler şunlardır:

- Yeni alt derme oluşturulabilir.
- Derme yeniden adlandırılabilir.
- Derme silinebilir. "*Dermeyi Sil*" özelliği seçildiğinde sadece derme silinir, içerisindeki eserler silinmez.
- Derme ve eserler silinebilir. "*Dermeyi ve Eserleri Sil*" özelliği seçildiğinde derme ile birlikte eserlerde silinecektir.
- Derme dışarı aktarılabilir.
- Dermede listelenen eserler için gönderme ve kaynakça oluşturulabilir. Bunun için "*Dermeden Bibliyografya Oluştur*" seçeneği tıklanmalıdır.
- Dermede yer alan eserler için rapor oluşturulabilir.

Alt Derme Oluşturma: Dermenin üzerine sağ tıklayıp "*Yeni Alt Derme*" seçilerek, ana dermenin altında yeni bir alt derme oluşturulur.

Kaydedilen Arama Oluşturma: Konu ile ilgili yeni bir eser, Zotero veri tabanına kaydedildiğinde otomatik olarak ilgili dermenin altında listelemek için "*Yeni Kaydedilen Arama*" kullanılır.

Yeni kaydedilen arama iki şekilde oluşturulur.

1. Kitaplığım üzerinde sağa tıklayarak "*Yeni Kaydedilen Arama*" tercihi seçilir. Gelen ekranda strateji oluşturulup kaydedilir. Zotero kaydedilecek arama için oldukça ayrıntılı bir strateji oluşturmaya imkân sağlar.

2. "*Gelişmiş Arama*"da tarama biçiminin kaydedilmesi ile yeni kaydedilen arama oluşur. Gelişmiş arama yapmak için "*Menüler / Düzen / Gelişmiş Arama*" seçilmelidir.

 Bakınız: Video 3 - Kaydedilen arama oluşturma

Yinelenen Öğeler: Bir eser ile ilgili iki veya daha fazla kayıt girilmiş ise "*Yinelenen Öğeler*" alanında listelenir.

Dosyalanmamış Eserler: Dermeler altında yer alan künyelerin hepsi aynı zamanda kitaplığım dizini altında da yer almaktadır. Eğer eser kaydı herhangi bir dermede yer almıyor ise "*Dosyalanmamış Eserler*" alanında listelenir.

Çöp: Kitaplığım veya derme altında silinen eser veya ekler çöp kutusunda birikir. Ayarlar kısmında tanımlanan günden önceki öğeler otomatik olarak silinir. Çöpü boşaltmak için çöp öğesi seçili iken sağa tıklayarak "*çöpü boşalt*" seçeneği tıklanır.

Bibliyografik Kimlik Tanımlama

Kaynak gösterme biçimlerinde formatlar eserin türlerine göre farklılık göstermektedir. Dergi makalesi, kitap, kitap içinde bölüm, tez, bildiri metni, ansiklopedi maddesi, patent ve web

sayfalarında farklı formatlarda atıf gösterilir. Programda esere atıf işlemlerinin düzgün çalışması, verilerin doğruluğuna bağlıdır. Bunun için yeni bir kayıt oluşturmadan önce kaynağın türü ve eser künyesini oluşturan unsurlar iyice araştırılmalı ve form alanlarına veriler eksiksiz ve doğru olarak tanımlanmalıdır.

Programda farklı yöntemlerle veri girişi mümkündür. Şimdi bunları tek tek inceleyelim.

Yeni Eser Ekleme:

Menülerde “Dosya / Yeni Eser / Eser Türü” yolu izlenerek programa yeni bir eser eklenir. Aynı işlem araç çubuğunda yeni eser simgesinde (📖) var olan eser türleri seçilerek de yapılır. Seçim işleminden sonra veri girişi alanında aktif olan formlara eser bilgileri yazılır. Her materyal türü için farklı bir form tasarlanmıştır. Eser türü değiştirildiğinde form yapısının da değiştiği görülecektir.

Sorumluluk Alanının Ayarlanması:

Yapılacak olan göndermelerin doğru olması için sorumluluk alanının eksiksiz bir şekilde tanımlanmış olması gerekir. Bir eserin birden fazla yazarı, editörü veya diğer hak sahipleri olabilir. Ayrıca yazar unsurundaki isimlerde de çeşitlilik olabilir. Örneğin üç isimli bir yazar olabileceği gibi tüzel kuruluş ismini niteleyen uzun bir kuruluş ismi de olabilmektedir. Bu nedenle sorumluluk

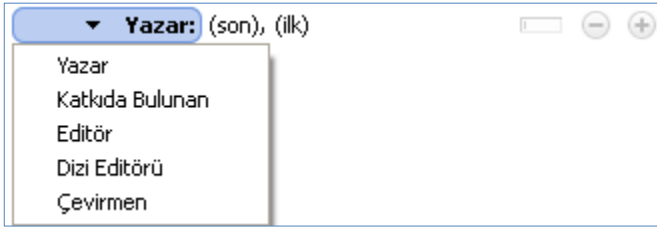
Bilgi	Notlar	Etiketler	İlgili
Eser Türü:	Kitap		
Başlık:	Kaynak gösterme el kitabı		
Yazar:	Kurbanoğlu, S. Serap		
Özet:			
Dizi:	Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği yayınları		
Dizi Numarası:	4		
Cilt:			
Cilt Sayısı:			
Edisyon:			
Yayın Yeri:	Ankara		
Yayıncı:	ÜNAK		
Tarih:	2004		
Sayfa Sayısı:	176 s.		
Dil:			
ISBN:	975952953X		
Kısa Başlık:			
URL:			
Son Erişim:			
Arşiv:			
Arşivdeki Yeri:			
Kütüphane Kataloğu:			
Yer Numarası:	LB 2369 K87 2004		
Telif:			
İlave:			
Eklendiği Tarih:	21 Nisan 2013 Pazar 11:20:33		
Değiştirme:	21 Nisan 2013 Pazar 11:47:24		

alanına veri girişi yapılırken dikkatli olunması gerekir.

 Bakınız: Video 4 - Yeni eser ekleme

Zotero'da eser hak sahipliği tanımlanırken yazar alanı formda aktif hale gelir. Yazar hücresi önünde aşağı yöne bakan üçgen işaretine (▼) tıkladığında "*Katkıda Bulunan, Editör, Dizi Editörü, Çevirmen*" etiketleri belirir. Açılan menü yayın türüne göre değişiklik gösterir. Kişi hangi aktivitede rol almış ise o etiket seçilir. Eserin birden fazla yazarı var ise yazar önündeki (+) işareti seçilerek diğer yazarlar tanımlanır. Eğer yazar silinecek ise yazar önündeki (-) işareti tıklanır.

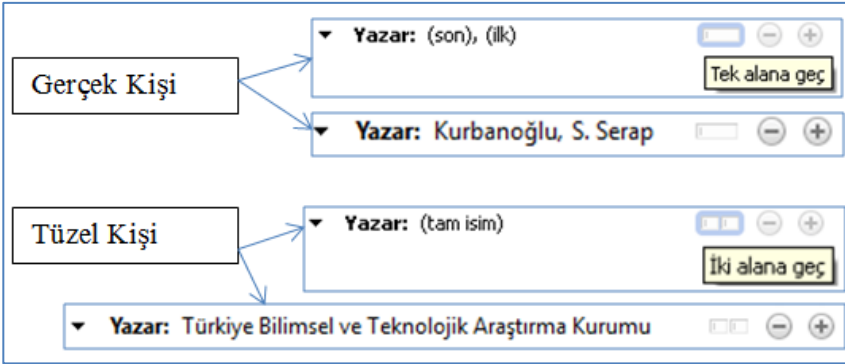

Yazar formu içinde iki tane alan vardır. Yazarın boş geldiği formda görüntü iki alanlı yani *(son), (ilk)* şeklinde olur. "*son*" yazan kısma yazarın soyadı, "*ilk*" yazan kısma ise yazarın adı yazılır. Üç isimli olan yazarların soyadı "*son*" yazan kısma, birinci ve ikinci adı da sırasıyla "*ilk*" yazan kısma yazılır. Yazar adlarının kesinlikle kısaltmalarla verilmemesi gerekir. Çünkü çalışmalarda yazar adlarına göre atıf yapılır. Eğer bir kısaltma gerekli ise Zotero bunu seçilen atıf verme stiline göre otomatik yapacaktır.

Atıf işleminde bir önemli husus da yazar adlarının sıralamasıdır. Birden fazla yazarlı eserlerde hak sahipleri eserde yer aldığı şekliyle tanımlanmalıdır. Yazar alanında tanımlama yapılırken eğer sıralama gerekli ise yazar hücresi önünde aşağı yöne bakan üçgen işaretine (▼) tıklanarak "*Bir yukarı çık*" veya "*Bir aşağı in*" seçenekleri ile işlem yapılabilir.

Bazı eserler tüzel kuruluşlar tarafından yazılır. Tüzel kuruluşlar da yazar gibi işlem görmektedir. Tüzel kuruluşlar için doğal olarak

soyadı söz konusu değildir. Çoğu tüzel kuruluşun ismi birçok kelimedenden oluşur. Programda yazarla aynı alanı kullanan tüzel kuruluş adının doğru atıf alması için programda "tam isim" olarak tanımlanması gerekir. Yazar formunda (⊖) karakterinin önünde "Tek alana geç" kutucuğu vardır. Kutu işaretlendiğinde "tam isim" alanı aktif olur. Aynı işlem "iki alana geç" işleminde de kullanılır.

Bakınız: Video 5 - Sorumluluk alanının ayarlanması

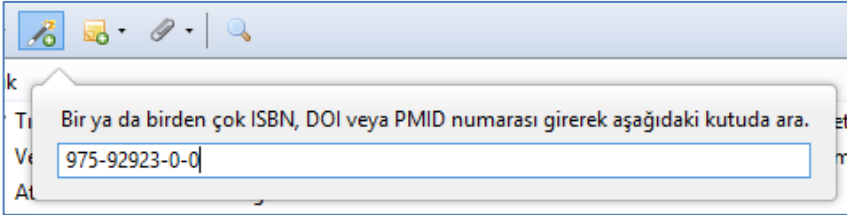

Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle

Bilgi-belge ve kütüphanecilik alanında eserlerin tanımlanmasında kullanılan standart numaralar vardır. ISBN ve DOI numaraları esere ilişkin tekil ve değişmez numaralardır. Kütüphane ve bilgi merkezlerinde eserler tasnif edilirken bu numaralar kullanılmaktadır. Kütüphane kataloglarında bu numaralara tanımlı eser künyeleri vardır.

"Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle" butonu sayesinde ISBN, DOI ve PMID numaralarıyla dermeye yeni eser künyeleri ekleme işlemi gerçekleşir. Veriler tanımlı kütüphane kataloglarından getirilir. Amazon ve WorldCat, Zotero tarafından en fazla kullanılan veri tabanlarıdır. Bir kitabın ISBN numarası veya bir e-makalenin DOI numarası girildiğinde Zotero tanımlı olan bu veri tabanlarından kaynağın künyesini otomatik olarak getirir. PMID numarası ise PubMed veri tabanında yer alan makalelerin numarasıdır. Bu numara girildiğinde PubMed veri

tabanından veri aktarımı gerçekleşir. Bu sayede form alanına ekstra bir yazım işlemi gerçekleştirilmeden eser künyeleri programa hızlı bir şekilde kopyalanır.

Örneğin, "975-92923-0-0" ISBN numarası "*Eser(ler)i Tanımlayıcılarını Kullanarak Ekle*" alanına yazılıp klavyeden "enter" tuşuna basıldığında "Türkçe arama motorlarında performans değerlendirme" kitabının bilgileri "WorldCat" kataloğundan otomatik olarak aktarıldığı görülecektir. Bu işlem için araç çubuğunda tanımlayıcı (🔍) simgesi seçilerek Zotero kütüphanesine eser eklenir.

Aktarım işleminden sonra verilerin doğruluğu kesinlikle kontrol edilmelidir. Bazen verinin ana kaynağındaki hatalardan dolayı yanlış bilgi aktarılmakta veya künye bilgileri eksik olmaktadır. Özellikle yayının dili Türkçe eserlerde Türkçe karakterlere dikkat edilmelidir. Aktarılan verilerde Türkçe karakter yerine farklı bir karakter var ise düzeltilmelidir.

Bakınız: Video 6 - Eser(ler)i tanımlayıcılarını kullanarak ekle

İçeri Veri Aktarma

Veri Tabanından Doğrudan Veri Aktarma

Çoğu akademik veri tabanı ve kütüphane kataloğunda bibliyografya oluşturma araçlarına veri transfer etme olanağı vardır. Bazı veri tabanlarında doğrudan aktarım işlemi gerçekleşirken bazı veri tabanlarında bu işlem dolaylı olarak gerçekleşmektedir.

Doğrudan veri aktarım işlemi bütün veri tabanlarında her zaman aynı değildir. Genellikle veri tabanlarından dışarı aktarma seçeneklerinde bibliyografya yönetim araçlarına aktarma, BibTeX formatı veya RIS formatı seçildiğinde Zotero'ya aktarım işlemi gerçekleşir. Bu işlemi akademik bir veri tabanı olan "Web of Knowledge" örneği ile anlamaya çalışalım.

Web of Knowledge Veri Tabanından Veri Aktarımı

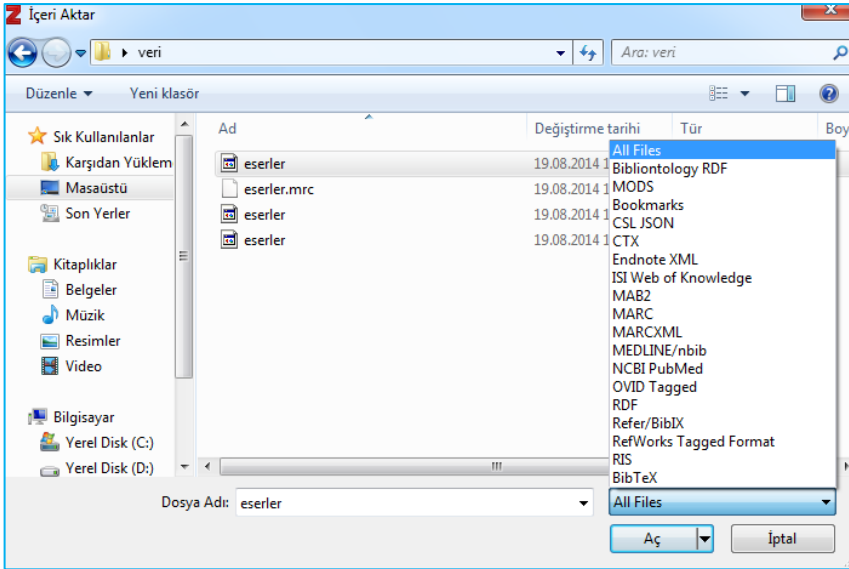
Web of Knowledge veri tabanında yapılan tarama sonucunda aktarılmak istenen künyeler "Marked List"e kaydedilir. Bu alanda "Save to other Reference Software" seçildiğinde ilgili künyeler Zotero'ya aktarılır. Ayrıca "Save to BibTeX" seçeneği ile de veri transferi gerçekleşmektedir. Birçok veri tabanında doğrudan veri aktarımı bu şekilde gerçekleşmektedir.

BibTeX, RIS ve Refer uzantılı dosyaların öncelikli olarak Zotero programına aktarımı mümkündür. İşlemin bu şekilde gerçekleşmesi gerekli ayarlara bağlıdır. Ayarlama için Zotero Firefox sürümünde "Eylemeler / Tercihler / Genel" menüsü altında "İndirilmiş BibTeX/RIS/Refer dosyaları için, Zotero'yu kullan" kutucuğunu işaretleyelim. Bundan sonra veri tabanlarındaki bu dosyaların Zotero'ya aktarımı hemen gerçekleşir.

Dolaylı Veri Aktarma

Dolaylı yoldan eser ekleme işlemi bilgisayarda kayıtlı olan tanımlı standartlardaki dosyalar ile mümkündür. Akademik veri tabanlarındaki tarama sonucu bilgisayara kaydedildikten sonra

veriler bu yöntemle Zotero'ya aktarılabilir. Eserleri programa eklemek için menülerden "Dosya / İçeri aktar" veya araç çubuğunda "Eylemler / İçeri Aktar" özelliği seçilir. Seçimden sonra dosya aktarım işlemini gösterecek pencere ekranda belirir. "Dosya türü" alanında dosya uzantıları listelenmektedir. Bu standartlardan en bilinenleri MARC, MARCXML, BibTEX, RIS, RDF, Refer/BibIX'dir. Bu uzantılarda kayıtlı olan bir dosya Zotero programına aktarılır.

 Bakınız: Video 7 - Dolaylı veri aktarma

Panodan Eser Ekleme

Zotero farklı şekillerde veri aktarımı sağlamaktadır. Bu da Zotero'yu zenginleştirmektedir. MARC, BibTEX, RDF gibi standartlarda var olan bir kayıt bilgisayarın geçici hafızasına kopyalandığında, "panodan içeri aktar" seçeneği tıklanarak kolay bir şekilde veri aktarımı gerçekleştirilir.

Örneğin masa üstünde rdf uzantılı bir veri dosyasını "Not Defteri" ile açalım. Ctrl+A seçeneği ile bütünü seçip Ctrl+C seçeneği ile panoya kopyalayalım. Zotero araç çubuğunda "Eylemler /

Panodan İçeri Aktar” veya menülerde *“Dosya / Panodan İçeri Aktar”* seçeneğini seçelim. Verilerin otomatik olarak aktarıldığı görülecektir.

Bakınız: Video 8 - Panodan eser ekleme

PDF Üst verisinden Eser Ekleme

Akademik veri tabanlarından bilgisayarımıza kaydettiğimiz PDF dokümanlarını sürükleyip bırak yöntemiyle Zotero aracına aktarabiliriz. PDF dosyasının üst verisini almak için eser listesi alanındaki dosya seçili iken sağ tıklayıp *“PDF için üst veri al”* seçeneği tıklanır. Bu yöntemle akademik veri tabanlarından eser için üst veri aktarımı gerçekleşir. Eğer üst veri alımı başarılı bir şekilde gerçekleşmez ise yine sağ tıklayarak *“Üst eser oluştur”* seçeneği tıklanır. Form alanında eser ile ilgili tanımlayıcı bilgiler el yordamıyla girilir.

Not Ekleme

Derme içerisine eser künyelerinden bağımsız bir not eklenebilir. Dermeye yeni bir not eklemek için araç çubuğunda *“Yeni Not”* işareti altında *“Yeni Bağımsız Not”* veya menülerde *“Dosya”* menüsü altında *“Yeni Not”* seçilir.

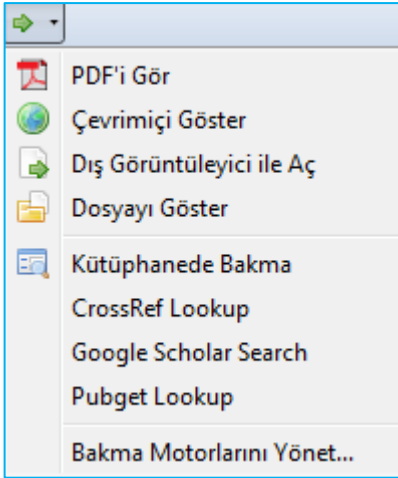
Bakınız: Video 9 - Not ekleme

Alt Not Ekleme

"Alt Not Ekle" seçeneği seçili esere not ekler. Eser künyesine yeni alt not eklemek için araç çubuğunda "Yeni not" imleci altında "Alt Not Ekle" veya "Notlar" alanında "Ekle" butonu seçilerek yeni alt not eklenebilir.

Eser Künyelerine Dosya İliştirme

Araştırma sürecinde elimizde pek çok elektronik makale, sunu ve tez birikir. Bilgisayara hangi isimde kaydettiğimizi çoğu kez hatırlayamayız. Dolayısıyla eserlere ulaşmakta sıkıntı çekeriz. Zotero ile e-makalelerimizi, tezlerimizi ve kitaplarımızı eser künyelerine iliştirebiliriz. Bu sayede eserlerin tam metinlerine erişimi kolaylaştırırız. Eser kimliğine veya eklentilerine çift tıklamayla

dosyalar açılacaktır.

Eser kimliklerine dosya iliştmek için araç çubuğunda "Ek Ekle / Dosyanın Kaydedilmiş Kopyasını Ekle" seçilir. Diğer bir yöntem ise dosyanın seçilip sürüklenerek bibliyografik kimlik üzerine bırakılmasıdır. Zotero eklenen bu dosyaları kendi dizininde yeni bir klasörde kaydeder. Eklenti dosyasının kaydedildiği klasörü açmak için dosyayı seçip, sağ tıklayarak "Dosyayı Göster" veya arama motorunun sağında yer alan "Yerini Belirle" (↔) butonu listesinde "Dosyayı Göster" seçilir.

Bakınız: Video 10 - Eser künyelerine dosya ilişirme

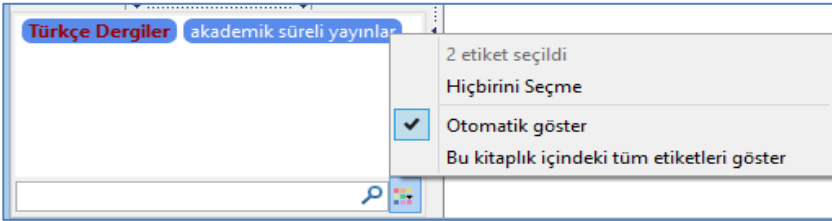
Eser Künyelerine URL Ekleme

Herhangi bir veri tabanından veri aktarımı gerçekleştirmişsek eserlerin web adresleri de tanımlı gelir. Fakat bu her zaman

olmayabilir veya yeni bir eser eklediğimizde eserin web adresini ekleme ihtiyacı doğabilir. Esere web adresi eklemenin iki yöntemi vardır. Birincisi veri giriş formlarında URL yazan yere web adresi tanımlanır. Program bibliyografik künye oluştururken bu linki kullanır. İkincisi araç çubuğunda "Ek Ekle" simgesi altında "URL'ye Bağlantı İliştir" etiketini kullanmaktır. Bu yöntemle eser kimliğine birden fazla URL iliştilirilebilir. Fakat program bibliyografik künye oluştururken bu linki kullanmaz. Ayrıca bu web adreslerine not eklenebilir, ilgi ve etiket bağlantısı yapılabilir.

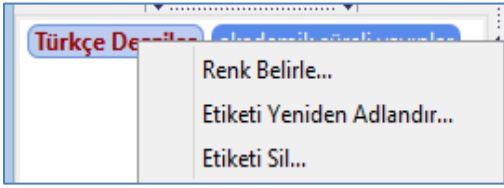
Etiketler ile Çalışma

Zotero'da Eserin konusu belirlenirken etiketler kullanılır. Etiket oluşturma işlemi etiketler alanında yapılır. Bir eser için birden fazla etiket oluşturulabilir. Veri giriş alanında oluşturulan etiketler, etiket alanında aktif olur. Etiketlerin bağlı oldukları künyeleri listelemek için ilgili etiket bir defa tıklanır. Yapılan filtreleme işleminin pasif olması için de aynı etiket bir defa daha tıklanır. Bir etiketi aramak için etiket alanı altında yer alan arama motoru kullanılır. Arama motoru önünde yer alan renkli buton (🔍) tıkladığında kaç etiketin seçildiği bilgisi görülür. Bunun altında "Hiçbirini Seçme" seçeneği de var olan filtrelemeyi pasif hale getirir.

Etiket alanı kısa yol tuşlarında "Konu Seçici" olarak tanımlanmıştır. Etiket alanını açıp kapatmak için alan üzerindeki noktali çizgiye tıklanır. Aynı işlem Ctrl+Alt+T kısa yol tuşu ile de gerçekleşir.

Bir etiket üzerinde sağ tıklayarak şu işlemler gerçekleşir. Etikete renk atanabilir, etiket yeniden adlandırılabilir ve etiket silinebilir.

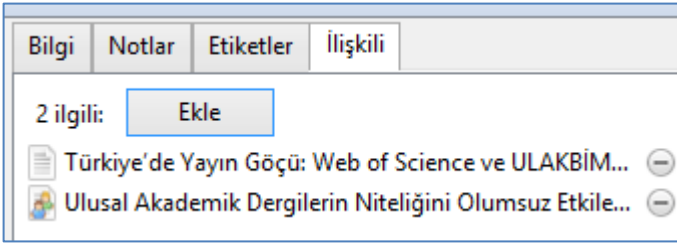
Etikete renk atandığı zaman eser listesi alanında ilgili eserlerin önünde renkli bir kutucuk aktif olur.

 Bakınız: Video 11 -Etiketler ile çalışma

Künyeler Arasında İlişki Oluşturma

İlişki oluşturma, birbirleriyle ilişkili künyeler arasında bağlantı linki oluşturmaya yarar. Örneğin bir yazarın aynı konudaki makaleleri birbirlerine bağlanabilir.

Bir esere diğer eserleri bağlamak için "*İlişkili*" alanında "*Ekle*" butonu seçildiğinde ekrana "*Eser Seç*" penceresi gelir. Pencerede eser/eserlere ilgi bağlantısı yapıldıktan sonra "*Tamam*" butonu tıklanır.

 Bakınız: Video 12 - Künyeler arasında ilişki oluşturma

Not: Etiket, ilişki ve not sadece künyeye değil künyelere iliştilen ekler içinde mümkündür. İlgili eklenti veya URL seçili iken veri giriş alanında ilgi ve etiket yapılabilmektedir.

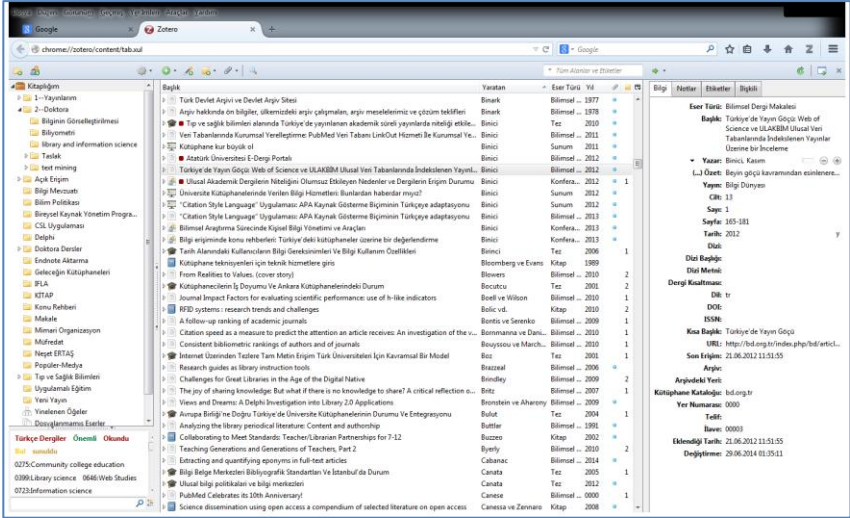
Zotero Firefox Eklentisi İle Çalışmak

Bibliyografya yönetim programlarından Zotero'yu vazgeçilmez kılan Firefox eklentisidir. Web sayfalarının ve üst veri bilgilerinin kolay kaydetme yeteneği, özellikle veri tabanlarından

bibliyografik bilgileri kolay aktarma özelliği Zotero'yu yaygınlaştırmıştır.

Zotero Firefox eklentisi daha önce kurulmadıysa eklentiyi kurmak için zotero.org sayfasından indirelim. Kurulum için lütfen "Zotero Firefox Sürümünün Kurulumu" başlığını inceleyelim.

Zotero Firefox Sürümü, Zotero Standalone sürümü ile eşgüdümlü çalışabilmektedir. Arayüz bakımından çok büyük bir farklılığı yoktur. Sadece menüler kısmı Zotero Firefox eklentisinde mevcut değildir. Zotero Firefox Sürümünün en farklı özelliği veri aktarma yöntemidir. Eklenti, Firefox adres çubuğundaki imleçler sayesinde veri aktarımını kolay bir şekilde gerçekleştirmektedir. Web sayfası görüntülerinin eş zamanlı aktarımı eklentide var olan diğer bir önemli özelliktir.

Zotero Firefox eklentisinin kurulumunu gerçekleştirildiğinde Firefox web tarayıcısının sağ üst köşesinde Zotero logosu aktif olur. Bu logo tıkladığında eğer Zotero Standalone programı açık ise program açılır, değil ise Zotero programı Firefox web tarayıcısında açılır. Dikkat edilmesi gereken husus Zotero Firefox ve Zotero Standalone sürümünün eşgüdümlü çalışmasını sağlamaktır. Bunun için her ikisinin de aynı dizini paylaşması

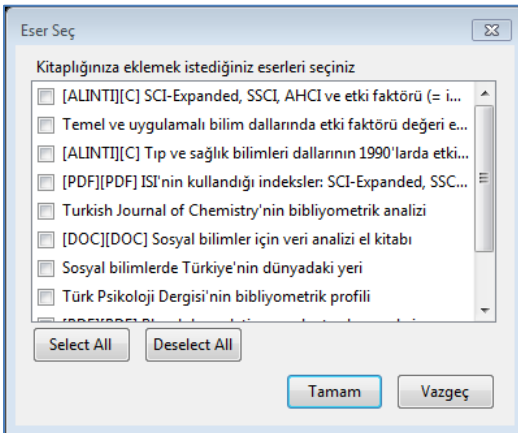
gerekir. Her iki sürümde de "Tercihler / Gelişmiş / Dosyalar ve Klasörler / Veri Dizini Konumu" alanında dizin yolu aynı olmalıdır. Değil ise aynı dizin yolu ayarlanmalıdır. Aksi takdirde ikisi de bağımsız çalışacaktır.

Zotero Firefox eklenti penceresini büyültüp küçültmek için programın sağ üst köşesinde duran "sekme modunu değiştir" (,) simgeleri kullanılır. Aynı işlem Ctrl+Shift+F kısa yol tuşları kullanılarak da yapılır.

Zotero Firefox ile Veri Aktarımı

Zotero'nun en ilgi çekici özelliği Firefox eklentisi ile veri aktarımıdır. Zotero'nun arka planında çalışan çeviriciler sayesinde akademik veri tabanlarından ve kütüphane kataloglardan veri aktarımı tek bir tıklamayla gerçekleşir. Zotero Firefox eklentisini Zotero Standalone sürümünden farklı kılan bu veri aktarma becerisidir. Google Akademik, Amazon, Web of Knowledge, PubMed, WorldCat, Science Direct, Ebsco, Springer, Ulusal Toplu Katalog ve daha birçok bilgi erişim araçlarında tek tıklamayla Zotero'ya veri aktarımı gerçekleştirir. Veri tabanlarında yapılan tarama sonucunda Firefox adres çubuğunda yayınları tanıyan bir simge aktif olur. Bu simge yayın türüne göre farklı şekiller

alabilmektedir (Simgeler için bkz. Eser Listesi Alanı). Kitaplar için ayrı, makaleler için de ayrı bir simge vardır. Bu simgeye tıkladığında çeviriciler, eserin bibliyografik bilgilerini otomatik olarak "Kitaplığım"a aktarır. Kitaplığım altında

hangi derme seçili ise eser o derme altında listelenir.

Veri tabanında birden çok eser listeli ise araç çubuğundaki simgeye tıkladığında ekrana "Eser Seç" penceresi gelir. Pencereden ilgili eserler seçilerek "Tamam" butonu tıkladığında aktarma işlemi gerçekleşir.

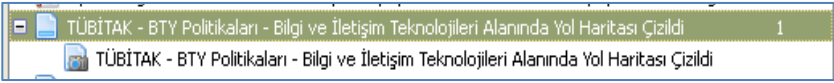

Bakınız: Video 13 - Zotero Firefox ile veri aktarımı

Firefox Tarayıcısından Web Sayfasını Zotero'ya Aktarma

Zotero Firefox eklentisi ile web sayfası meta verisi ve ekran görüntüsü otomatik olarak kaydedilebilmektedir. Eklenti penceresi açık ve sekme modu küçükken araç çubuğundaki "Geçerli Sayfadan Yeni Bir Eser Oluştur" () simgesi ile web sayfası kaydedilir veya web sayfasının aktif olduğu pencerede sağ tıklayarak listeden "Zotero/Geçerli Sayfadan Yeni Bir Eser Oluştur" seçilir. Sayfa verileri programa aktarılır ve eser kimliği altında sayfa görüntüsü bir alt eklenti olarak kaydedilir.

Künye üzerine çift tıkladığında web sayfasının kopyalanan ekran görüntüsü web tarayıcısında açılır.

Bakınız: Video 14 - Firefox tarayıcısından web sayfasını Zotero'ya aktarma

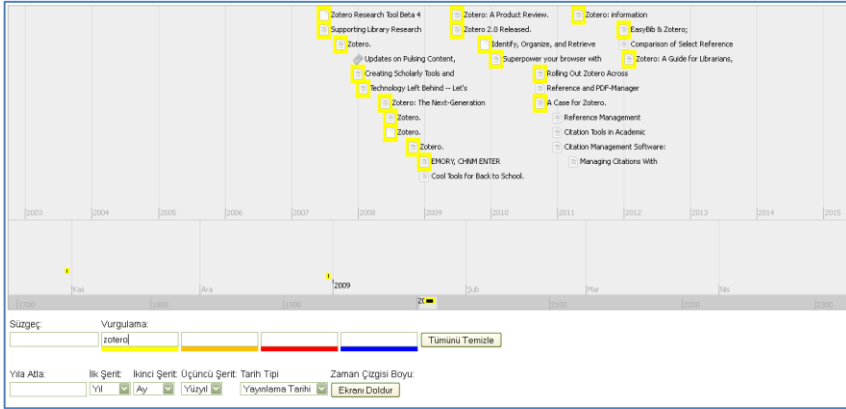
Zotero Chrome Eklentisi

Zotero Chrome bağlayıcısı Zotero Standalone sürümüne veri aktarımı gerçekleştirir. Eğer bilgisayarda Standalone sürümü yok ise bağlayıcı veri aktarımını Zotero.org sürümüne yönlendirmektedir.

Zotero Chrome bağlayıcısı eser künyelerinin transferini yapar ve web sayfası görüntülerini kaydeder. Bağlayıcının çalışma ilkesi Zotero Firefox eklentisiyle aynıdır. Bunun için üzerinde detaylı durulmamıştır. Detaylı bilgi için önceki iki başlık incelenebilir.

Zaman Çizelgesi Oluşturma

Zaman çizelgesi, seçilen dermedeki eserlerin yayımlandığı, eklendiği ve düzenlendiği tarihe göre görsel raporlamasını sağlar. Üç şeritten oluşan çizelge gün, ay, yıl, on yıl, yüz yıl ve bin yıl aralıklarında grafiksel eser kümesi oluşturur. Eser adında geçen bir kelime vurgulama alanına yazıldığında, ilgili eser çizelge kümesinde seçilen renge boyanır.

Zaman çizelgesini bir örnekle ele alalım. Bu uygulamada daha önce derlediğimiz bir dizi literatür için zaman çizelgesini oluşturacağız. Bu çizelgeyi yıllara göre oluşturalım ve adında Zotero kelimesi geçen eserlerin sarı ile boyanmasını isteyelim. İlgili resimde de görüleceği gibi yayımlandığı tarihe göre görsel bir çizelge oluştu ve adında Zotero geçen makaleler sarı ile boyandı.

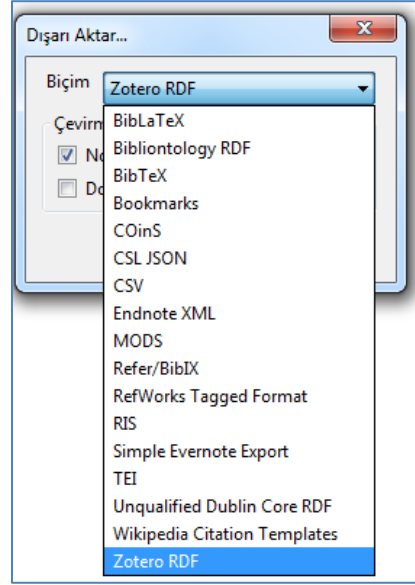
Bakınız: Video 15 - Zaman çizelgesi oluşturma

Dışarı Veri Aktarma

Zotero'da kaydedilen verilerin "Zotero'nun dışına" aktarma işlemini gerçekleştirir. Dışarı aktarma seçenekleri ve formatları çeşitlidir. Kitaplığım, derme veya seçili eserler on yedi farklı formatta dışarı aktarılabilir. Aktarılabilen veri formatları şunlardır:

- BibLaTeX
- Bibliontology RDF
- BibTeX
- Bookmarks
- COinS
- CSL JSON
- CSV
- Endnote XLM
- MODS
- Refer/BibIX
- RefWorks Tagged Format
- RIS
- Simple Evernote Export
- TEI
- Unqualified Dublin Core RDF
- Wikipedia Citation Templates
- Zotero RDF

Bütün kitaplığı dışarı aktarmak için menü çubuğundan *"Menü / Kitaplığı Dışarı Aktar"* veya araç çubuğundan *"Eylemler / Kitaplığı Dışarı Aktar"* seçeneği seçilir.

Dermeyi dışarı aktarmak için ilgili derme seçilip sağ tıklanarak *"Dermeyi Dışarı Aktar"* işlemi gerçekleştirilir.

Eser listesi alanında seçili bazı künye verilerini dışarı aktarmak için sağ tıklayarak *"Seçili Eserleri Dışarı Aktar"* işlemi uygulanır.

Bakınız: Video 16 - Dışarı veri aktarma

Zotero ile Atıf Verme

Zotero ile gönderme ve kaynakça oluşturmak için veri tabanında eser bilgilerinin kayıtlı olması gereklidir. Eğer veri tabanında veri kayıtlı değil ise kitabın "Zotero Kullanımı" bölümü dikkatlice incelenmelidir.

Zotero’da gönderme ve kaynakça kopyalanır. Zotero, aynı zamanda kelime işlemci programlarla da eşgüdümlü çalışarak aynı işi daha kolay ve düzenli bir şekilde bu programlarda yapar. Söz konusu işin yapılış yöntemleri farklıdır. Bu nedenle oluşturduğumuz kütüphanedeki materyallere yönelik gönderme ve kaynakça işlemleri ayrı başlıklarda işlenecektir.

Atıf Verme

Araştırma metni yazarken yapacağımız alıntılarda öncelikle metin içinde gönderme yaparız. Daha sonra kaynakça oluştururuz. Zotero farklı yöntemlerle gönderme ve kaynakça kopyalar. Aynı işlem farklı şekillerde de gerçekleşir ve çalışma ilkeleri farklıdır. Örneğin Zotero’dan kopyalanan atıflar text formatında olup herhangi bir güncelleme yapılmazken, kelime işlemci programlarda oluşturulan atıflarda linkler vardır ve künyeler üzerinde güncelleme yapılabilir.

Menüler Yardımıyla Gönderme ve Kaynakça Oluşturma

Gönderme ve kaynakça oluşturma işlemi menüler yardımıyla yapılabilir. Seçili eser/eserlerden gönderme kopyalamak için menülerde “Düzen” altında “Gönderme Kopyala”, eser/eserlerin bibliyografik kimliği kopyalamak için de “Bibliyografya Kopyala” seçilir. Kopyalanan gönderme veya kaynakçayı herhangi bir kelime işlemci programa yapıştırdığımızda atıf işlemi gerçekleşir. Gönderme ve kaynakça kopyalanırken programda “Varsayılan Çıktı Biçimi” alanında hangi stil tanımlı ise o stile göre kopyalama gerçekleşir. Eğer stil tanımlı değil ise kopyalama gerçekleşmez. Çıktı stilini ayarlamak için “Araçlar / Tercihler / Dışarı Aktar / Varsayılan Çıktı Biçimi” alanı kontrol edilmelidir.

“Menüler yardımıyla gönderme ve kaynakça oluşturma” işlemi ile “kısa yol tuşlarıyla gönderme ve kaynakça oluşturma” işlemi aynıdır.

Bakınız: Video 17 - Menüler yardımıyla gönderme ve kaynakça oluşturma

Kısa Yol Tuşlarıyla Gönderme ve Kaynakça Oluşturma

“Gönderme ve Kaynakça Oluşturma” işlemi tanımlı kısa yol tuşlarıyla kolay bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Kısa yol tuşlarının veriyi kopyalaması için programda varsayılan çıktı stilinin tanımlanması gerekmektedir. Çıktı stilini ayarlamak için “Araçlar / Tercihler / Dışarı Aktar / Varsayılan Çıktı Biçimi” alanında istenilen atıf stili seçilir. Zotero’da eser/eserler seçiliyken klavyede Ctrl+Alt+A kısa yolunu kullandığımızda eserin gönderme kısmı panoya kopyalanır. Kopyalan gönderme herhangi bir kelime işlemci programa yapıştırdığımızda metin içinde gönderme işlemi gerçekleşir. Benzer şekilde eserlerin bibliyografik künyesi de kopyalanır. Seçili olan eser veya eserlerden kaynakça oluşturmak için klavyeden Ctrl+Alt+C tuşlarını seçtiğimizde kaynakça panoya kopyalanır. Kelime işlemci programlarda imlecin aktif olduğu yere “yapıştır” işlemi gerçekleştirildiğinde kaynakça kısmı oluşur.

KAYNAKÇA

Curran, M. (2012). *EasyBib & Zotero*; <http://www.easybib.com>. *Technical Services Quarterly*, 29(1), 88–89. doi:10.1080/07317131.2012.624912

Fernandez, P. (2011). *Zotero: information management software 2.0*. *Library Hi Tech News*, 28(4), 5–7. doi:10.1108/07419051111154758

Holbrook, S. (2012). *Zotero: A Guide for Librarians, Researchers, and Educators*. *Voice of Youth Advocates*, 34(6), 624. doi:Book Review

Penn State Libraries. (2012). *Citation and Writing Guides*. April 23, 2012, <http://www.libraries.psu.edu/psul/researchguides/citationstyles.html>

Wikipedia. (2012). *Comparison of reference management software*. *Wikipedia, the free encyclopedia*. April 23, 2012, http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_reference_management_software

Zhang, Y. (2012). *Comparison of Select Reference Management Tools*. *Medical Reference Services Quarterly*, 31(1), 45–60. doi:10.1080/02763869.2012.641841

Bakınız: Video 18 - Kısa yol tuşlarıyla gönderme ve kaynakça oluşturma

Dermeden Kaynakça Oluşturma

Dermedeki tüm kaynaklara tek bir seferde atıf yapmak mümkündür. Derme seçiliyken sağ tıklayarak "Dermeden Bibliyografya Oluştur" alanı seçilir. Gelen ekranda "gönderme stili", "çıkıktı biçimi" ve "çıkıktı metodu" alanında uygun olanı seçilir. Bu yöntemle tüm dermedeki eserlerden kaynakça oluşturulabilir. Fakat aynı yöntemle tüm kaynaklara metin içi gönderme yapmak pek sağlıklı değildir. Araştırma metinlerinde kaynakçadaki tüm eserlere aynı anda gönderme yapmak pek rastlanılan bir durum değildir. Kaynakça kopyalamak için "Çıkıktı biçimi" alanında "Bibliyografya" seçeneğinin aktif olması gerekir.

"Dermeden bibliyografya oluşturma" işlemi "seçili eser/eserlerden bibliyografya oluşturma" işlemiyle aynıdır.

 Bakınız: Video 19 - Dermeden kaynakça oluşturma

Seçili Eser/lerden Kaynakça Oluşturma

X
Bibliyografya Oluştur

Gönderme Stili:

American Anthropological Association

American Psychological Association 5th edition

American Psychological Association 6th edition (Turkish)

American Psychological Association 6th edition

Cell

Çıkıktı Biçimi

Alıntılar

Bibliyografya

Çıkıktı Metodu:

RTF olarak Kaydet

HTML olarak Kaydet

Pano'ya Kopyala

Yazdır

OK
Cancel

Metin içi gönderme ve kaynakça oluşturmanın bir diğer yöntemi de eser/eserler seçiliyken sağ tıklayarak gönderme ve kaynakça oluşturmaktır. Gönderme veya künyesi kopyalanacak eserler seçilip sağ tıklanarak "*Seçili Eser/Eserlerden Bibliyografya Oluştur*" alanı seçilir. Gelen ekranda "*gönderme stili*", "*çıkıtı biçimi*" ve "*çıkıtı metodu*" alanlarında uygun olanları seçip işleme devam edilir. Metin içi gönderme ve kaynakça için ayrı işlemler yapılmalıdır. Metin içi gönderme kopyalamak için "*Alıntılar*" kaynakça kopyalamak içinde "*Bibliyografya*" alanının seçili olması gerekir.

Bakınız: Video 20 - Seçili eser/lerden kaynakça oluşturma

Sürükle Bırak Yöntemiyle Kaynakça Oluşturma

Zotero ile kaynakça oluşturma yöntemlerinden biri de seçili eserler üzerine tıklanarak sürükleyip herhangi bir kelime işlemci programda bırakmaktır. Word, OpenOffice, Google doküman, e-posta vb. ortamlarda yazılarımızı yazarken eser/eserlerin künyelerini tanımlı atıf gösterme biçiminde kaynak göstermek istiyorsak yapmamız gereken sadece Zotero'daki eserleri seçip, sürükleyerek ilgili ortamlarda bırakmaktır.

Bakınız: Video 21 - Sürükle bırak yöntemiyle kaynakça oluşturma

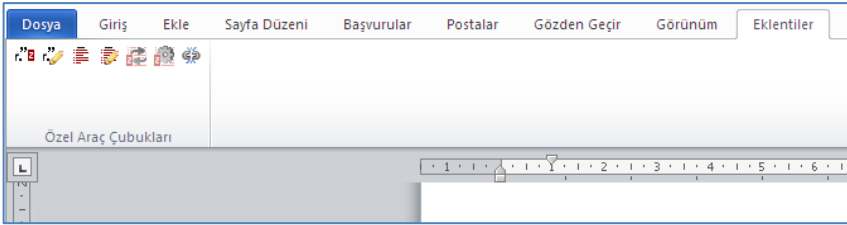
Kelime İşlemci Programlarla Atıf Yapma

Microsoft Word ve OpenOffice programlarında gönderme ve kaynakça oluşturmak için bu programların eklentilerinin kurulu olması gerekir. Microsoft Word, OpenOffice, LibreOffice, NeoOffice programlarına eklenti kurmak için Zotero'da "*Tercihler / Gönderme Yapmak / Sözcük İşlemcileri*" alanında eklentilerin kurulumu gerçekleştirilmelidir. Kurulum için kitabın "*Zotero Kullanım Ayarlar*" bölümünde "*Gönderme Yapmak*" başlığına bakınız.

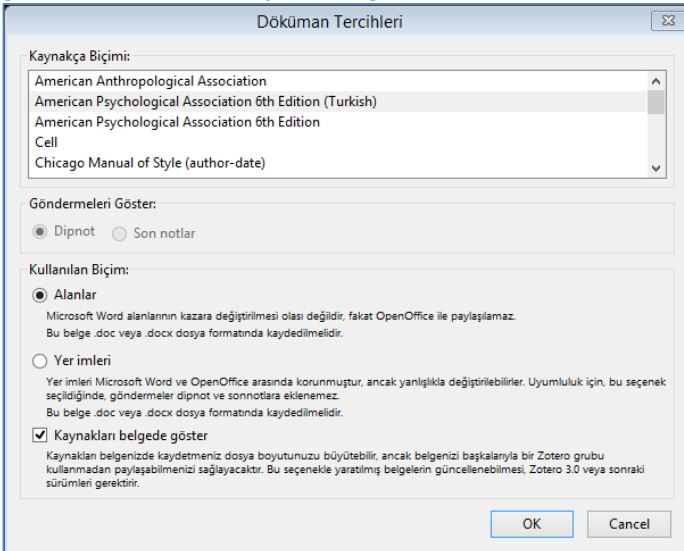
Microsoft Word İle Çalışma

Microsoft Word'de makale yazarken Zotero ile atıf işlemlerini gerçekleştirmek çok kolaydır. Bunun için Zotero Microsoft Word

eklentinin kurulu olması gerekir. Zotero programında "*Tercihler / Gönderme Yapmak / Sözcük İşlemcileri*" alanında eklentinin kurulu olup olmadığı kontrol edilmelidir. Eğer eklenti kurulu değil ise yine aynı yerden kurulumu sağlanmalıdır. Zotero Microsoft Word eklentisi kurulduktan sonra Word programı araç çubuğunda "*Eklentiler*" adında yeni bir menü oluşur. Bu özel araç çubukları sayesinde makale yazarken gönderme ve kaynakça oluşturulur. İstenilen atıf biçimi kullanılabilir ve bunlar otomatik olarak güncellenebilir. Bütün bu işlemler eklentide tanımlı olan yedi simge ile gerçekleşir.

Yeni gönderme: Metin içi göndermeyi gerçekleştirir. Belgede ilgili buton tıklandığında atıf yapılacak gönderme tercihleri ekrana gelir. İlgili kaynakça biçimi seçildikten sonra "*Ok*" butonuna basılır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta gönderme metninin yazılacağı alanda imlecin aktif olmasıdır.

Kaynakça biçimi seçildikten sonra ekrana "gönderme ekleme iletişim kutusu" gelir. İletişim kutusuna yazarın veya eserin adı yazılarak atıf yapılmak istenen materyal seçilir.

..... {Citation}

Z• binici

Kitaplığım

Veri Tabanlarında Kurumsal Yerelleştirme: PubMed Veri Tabanı LinkOut Hiz...
Binici (2011), *Bilgi Dünyası*, 12(2), 347-358.

Türkiye'de Yayın Göçü: Web of Science ve ULAKBİM Ulusal Veri Tabanların...
Binici (2012), *Bilgi Dünyası*, 13(1), 165-181.

Ulusal Akademik Dergilerin Niteliğini Olumsuz Etkileyen Nedenler ve Dergile...
Binici (2012), *Bilgi Eksenli Kuram ve Uygulamalar: Sorgulayıcı ve Çözümleyici Yaklaşımlar*...

Tıp ve sağlık bilimleri alanında Türkiye'de yayınlanan akademik süreli yayınl...
Binici (2010), Ankara.

Metin içi göndermeyi tamamlayabilmek için imleç mavi renkte gösterilen yazı üzerine getirilmelidir. Sayfa numarası, "Ön ek" veya "Son ek" tanımlandıktan sonra klavyeden "Enter" tuşuna basılır. Eğer gönderme metninde yazar verilmeyecek ise "Yazarı Sakla" kutucuğu seçilmelidir.

..... {Citation}

Z• Aktaran: Binici, 2011, p. 348

Veri Tabanlarında Kurumsal Yerelleştirme: PubMed Veri Tabanı LinkOut Hizmeti İle Kurumsal Yerelleştirme Örneği
Binici (2011), *Bilgi Dünyası*, 12(2), 347-358.

Page ▾ 348

Önek: Aktaran:

Sonek:

Yazarı Sakla

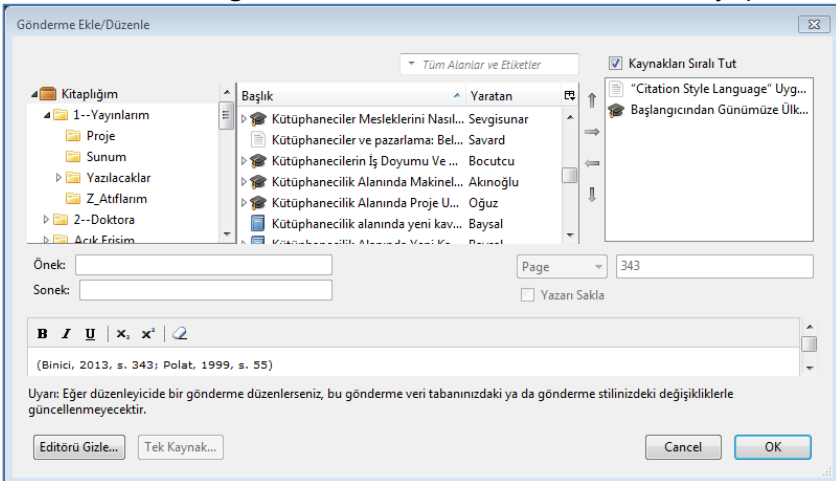
Aynı anda birden fazla gönderme yapılacak ise "gönderme ekleme iletişim kutusu" alanında ikinci gönderme tanımlanmalıdır.

"Gönderme ekleme iletişim kutusu" alanında yapılan işlemlerin aynısı "klasik görünüm" penceresinden de gerçekleşmektedir. Klasik görünümün aktif olması için "gönderme ekleme iletişim kutusu" alanında "Z" harfine tıklayıp "Klasik Görünüm" alanı seçilmelidir. Seçim yapıldığında ekrana "Gönderme Ekle/Düzenle" penceresi gelecektir.

"Gönderme Ekle/Düzenle" penceresinde Zotero veri tabanındaki derme isimleri ve eser listesi görünür. Arama alanında tarama işlemi yapılabileceği gibi eser listesinden ilgili künye seçilerek de gönderme yapılabilir. Bu ekranda göndermelere "ön ek", "son ek" veya sayfa numarası eklenebilir. "Çoklu Kaynaklar" butonu seçilerek oklar aracılığıyla eserler karşı alana eklenerek çoklu gönderme gerçekleştirilebilir. "Editörü Göster" butonu tıklanarak açılan bölümde göndermeler üzerinde düzeltmeler yapılabilir.

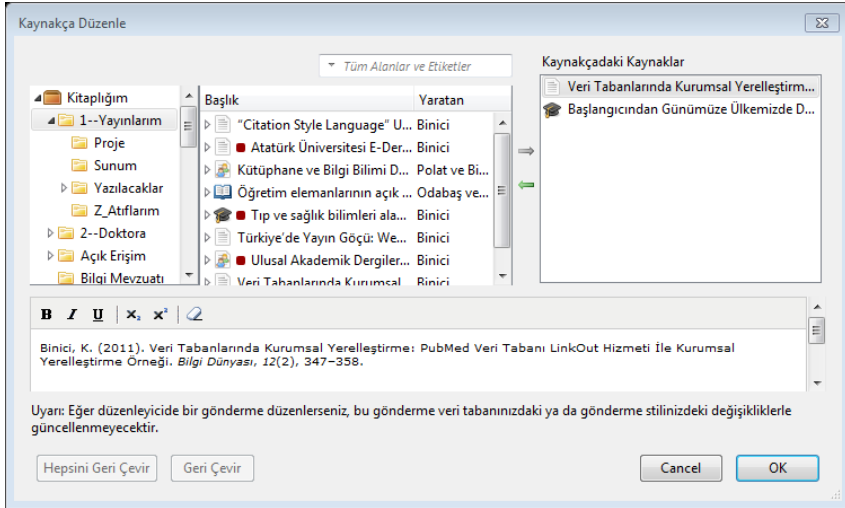
Gönderme düzenle: Yapılan metin içi göndermeleri düzenler. Yapılan göndermeler üzerinde imleç aktifleştikten sonra "Gönderme Düzenle" butonu tıklandığında ekrana "gönderme ekleme iletişim kutusu" gelecektir.

Kaynakça ekle: Makale içerisinde yapılan göndermelerin bibliyografik künyelerini kaynakça formatına getirir. Kaynakça ekle butonu seçildiğinde imlecin aktif olduğu yerde kaynakça oluşturur.

Kaynakça düzenle: Yapılan atfın künyesinde düzenleme yapar. Bu işlem gerçekleştirilmeden önce mutlaka kaynakça ekle butonu ile kaynakça oluşturulmalıdır. Kaynakça düzenle butonu tıklandığında ekrana "kaynakça düzenle" penceresi gelecektir.

Burada künye üzerinde yapılan değişikliği geri almak için "Geri Çevir" butonu seçilmelidir. Tüm künyeler üzerinde yapılan değişiklikleri geri almak içinde "Hepsini Geri Çevir" butonu tıklanır.

Yenile: Gönderme ve kaynakça verilerini yeniler. Zotero veri tabanındaki künyelerin en son şeklini tanımlar. Eğer

"kaynakça düzenle" penceresinde künye üzerinde düzeltme yapılmış ise ilgili künye üzerinde yenileme işlemi gerçekleşmez.

Doküman Tercihleri: kaynak gösterme biçimini değiştirir.

Bu ekranda yapılan atıfların formatları değiştirilebilir. Örneğin APA kaynak gösterme biçiminden MLA kaynak gösterme biçimine geçiş yapılabilir. Yapılan bütün atıflar tercih edilen sistemin formatını alır.

Kodları Kaldır: Gönderme ve künyelerde bağlı gizli kodları kaldırır.

Zotero atıf işlemi gerçekleşirken gönderme ve künyelere link atar. Metnin atıf işlemleri bittikten sonra bu linkler kaldırılabilir. Linkler kaldırıldığında Zotero gönderme ve kaynakçayı tanımayacaktır. Dolayısıyla yenileme işlemi gerçekleşmez.

Bakınız: Video 22 - Microsoft Word ile çalışma

OpenOffice İle Çalışma

OpenOffice ile gönderme ve kaynakça oluşturmanın Microsoft Word programındakinden hiçbir farkı yoktur. Bu nedenle bu başlıkta üzerinde durulmayacaktır.

OpenOffice, LibreOffice ve NeoOffice kelime işlemcilerinin eklentileri aynıdır. Eklentiye kurma işlemi Zotero'da "*Tercihler / Gönderme Yapmak / Sözcük İşlemcileri*" alanından yapılır.

RTF Tarama

RTF bir dosya uzantısıdır. İngilizce "Rich Text Format" kelimelerinin baş harflerinden oluşan bir kısaltmadır. Türkçede "zengin metin biçimi" olarak adlandırılmıştır. RTF uzantılı bir dosya Microsoft Word, WordPad, OpenOffice programları kullanılarak oluşturulabilir ve açılabilir.

Kelime işlemci eklentileri kullanılmadan "*RTF Tarama*" özelliği ile belgelere otomatik kaynakça eklenebilir. Yazma işlemi bittikten sonra "*RTF Tarama*" metne gönderme ve kaynakça ekler. Çoğu

yazar makalesini yazarken atıf yapacağı yazar ve eseri aklında tutmaktadır. Kelime işlemci eklentisini kullanmak onları yavaşlatacaktır. Bu şekilde çalışan yazarlar için “*RTF tarama*” özelliği idealdir.

RTF tarama özelliğini kullanmak için öncelikle Microsoft Word programında rtf uzantılı bir belge oluşturulmalıdır. Aynı işlem Open Office programı aracılığıyla da yapılabilmektedir. RTF dokümanındaki metin içi göndermeler aşağıdaki örneklerde gösterildiği gibi kaşlı ayraç içerisinde yazılmalıdır.

{Binici, 2010}

Binici {2010}

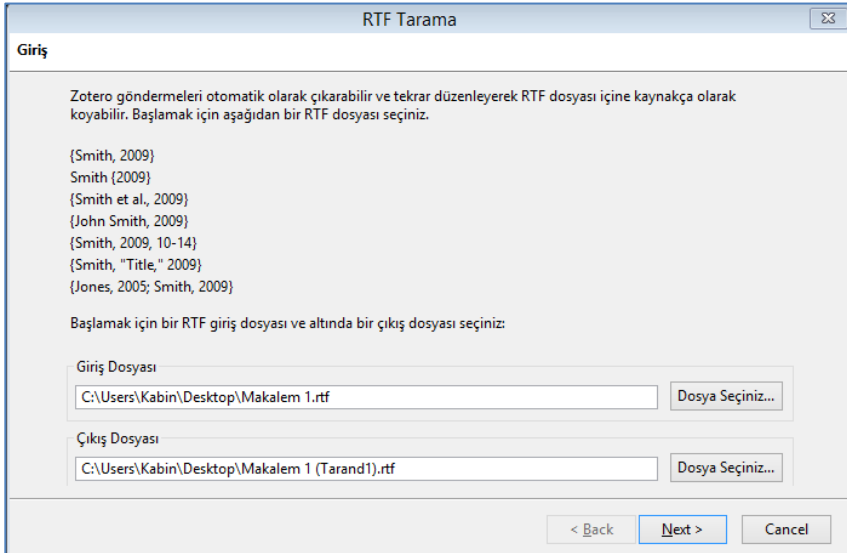
{Binici et al., 2010}

{Kasım Binici, 2010}

{Binici, 2010, 10-15}

{Binici, “Eser Adı”, 2010}

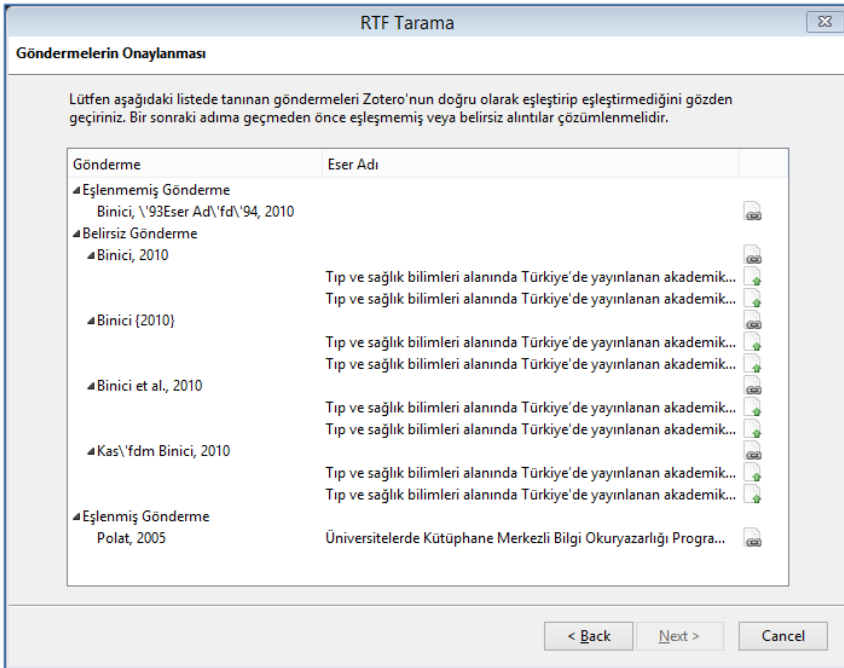
{Polat, 2005; Binici, 2010}

RTF uzantılı bir dokümandaki metne kaynakça eklemek için Zotero programında “*Araçlar*” altında “*RTF Tarama*” sekmesi seçilir. Açılan pencerede rtf dosyası “*Giriş Dosyası*” alanına

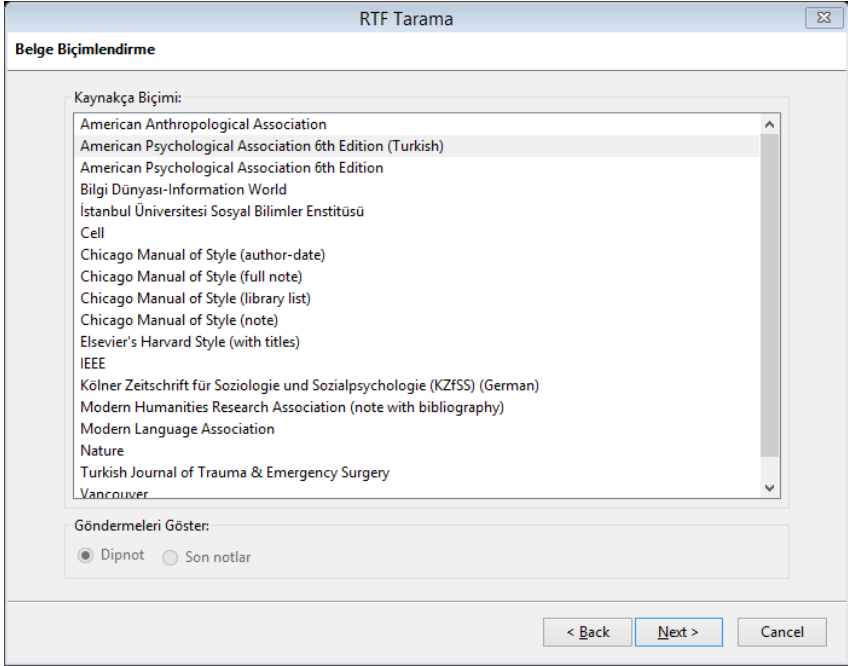
tanımlanır. Kaynakça eklenecek yeni bir dosya adı ve yeri de "Çıkış Dosyası" alanına tanımlanır. Eğer yeni bir dosya oluşturmak istenmiyorsa çıkış dosyası giriş dosyasıyla aynı olmalıdır. Giriş ve Çıkış dosyaları tanımlandıktan sonra "Next>" butonu tıklanarak ilerlenir.

Açılan yeni pencerede kaşlı ayraç içerisinde yapılan metin içi göndermeler ile Zotero veri tabanında yer alan eser künyeleri eşleştirilir. Yani yapılan göndermelerin onaylanması gerekmektedir. Eser künyesinin karşısındaki (📄) işareti tıklanarak doğru künye onaylanır. Künye karşısındaki (📄) işareti tıklanarak da Zotero veri tabanında doğru künye seçilir. Tüm metin içi göndermeler Zotero veri tabanındaki künyelerle eşleştirildikten sonra "Next>" butonu aktif olur. Butona tıklayarak işleme devam edilir.

Açılan yeni pencerede rtf dosyasına eklenecek kaynakça biçimini seçtikten sonra "Next>" butonu tıklanarak işlem tamamlanır. Biçimlendirme işlemi bittikten sonra program "Belgeniz tarandı ve

işlendi. Lütfen biçimlendirmenin doğruluğunu kontrol ediniz” uyarısı verecektir.

Belge kontrol edildiğinde metin içi gönderme ve kaynakçanın belgede yer aldığı görülecektir. Kaşlı ayrıçlar içerisinde yapılan metin içi göndermeler, tercih edilen kaynak gösterme biçimine göre şekillenecektir.

Bakınız: Video 23 - RTF tarama

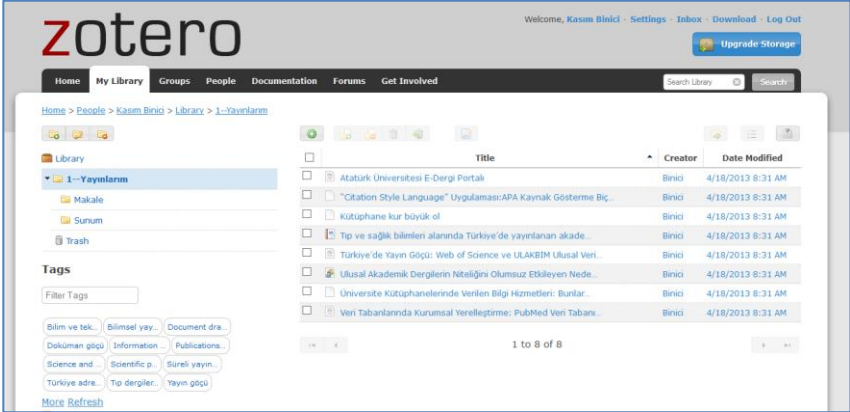
6. ZOTERO.ORG İLE ÇALIŞMA

Bölüm Başlıkları:

- Zotero.org
- Grup Çalışması

Zotero.org

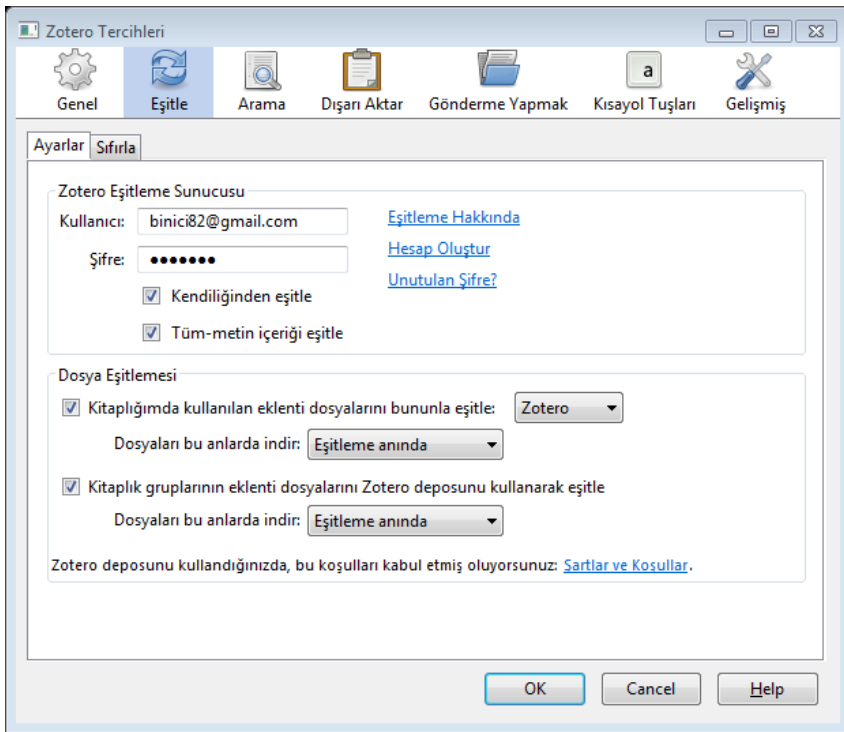
Zotero.org bulut bilişimde çalışan bir sürümdür. Zotero Standalone ve Firefox sürümlerindeki çalışmalarımızı Zotero.org sürümünde yedekleyebiliriz. Sürümler arasındaki veri alışveriş entegrasyonu istenilen zamanda ve yerde Zotero'da çalışma olanağı sunar. Zotero.org sürümü 300 MB ücretsiz alanı kullanıcılarına sunmaktadır. Daha fazla alana sahip olmak isteyen kullanıcılar belli bir süre için bir bedel ödeyerek alan yükseltebilirler.

Zotero.org sürümünde çalışma grupları oluşturularak bir konudaki veriler paylaşılabilir. Gerekli ayarlamalar yapıldıktan sonra paylaşım işlemi için Zotero.org sürümüne bağlanmaya gerek yoktur. Zotero Standalone ve Firefox sürümlerinde paylaşım gerçekleştirilebilir. Burada yapılması gereken tek şey yerel Zotero sürümlerinde, Zotero.org kullanıcı hesabını tanımlamaktır.

Zotero.org sürümünü kullanmak için öncelikle <https://www.zotero.org/user/register/> sayfasından kayıt yapılması gerekir.

Zotero veri tabanındaki tüm veriler zotero.org sayfasında yedeklenebilir. Yedekleme işlemini yapmak için "Tercihler / Eşitle / Zotero Eşitleme Sunucusu" alanında Zotero.org kullanıcı adı ve şifresi tanımlanmalıdır. Yedekleme işlemi kitabın "Zotero Kullanım Ayarlar" bölümünde "Eşitle" başlığı adı altında da ele alınmıştır. Detaylı bilgi için buraya bakılmalıdır.

Grup Çalışması

Zotero'nun en önemli özelliklerinden biri de grup çalışmasıdır. Grup çalışması ile bir konudaki kaynaklar kolayca paylaşılabilir. Bu özellik çoklu çalışmalarda görev alan yazarlar için oldukça yararlı bir uygulamadır. Kullanıcılar sadece "sürükle bırak" yöntemiyle literatür taramalarını, tam metinlerini ve notlarını çalışma

arkadaşlarıyla paylaşırlar. Bu yöntemle ortaklaşa verimli bir çalışma yürütülebilir.

Zotero grupları özel/genel ve açık/kapalı gruplar şeklindedir. Kullanıcılar bu seçenekleri kendileri tercih ederler. Örneğin aşağıdaki resimde “Library Subject Guides” isminde bir grup oluşturulmuştur. Grup özel statüdedir. Grubu sadece üye olanlar görebilir ve sadece yönetici statüsündeki kişiler grup üzerinde düzenleme yapabilir.

The screenshot shows the Zotero.org interface. At the top, there's a navigation bar with 'Home', 'My Library', 'Groups', 'People', 'Documentation', 'Forums', and 'Get Involved'. Below this, the 'Groups' section is active, showing 'Library Subject Guides' as a private group with 2 members. To the right, there are sections for 'Group Invitations' (none), 'New Groups' (a list of links), and 'New Group Discussions'.

Yeni bir grup oluşturmak için Zotero.org sayfasına bağlanılmalıdır. “Groups” menüsü altında “Create a New Group” linki tıklandığında yeni bir grup oluşturma sayfası aktif olur. Bu sayfada bize üç farklı grup seçeneği önerilmektedir. Gruplar ve özellikleri şu şekildedir:

Public, Open Membership (Genel, Açık üyelik): Herkes çevrimiçi olarak grubu görüntüleyebilir ve anında gruba katılabilir.

Public, Closed Membership (Genel, Kapalı Üyelik): Herkes grubu çevrimiçi görüntüleyebilir, ancak gruba üyelik davet veya başvuru ile gerçekleşir.

Private Membership (Özel üyelik): Sadece üyeler, grubu çevrimiçi görüntüleyebilir ve gruba katılım için davet gereklidir.

Home > Groups > New group

Create a New Group

[Browse All Groups](#) · [Search for Groups](#) · [Create a New Group](#)

Group Name

Choose a name for your group

Group URL: <https://www.zotero.org/groups/>

Group Type

Public, Open Membership

Anyone can view your group online and join the group instantly.

Choose a Public, Open Membership

Public, Closed Membership

Anyone can view your group online, but members must apply or be invited.

Choose Public, Closed Membership

Private Membership

Only members can view your group online and must be invited to join.

Choose Private Membership

[Create Group](#)

Grup adı ve türü tanımladıktan sonra “Create Group” linki tıklandığında grup bilgilerini detaylı tanımlayacağımız sayfaya ulaşırız. İlgili tanımlamalar yapıldıktan sonra “Save Settings” butonu tıklanarak kaydedilir.

Home > Groups > Library Subject Guides > Settings

Library Subject Guides: Members Settings

[Group Settings](#) · [Members Settings](#) · [Library Settings](#)

Current Members

Username	Full Name	Member Since	Role
kb82	Kasım Binici	2012-03-25 03:51:30	Owner
gpalo	gpalo	2013-04-18 02:23:44	Admin

[Update Roles](#)

Member Invitations

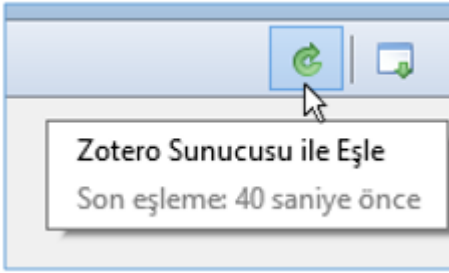
No pending invitations.

[Send More Invitations](#)

Bir gruba kişi ekleme yine Zotero.org sürümünde gerçekleşir. Grup oluşturulduktan sonra grup ayarlarında “Members Settings” altında “Send More Invitations” tıklanmalıdır. Bu alanda kişileri Zotero kullanıcı adını veya e-posta adresini yazarak gruba davet

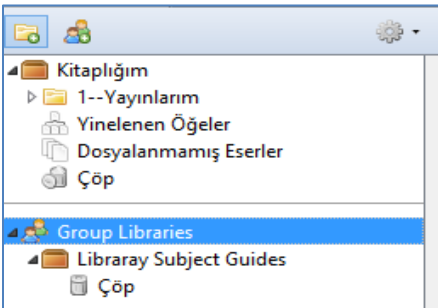
edebiliriz. "Invite Members" butonu tıklanarak davet işlemi gerçekleşir. Davet ettiğimiz kişiye davet linki e-posta ile gönderilir. Davet edilen kişi bu linkten bağlanarak daveti onayladığında gruba üyelik gerçekleşir.

Gruptaki kişiler iki şekilde yetkilendirilir. Bunlar üye ve yönetici şeklindedir. Üyeler grupta herhangi bir şey paylaşamazlar. Yönetici olarak yetkilendirilen kişiler veri paylaşımını gerçekleştirirler ve grubu yönetebilirler. Kişileri yetkilendirme önceliği grup sahibine aittir.

Grup ve üyeler Zotero.org alanında oluşturulduktan sonra yayın, not gibi dokümanların paylaşılması için Zotero.org alanında çalışmaya gerek kalmaz. Yerel Zotero ve Zotero.org sürümlerinin arasında

bütünleşme ayarları yapılırsa yerel Zotero'da paylaşım gerçekleşir. Gerekli ayarlamalar "Tercihler / Ayarlar / Eşitle / Zotero Eşitleme Sunucusu" alanında yapılır. Ayarlamalardan sonra araç çubuğunda "Zotero Sunucusu ile Eşitle" simgesi (🔄) tıkladığında hem veriler Zotero.org sürümünde yedeklenecek hem de gruplar yenilenecektir. Tüm grup üyelerinin, herhangi bir kaynak paylaştıklarında "Zotero Sunucusu ile Eşitle" işlemini gerçekleştirmeleri gerekir. Aksi takdirde paylaştıkları kaynak sadece kendi yerel dermelerinde yer alır. Paylaşım gerçekleşmez.

"Zotero Sunucusu ile Eşitle" işleminden sonra grup bilgileri "Kitaplığım" alanında aktif olur. Yönetici konumunda olan kişilerin herhangi bir belgeyi paylaşması sadece sürükleyip bırak yöntemiyle

gerçekleştirir. Üyeler ise sadece paylaşılan belgeleri görüntüleyebilir. Grup verilerini güncellemek için "*Zotero Sunucusu ile Eşitle*" işlemi gerçekleştirilmelidir.

7. ZOTERO BİÇİM DOSYALARI

Bölüm Başlıkları:

- “Citation Style Language” Uygulaması
- Zotero Biçim Deposu
- Biçim Dosyası İndirme
- Biçim Dosyası Oluşturma

“Citation Style Language” Uygulaması

Zotero, kaynak gösterme biçimlerinin düzenlenmesinde “Citation Style Language” (CSL) uygulamasını kullanmaktadır. CSL, metin içi gönderme ve kaynakça biçiminin tanımlamalarını yapan açık kaynak kodlu XML tabanlı bir dildir. Dosya uzantısı “.csl” biçimindedir. CSL açık kaynak kodlu bir uygulamadır ve farklı programlar tarafından kullanılmaktadır. CSL uygulamasını Zotero dışında ACS ChemWorx Desktop, BibSonomy, Bielefeld University Library’s Katalog.plus!, Cite This For Me, colwiz, CrossRef, digilibris Reader, Docear, Drupal, Fidus Writer, Islandora, Jekyll, Logos, Mendeley, Multilingual Zotero, pandoc, Paperpile, Papers, Qiqqa, ReadCube, Refeus, Talis Aspire, WordPress (KCite, Zotpress plugins) gibi ticari ve açık kaynak kodlu ürünler tarafından da kullanılmaktadır (“Citation Style Language”, 2013). CSL uygulamasında yazılmış bir kaynak gösterme biçim dosyası Zotero biçim deposundan indirilebilmektedir.

Zotero Biçim Deposu

Zotero programını ilk kurulduğunda ondan fazla biçim dosyası tanımlı gelmektedir. Araştırma metinlerinin yazımında bu tanımlı dosyalar dışında bir biçim dosyasına ihtiyaç duyulursa ilgili biçim dosyasını Zotero stil deposundan bulabiliriz. Zotero biçim deposunda birçok derginin veya disiplinin biçim dosyasını bulabiliriz. 16 Nisan 2015 tarihi itibari ile Zotero stil deposunda 7.462 biçim dosyası vardı. Zotero biçim deposuna <http://www.zotero.org/styles> adresinden erişilebiliriz.

Biçim Dosyası İndirme

Zotero biçim deposunda kaynak gösterme dosyaları alfabetik olarak sıralanmıştır. Stil dosyaları, konu alanı ve format biçimlerinde filtreleme yapılabilir. İsmi bildiğimiz bir biçim dosyası var ise arama motorundan yararlanabiliriz.

İlgili biçim dosyasını indirmek için dosya ismine tıklanmalıdır. "csl" uzantılı dosya indirildikten sonra çift tıklayarak kurulumu gerçekleştirilir. Kurulumun yapılıp yapılmadığı "Tercihler / Gönderme Yapmak / Stiller / Stil Yöneticisi" alanında kontrol edilebilir. Bu alanda "Ek Stiller İndir" linki tıklanarak da Zotero biçim deposuna ulaşılabilir.

Zotero Style Repository

Here you can find [Citation Style Language](#) 1.0.1 citation styles for use with [Zotero](#) and other CSL 1.0.1-compatible software.

Style Search **Format:**

Fields:

Show only unique styles

7 styles found:

- [American Psychological Association \(annotated bibliography with abstract\)](#) (2013-04-09 02:57:19)
- [American Psychological Association \(CV - sort by descending date\)](#) (2013-04-06 18:50:33)
- [American Psychological Association \(no DOIs, no issue numbers\)](#) (2013-04-02 00:56:30)
- [American Psychological Association 5th Edition](#) (2013-04-04 00:27:15)
- [American Psychological Association 6th Edition](#) (2013-02-26 04:33:40)
- [American Psychological Association 6th Edition \(Turkish\)](#) (2013-02-26 04:33:40)
- [Taylor & Francis - American Psychological Association](#) (2013-04-17 05:30:51)

Örneğin yukarıdaki resimde "American Psychological Association 6th Edition (Turkish)" biçim dosyası Zotero biçim deposunda gözükmektedir. Sizler de dosyayı indirerek APA'nın Türkçeye uyarlanmış haliyle atf işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

 Bakınız: Video 24 - Biçim dosyası indirme

Biçim Dosyası Oluşturma

Üniversiteler ve dergi yayımcıları kendi biçim dosyalarını oluşturarak Zotero biçim deposuna yükleyebilirler. Zotero biçim

dosyalarını hazırlamak için yazılım bilgisine sahip olmak gerekir. Biçim dosyaları CSL dilinde hazırlanmaktadır. CSL ile ilgili detaylı bilgiyi <http://citationstyles.org/> sayfasından erişilebilir.

CSL dilinde hazırlanan yeni bir biçim dosyası <https://github.com/citation-style-language/styles> adresindeki alana yüklenmelidir. Gerekli kontroller ve onaylama sürecinden sonra biçim dosyası Zotero biçim deposunda gözükecektir. "American Psychological Association 6th Edition (Turkish)" kaynak gösterme biçim dosyası bu yöntemle hazırlanmıştır. Detaylı bilgi için aşağıda belirtilen çalışmaya bakınız.

Binici, K. (2013). "Citation Style Language" Uygulaması: APA Kaynak Gösterme Biçiminin Türkçeye adaptasyonu. *Bilgi Dünyası*, 14(2), 409–419.
<http://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/>

Apa-tr biçim dosyasını kontrol etmek için <http://www.zotero.org/styles/apa-tr> adresine bakınız.

8. KİŞİSEL KÜTÜPHANE OLUŞTURMA

Akademik yaşamda kişilerin yaşadıkları ortak güçlüklerden biri de çok fazla kaynak arasından aranılan kaynağın bulunabilmesidir. Bu sorunun nihai çözümü hiç şüphesiz bilgi kaynaklarının düzenlenmesidir. Ancak elci düzenlemeler çoğu zaman bu sorunun çözümünde yetersiz kalmaktadır. Zotero, kişilerin karşılaştıkları bu sorunun çözümünde yararlı olarak kullanılacak bir programdır. Zotero ile hem basılı hem de elektronik kaynaklarımızı bir arada yönetebiliriz. Bibliyografik bilgileri tanımlanmış elektronik kaynaklarımızın tam metinlerini Zotero'daki eser künyelerine iliştiyerek erişim kolaylığı sağlayabiliriz. Aynı durum basılı kaynaklar için bir sorun olsa da, bu sorunun şöyle bir yöntemle çözülmesi mümkündür. Basit bir sınıflama sistemi geliştirerek ve sınıflama numarasını Zotero'daki eser künyesine tanımlayarak yapabiliriz. Böylelikle hem basılı hem de elektronik kaynaklarımızın verilerini bir arada tutmuş oluruz. Zotero'nun basit arayüzü sayesinde kaynaklarımızı tek elden yürütmüş olur, yanı sıra da Zotero'nun arama motorunu kullanarak tüm kaynaklarımız içerisinde eser adı, yazar, konu veya başka bir alanda tarama yapabiliriz. Böylelikle aradığımız esere kolay bir şekilde erişim sağlarız.

Zotero'da basılı kaynaklarımızı yönetmek için basit bir sınıflama sistemi geliştirilmelidir. Bilgiyi sınıflayan sistemlerin genel amacı aynı yazarların aynı konudaki ya da farklı yazarların aynı konudaki eserlerini bir araya getirmektir. Kütüphanelerdeki raf düzeni incelendiğinde aynı yazarların aynı konudaki eserleri tarih sırasına göre dizildiği görülecektir. Kişiler kütüphanelerini oluştururken bu sınıflama sistemlerini kullanabilirler. Fakat bir sınıflama sistemini öğrenmek zaman alan bir iştir. Eğer bir kitabın sınıflama numarası kütüphanelerde yok ise yeniden sınıflama numarası vermek gerekecektir. Bu tür sınıflama sistemleri çok geniş koleksiyona sahip olan kütüphaneler içindir. Kişisel kütüphanelerde bu sistemleri uygulamak zahmetli bir iş olacağından ideal bir çözüm

olmayabilir. Fakat bu sistemlerden esinlenerek kişisel bir sınıflama oluşturulabilir.

Kişisel kütüphane, adından da anlaşılacağı gibi kişiye ait olan ve kişinin kendine göre bir düzende oluşturduğu kütüphanedir. Bu açıdan baktığımızda kişisel kütüphanede oluşturulacak sınıflama sistemi de kişiye özel, esnek ve işlevsel olmalıdır. Böyle bir sınıflama sistemi olabilir mi? Evet bu mümkündür. Kütüphane sınıflama sistemlerinden esinlenerek şöyle bir kişisel sınıflama sistemi oluşturulabilir. Kişisel bir sınıflama sistemi basitçe şu üç aşamadan oluşabilir. Birinci aşama konudur. Aynı konudaki eserler bir arada olmalıdır. İkinci aşamada yazarı alabiliriz. Bir yazarın aynı konudaki eserleri bir arada olmalıdır. Üçüncü aşamada da ise yayın tarihini kullanabiliriz. Bu aşamada aynı yazarın bir konudaki eserleri tarih sırasına göre dizilmelidir.

Bir konuda uzmanlaşan kişinin eserlerinin hep aynı konuda olduğunu varsayarsak kişi kütüphanesini oluştururken konularına göre düzenlemeyi göz ardı edebilir. Veya kişi her bir konuya A'dan Z'ye kadar bir harf verebilir. Her bir konu bir harf ile temsil edilmelidir. Veya iki harf de olabilir. İki harf konunun ayrıntı düzeyinde de kullanılabilir. Örneğin AA, AB, AC,..., biçiminde olabilir.

Örnek:

- A→Arşivcilik konusundaki eserler
- B→Bilgisayar konusundaki eserler
- K→ Kütüphanecilik konusundaki eserler

İkinci aşamada amacımız bir yazarın aynı konudaki eserlerini bir araya getirmektir. Burada da yazar soyadının ilk üç harfini kullanarak çözüm getirebiliriz. Yazar soyadının ilk üç harfini bir önceki paragrafta oluşturduğumuz konu harfine ekleyerek sınıflama numaramızın bir kısmını oluşturmuş sayılırız.

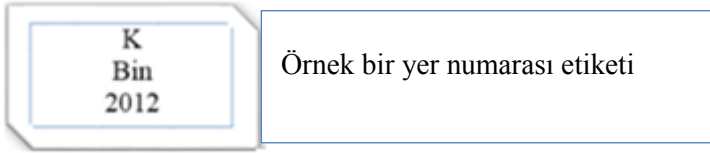
Üçüncü aşamada, oluşturduğumuz konu ve yazar numaralarına eserin yayın tarihini de ekleyerek, eserin sınıflama numarası yani eserin raftaki yer numarasını elde ederiz.

Birinci Basamak → Konu harfi

İkinci Basamak → Yazar soyadının ilk üç harfi

Üçüncü Basamak → Eserin yayın tarihi

Üç aşamalı olarak oluşturduğumuz yer numarasını kitapların sırt kısmına etiketle yapıştırarak eserin tek yer numarasını oluşturmuş oluruz. Bundan sonraki iş kitapları sırt etiketine göre raflara dizmektir.

Yukarıda anlatılan kişisel sınıflama sistemini Zotero'daki eser künyelerine iliştiyerek, basılı eserlerimizin kataloğunu çıkartmış oluruz. Böylelikle basılı kaynaklarımızı da kolayca bulabiliriz. Kitapların sırt kısmına yapıştırdığımız yer numaralarını Zotero'da veri giriş alanındaki formlardan "*Yer Numarası*" alanına yazılmalıdır. Eserin ayırt edici olabilmesi için de "*Kütüphane Kataloğu*" alanına "*Kişisel Kütüphanem*" yazılabilir.

Kütüphane Kataloğu: *Kişisel Kütüphanem*

Yer Numarası: *K Bin 2012*

KAYNAKÇA

- Binici, K. (2013). "Citation Style Language" Uygulaması: APA Kaynak Gösterme Biçiminin Türkçeye adaptasyonu. *Bilgi Dünyası*, 14(2), 409–419.
<http://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/102> adresinden erişildi.
- Childress, D. (2011). Citation Tools in Academic Libraries: Best Practices for Reference and Instruction. *Reference & User Services Quarterly*, 51(2), 143–152.
- Citation Style Language. (2014). *CSL*. 20 Ağustos 2014 tarihinde <http://citationstyles.org/> adresinden erişildi.
- Cordón-García, J. A., Martín-Rodero, H. ve Alonso-Arévalo, J. (2009). Gestores de referencias de última generación: análisis comparativo de, RefWorks, EndNote Web y Zotero,. *El Profesional de la Información*, 18(4), 445–454.
doi:10.3145/epi.2009.jul.14
- Duong, K. (2010). Rolling Out Zotero Across Campus as a Part of a Science Librarian's Outreach Efforts. *Science & Technology Libraries*, 29(4), 315–324.
- Gilmour, R. ve Cobus-Kuo, L. (2011). Reference Management Software: a Comparative Analysis of Four Products. *Issues in Science & Technology Librarianship*, (66), 63–75.
doi:10.5062/F4Z60KZF
- Harvard Library. (2013). Research Tools. 10 Haziran 2013 tarihinde <http://lib.harvard.edu/research-tools> adresinden erişildi.

- Hensley, M. K. (2011). Citation Management Software: Features and Futures. *Reference & User Services Quarterly*, 50(3), 204–208.
- Mead, T. L. ve Berryman, D. R. (2010). Reference and PDF-Manager Software: Complexities, Support and Workflow. *Medical Reference Services Quarterly*, 29(4), 388–393.
- Penn State Libraries. (2012). Citation and Writing Guides. 23 Nisan 2012 tarihinde <http://www.libraries.psu.edu/psul/researchguides/citationstyle.s.html> adresinden erişildi.
- Puckett, J. (2011). *Zotero: a guide for librarians, researchers, and educators*. Chicago: Association of College and Research Libraries.
- Tay, A. (2010). Extracting metadata from pdfs - comparing EndNote, Mendeley, Zotero & WizFolio. *Musings about librarianship*. 29 Mayıs 2012 tarihinde <http://musingsaboutlibrarianship.blogspot.com/2010/07/extracting-metadata-from-pdfs-comparing.html> adresinden erişildi.
- Wikipedia. (2014). Comparison of reference management software. *Wikipedia, the free encyclopedia*. 19 Ağustos 2014 tarihinde http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_reference_management_software adresinden erişildi.
- Zhang, Y. (2012). Comparison of Select Reference Management Tools. *Medical Reference Services Quarterly*, 31(1), 45–60. doi:10.1080/02763869.2012.641841
- Zotero. (2013). 28 Aralık 2013 tarihinde <http://www.zotero.org/> adresinden erişildi.

DİZİN

A

- A'dan Z'ye sıralama, 37
- apa-tr, 49
- Araç çubuğu, 34
- Arama, 45
 - Basit arama, 36
 - Çabuk arama, 51
 - Gelişmiş arama, 33, 36
- Atıf yapma, 12, 50, 76
 - apa-tr, 49
 - Bibliyografik künye kopyala, 52
 - Bibliyografya oluşturma, 79, 80
 - Birden fazla gönderme yapma, 83
 - Dışarı aktar, 46
 - Doküman tercihleri, 86
 - Gönderme, 32, 43, 48, 50, 51, 77, 78, 81, 82, 87, 89
 - Gönderme düzenle, 84
 - Gönderme Ekle/Düzenle, 84
 - Kaynakça, 32, 57, 77, 78, 81, 89
 - Kaynakça düzenle, 85
 - Kaynakça ekle, 85
 - Kodları kaldır, 86
 - Microsoft Word, 81
 - RTF tarama, 86
 - Varsayılan çıktı biçimi, 46, 50, 77, 78
 - Yazarı sakla, 83
 - Yenile, 85

B

- Basit arama, 36
- BibTEX, 66, 67, 76
- Biçim deposu.Bakınız: Sitel deposu
- Biçim dosyaları, 97
- Bilginin derlenmesi, 10
- Bilginin düzenlenmesi, 11

Bul.Bakınız: Arama

C

- Çeşitli ayarlar, 44
- Çevirmen, 62
- Citation Style Language, 97
- CSL, 97

D

- Derme
 - Alt derme oluşturma, 59
 - Derme oluşturma, 58
 - Dosyalanmamış eserler, 60
 - Kaydedilen arama oluşturma, 59
 - Yeni derme, 31, 35
 - Yinelenen öğeler, 60
- Dışarı veri aktarma, 75
 - Dermeyi dışarı aktar, 76
 - Dışarı aktarma formatları, 75
 - Kitaplığı dışarı aktar, 31, 76
 - Seçili Eserleri Dışarı Aktar, 76
- Dosya iliştiirme, 68, Ayrıca bakınız:
 - Ek ekle
- Dosyalanmamış eserler, 60
- Dosyayı göster, 69

E

- Editör, 62
- Ek ekle
 - Dosya ekle, 36
 - URL ekle, 36
- Ek sitiller indir, 49
- Eser ekleme
 - Eser(ler)i tanımlayıcılarını kullanarak ekle, 35, 63
 - Yeni eser, 30, 35, 38, 51, 61
- Eser türü simgeleri, 37

Eser(ler)i tanımlayıcılarını kullanarak ekle, 38,
Eşitle.Bakınız: Yedekleme
Etiket alanı, 40, 52, 69, *Bkz. Konu Seçici*
Etiketler, 39, 69

F

Firefox eklentisi, 71
Firefox istemcisi ile veri aktarımı, 72

G

Gelişmiş arama, 33
Gelişmiş Arama, 36
Gönderme ekleme iletişim kutusu, 82, 83, 85
Google Chrome Bağlayıcısı, 9
Grup
Gruba kişi ekleme, 94
Grup yetkileri, 95
Yeni grup, 35
Grup çalışması, 14, 92
Gruplar, 44

I

İçeri veri aktarma, 31
Doğrudan veri aktarma, 65
Dolaylı veri aktarma, 66
Firefox istemcisi ile veri aktarımı, 72
İçeri aktarma formatları, 66
Panodan eser ekle, 67
Panodan içeri aktar, 31, 51
Web sayfasını aktarma, 74
İçeri veri aktarma formatları, 66
İlişki oluşturma, 40, 70

K

Kısa yol tuşları, 50, 78
Kitaplığım, 36, 57

Konu seçici, 41, 70, Bakınız: Etiket alanı, Bakınız: Etiket alanı
Kullanıcı arabirimi, 43
Kütüphane oluşturma, 15, 101

M

MARC, 66, 67
Menü çubuğu, 30
Microsoft Word, 9, 48, 81, 86

N

Not
Yeni alt not, 68
Yeni not, 31, 35, 39, 51, 67

O

OpenOffice, 9, 48, 81, 86
OpenURL, 54

P

Panodan eser ekle, 67
Proxy ayarları.Bakınız: Vekil sunucular

R

RIS, 51, 65, 66, 76
RTF tarama, 33, 86, Ayrıca Bakınız: Atf Yapma

S

Simgeler, 37
Sitel çıkarma, 49
Sitel deposu, 97
Sitel ekleme, 49
Sitel indirme, 98
Sitel oluşturma, 99

T

Tüzel kuruluş yazarlığı, 63

U

URL ekle, 69

V

Vekil sunucular, 54

Veri dizini konumu, 52

Veri giriş alanı, 38

Veri tabanı bakımı, 53

W

Web sayfasını aktarma, 74

Y

Yazar, 62

Yedekleme, 14, 45, 53, 92

Yerini belirle, 36

Yinelenen öğeler, 60

Z

Zaman çizelgesi oluştur, 33, 74

Zotero arayüzü, 29

Zotero Chrome Bağlayıcısı, 74

Zotero eklentileri, 9, 34

Zotero kurulumu, 17

 Zotero Firefox Eklentisi, 22

 Zotero Google Chrome

 Bağlayıcısı, 24

 Zotero standalone, 18

Zotero sitil deposu, 49

Zotero sunucusu ile eşitle, 36, 95

Zotero sürümleri, 9

Zotero.org, 91

Zotero'da Ayarlar, 43

